Euroopa Parlament
2024-2029

VASTUVÕETUD TEKSTID

P10_TA(2025)0077

2023. aasta eelarve täitmisele heakskiidu andmine: ELi üldeelarve – komisjon, rakendusametid ja Euroopa Arengufondid

1. Euroopa Parlamendi 7. mai 2025. aasta otsus Euroopa Liidu 2023. aasta üldeelarve täitmisele heakskiidu andmise kohta, III jagu – Komisjon ja rakendusametid ning 9., 10. ja 11. Euroopa Arengufond (2024/2019(DEC))

Euroopa Parlament,

– võttes arvesse Euroopa Liidu 2023. aasta üldeelarvet[1],

– võttes arvesse Euroopa Liidu 2023. aasta konsolideeritud raamatupidamise aastaaruannet (COM(2024)0272 – C10-0067/2024)[2],

– võttes arvesse komisjoni aruannet 2022. aasta eelarve täitmisele heakskiidu andmise otsuse järelmeetmete kohta (COM(2024)0267) ning üksikasjalikke vastuseid Euroopa Parlamendi konkreetsetele ettepanekutele,

– võttes arvesse komisjoni koostatud ELi 2023. aasta eelarve halduse- ja tulemusaruannet (COM(2024)0401),

– võttes arvesse komisjoni aastaaruannet eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutavale institutsioonile 2023. aastal tehtud siseauditite kohta (COM(2024)0249) ning sellele lisatud komisjoni talituste töödokumenti (SWD(2024)0145),

– võttes arvesse kontrollikoja aastaaruannet eelarveaasta 2023 eelarve täitmise kohta koos institutsioonide vastustega[3] ja

---

1 ELT L 58, 23.2.2023, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/budget/2023/1/oj.
2 ELT C, C/2024/5462, 10.10.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/5462/oj.
3 ELT C, C/2024/5882, 9.10.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/5882/oj.

kontrollikoja eriaruandeid,

– võttes arvesse vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklile 287 tehtud kontrollikoja kinnitavat avaldust[4] 2023. aasta raamatupidamiskontode usaldatavuse ja nende aluseks olevate tehingute seaduslikkuse ja korrektsuse kohta,

– võttes arvesse nõukogu 17. veebruari 2025. aasta soovitust komisjoni tegevusele heakskiidu andmise kohta 2023. aasta eelarve täitmisel (05754/2025 – C10-0013/2025),

– võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu artikleid 317, 318 ja 319,

– võttes arvesse Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepingu artiklit 106a,

– võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. juuli 2018. aasta määrust (EL, Euratom) 2018/1046 (mis käsitleb liidu üldeelarve suhtes kohaldatavaid finantsreegleid ja millega muudetakse määrusi (EL) nr 1296/2013, (EL) nr 1301/2013, (EL) nr 1303/2013, (EL) nr 1304/2013, (EL) nr 1309/2013, (EL) nr 1316/2013, (EL) nr 223/2014 ja (EL) nr 283/2014 ja otsust nr 541/2014/EL ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EL, Euratom) nr 966/2012)[5], eriti selle artikleid 69, 260, 261 ja 262,

– võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. septembri 2024. aasta määrust (EL, Euratom) 2024/2509 (mis käsitleb liidu üldeelarve suhtes kohaldatavaid finantsreegleid)[6], eriti selle artikleid 69, 266, 267 ja 268,

– võttes arvesse kodukorra artiklit 101 ja V lisa,

– võttes arvesse väliskomisjoni, arengukomisjoni, tööhõive- ja sotsiaalkomisjoni, keskkonnakomisjoni, transpordi- ja turismikomisjoni, regionaalarengukomisjoni, kultuuri- ja hariduskomisjoni, kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjoni ning naiste õiguste ja soolise võrdõiguslikkuse komisjoni arvamusi,

– võttes arvesse põllumajanduse ja maaelu arengu komisjoni kirja,

– võttes arvesse eelarvekontrollikomisjoni raportit (A10-0074/2025),

---

4 ELT C, C/2024/6041, 10.10.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/6041/oj.

5 ELT L 193, 30.7.2018, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1046/oj.

6 ELT L, 2024/2509, 26.9.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj.

1. annab komisjonile heakskiidu Euroopa Liidu 2023. aasta üldeelarve täitmisel;

2. esitab oma tähelepanekud resolutsioonis, mis on Euroopa Liidu 2023. aasta üldeelarve (III jagu – Komisjon ja rakendusametid ning 9., 10. ja 11. Euroopa Arengufond) täitmisele heakskiidu andmist käsitlevate otsuste lahutamatu osa;

3. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev otsus ja resolutsioon, mis on selle lahutamatu osa, nõukogule, komisjonile ja kontrollikojale ning liikmesriikide riiklikele ja piirkondlikele kontrolliasutustele ning korraldada nende avaldamine *Euroopa Liidu Teatajas* (L-seerias).

2. Euroopa Parlamendi 7. mai 2025. aasta otsus Euroopa Kliima, Taristu ja Keskkonna Rakendusameti 2023. aasta eelarve täitmisele heakskiidu andmise kohta (2024/2019(DEC))

Euroopa Parlament,

– võttes arvesse Euroopa Liidu 2023. aasta üldeelarvet[1],

– võttes arvesse Euroopa Liidu 2023. aasta konsolideeritud raamatupidamise aastaaruannet (COM(2024)0272 – C10-0067/2024)[2],

– võttes arvesse Euroopa Kliima, Taristu ja Keskkonna Rakendusameti 2023. aasta lõplikku raamatupidamisaruannet[3],

– võttes arvesse komisjoni aruannet 2022. aasta eelarve täitmisele heakskiidu andmise otsuse järelmeetmete kohta (COM(2024)0267) ning üksikasjalikke vastuseid Euroopa Parlamendi konkreetsetele ettepanekutele,

– võttes arvesse komisjoni aastaaruannet eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutavale institutsioonile 2023. aastal tehtud siseauditite kohta (COM(2024)0249) ning sellele lisatud komisjoni talituste töödokumenti (SWD(2024)0145),

– võttes arvesse kontrollikoja aastaaruannet ELi asutuste eelarveaasta 2023 kohta koos asutuste vastustega[4],

– võttes arvesse vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklile 287 tehtud kontrollikoja kinnitavat avaldust[5] 2023. aasta raamatupidamiskontode usaldatavuse ja nende aluseks olevate tehingute seaduslikkuse ja korrektsuse kohta,

– võttes arvesse nõukogu 17. veebruari 2025. aasta soovitust rakendusametite tegevusele heakskiidu andmise kohta 2023. aasta eelarve täitmisel (05756/2025 – C10-0026/2025),

– võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu artikleid 317, 318

---

1 ELT L 58, 23.2.2023, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/budget/2023/1/oj.
2 ELT C, C/2024/5462, 10.10.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/5462/oj.
3 ELT C, C/2024/6509, 8.11.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/6509/oj.
4 ELT C, C/2024/5882, 9.10.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/5882/oj.
5 ELT C, C/2024/6041, 10.10.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/6041/oj.

ja 319,

– võttes arvesse Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepingu artiklit 106a,

– võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. juuli 2018. aasta määrust (EL, Euratom) 2018/1046 (mis käsitleb liidu üldeelarve suhtes kohaldatavaid finantsreegleid ja millega muudetakse määrusi (EL) nr 1296/2013, (EL) nr 1301/2013, (EL) nr 1303/2013, (EL) nr 1304/2013, (EL) nr 1309/2013, (EL) nr 1316/2013, (EL) nr 223/2014 ja (EL) nr 283/2014 ja otsust nr 541/2014/EL ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EL, Euratom) nr 966/2012)[6], eriti selle artikleid 69, 260, 261 ja 262,

– võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. septembri 2024. aasta määrust (EL, Euratom) 2024/2509 (mis käsitleb liidu üldeelarve suhtes kohaldatavaid finantsreegleid)[7], eriti selle artikleid 69, 266, 267 ja 268,

– võttes arvesse nõukogu 19. detsembri 2002. aasta määrust (EÜ) nr 58/2003 (millega kehtestatakse nende täitevasutuste põhikiri, kellele usaldatakse teatavad ühenduse programmide juhtimisega seotud ülesanded)[8], eriti selle artikli 14 lõiget 3,

– võttes arvesse komisjoni 21. septembri 2004. aasta määrust (EÜ) nr 1653/2004 (täitevasutuste standardfinantsmääruse vastuvõtmise kohta vastavalt nõukogu määrusele (EÜ) nr 58/2003, millega kehtestatakse nende täitevasutuste põhikiri, kellele usaldatakse teatavad ühenduse programmide juhtimisega seotud ülesanded)[9], eriti selle artikli 66 esimest ja teist lõiku,

– võttes arvesse komisjoni 12. veebruari 2021. aasta rakendusotsust (EL) 2021/173, millega asutatakse Euroopa Kliima, Taristu ja Keskkonna Rakendusamet, Euroopa Tervisehoiu ja Digitaalvaldkonna Rakendusamet, Euroopa Teadusuuringute Rakendusamet, Euroopa Innovatsiooninõukogu ja VKEde Rakendusamet, Euroopa Teadusnõukogu Rakendusamet ning Euroopa Hariduse ja Kultuuri Rakendusamet ning tunnistatakse kehtetuks rakendusotsused 2013/801/EL, 2013/771/EL,

---

6 ELT L 193, 30.7.2018, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1046/oj.

7 ELT L, 2024/2509, 26.9.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj.

8 EÜT L 11, 16.1.2003, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2003/58/oj.

9 ELT L 297, 22.9.2004, lk 6, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2004/1653/oj.

2013/778/EL, 2013/779/EL, 2013/776/EL ja 2013/770/EL[10],

– võttes arvesse kodukorra artiklit 101 ja V lisa,

– võttes arvesse väliskomisjoni, arengukomisjoni, tööhõive- ja sotsiaalkomisjoni, keskkonnakomisjoni, transpordi- ja turismikomisjoni, regionaalarengukomisjoni, kultuuri- ja hariduskomisjoni, kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjoni ning naiste õiguste ja soolise võrdõiguslikkuse komisjoni arvamusi,

– võttes arvesse põllumajanduse ja maaelu arengu komisjoni kirja,

– võttes arvesse eelarvekontrollikomisjoni raportit (A10-0074/2025),

1. annab heakskiidu Euroopa Kliima, Taristu ja Keskkonna Rakendusameti direktori tegevusele ameti 2023. aasta eelarve täitmisel;

2. esitab oma tähelepanekud resolutsioonis, mis on Euroopa Liidu 2023. aasta üldeelarve (III jagu – Komisjon ja rakendusametid ning 9., 10. ja 11. Euroopa Arengufond) täitmisele heakskiidu andmist käsitlevate otsuste lahutamatu osa;

3. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev otsus, Euroopa Liidu 2023. aasta üldeelarve (III jagu – Komisjon) täitmisele heakskiidu andmist käsitlev otsus ning resolutsioon, mis on nende otsuste lahutamatu osa, Euroopa Kliima, Taristu ja Keskkonna Rakendusameti direktorile, nõukogule, komisjonile ja kontrollikojale ning korraldada nende avaldamine *Euroopa Liidu Teatajas* (L-seerias).

---

10 ELT L 50, 15.2.2021, lk 9, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2021/173/oj.

3. Euroopa Parlamendi 7. mai 2025. aasta otsus Euroopa Hariduse ja Kultuuri Rakendusameti 2023. aasta eelarve täitmisele heakskiidu andmise kohta (2024/2019(DEC))

Euroopa Parlament,

– võttes arvesse Euroopa Liidu 2023. aasta üldeelarvet[1],

– võttes arvesse Euroopa Liidu 2023. aasta konsolideeritud raamatupidamise aastaaruannet (COM(2024)0272 – C10-0067/2024)[2],

– võttes arvesse Euroopa Hariduse ja Kultuuri Rakendusameti 2023. aasta lõplikku raamatupidamisaruannet[3],

– võttes arvesse komisjoni aruannet 2022. aasta eelarve täitmisele heakskiidu andmise otsuse järelmeetmete kohta (COM(2024)0267) ning üksikasjalikke vastuseid Euroopa Parlamendi konkreetsetele ettepanekutele,

– võttes arvesse komisjoni aastaaruannet eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutavale institutsioonile 2023. aastal tehtud siseauditite kohta (COM(2024)0249) ning sellele lisatud komisjoni talituste töödokumenti (SWD(2024)0145),

– võttes arvesse kontrollikoja aastaaruannet ELi asutuste eelarveaasta 2023 kohta koos asutuste vastustega[4],

– võttes arvesse vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklile 287 tehtud kontrollikoja kinnitavat avaldust[5] 2023. aasta raamatupidamiskontode usaldatavuse ja nende aluseks olevate tehingute seaduslikkuse ja korrektsuse kohta,

– võttes arvesse nõukogu 17. veebruari 2025. aasta soovitust rakendusametite tegevusele heakskiidu andmise kohta 2023. aasta eelarve täitmisel (05756/2025 – C10-0026/2025),

– võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu artikleid 317, 318 ja

---

1 ELT L 58, 23.2.2023, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/budget/2023/1/oj.
2 ELT C, C/2024/5462, 10.10.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/5462/oj.
3 ELT C, C/2024/6511, 8.11.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/6511/oj.
4 ELT C, C/2024/5882, 9.10.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/5882/oj.
5 ELT C, C/2024/6041, 10.10.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/6041/oj.

319,

– võttes arvesse Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepingu artiklit 106a,

– võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. juuli 2018. aasta määrust (EL, Euratom) 2018/1046 (mis käsitleb liidu üldeelarve suhtes kohaldatavaid finantsreegleid ja millega muudetakse määrusi (EL) nr 1296/2013, (EL) nr 1301/2013, (EL) nr 1303/2013, (EL) nr 1304/2013, (EL) nr 1309/2013, (EL) nr 1316/2013, (EL) nr 223/2014 ja (EL) nr 283/2014 ja otsust nr 541/2014/EL ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EL, Euratom) nr 966/2012)[6], eriti selle artikleid 69, 260, 261 ja 262,

– võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. septembri 2024. aasta määrust (EL, Euratom) 2024/2509 (mis käsitleb liidu üldeelarve suhtes kohaldatavaid finantsreegleid)[7], eriti selle artikleid 69, 266, 267 ja 268,

– võttes arvesse nõukogu 19. detsembri 2002. aasta määrust (EÜ) nr 58/2003 (millega kehtestatakse nende täitevasutuste põhikiri, kellele usaldatakse teatavad ühenduse programmide juhtimisega seotud ülesanded)[8], eriti selle artikli 14 lõiget 3,

– võttes arvesse komisjoni 21. septembri 2004. aasta määrust (EÜ) nr 1653/2004 (täitevasutuste standardfinantsmääruse vastuvõtmise kohta vastavalt nõukogu määrusele (EÜ) nr 58/2003, millega kehtestatakse nende täitevasutuste põhikiri, kellele usaldatakse teatavad ühenduse programmide juhtimisega seotud ülesanded)[9], eriti selle artikli 66 esimest ja teist lõiku,

– võttes arvesse komisjoni 12. veebruari 2021. aasta rakendusotsust (EL) 2021/173, millega asutatakse Euroopa Kliima, Taristu ja Keskkonna Rakendusamet, Euroopa Tervisehoiu ja Digitaalvaldkonna Rakendusamet, Euroopa Teadusuuringute Rakendusamet, Euroopa Innovatsiooninõukogu ja VKEde Rakendusamet, Euroopa Teadusnõukogu Rakendusamet ning Euroopa Hariduse ja Kultuuri Rakendusamet ning tunnistatakse kehtetuks rakendusotsused 2013/801/EL, 2013/771/EL,

---

6 ELT L 193, 30.7.2018, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1046/oj.

7 ELT L, 2024/2509, 26.9.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj.

8 EÜT L 11, 16.1.2003, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2003/58/oj.

9 ELT L 297, 22.9.2004, lk 6, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2004/1653/oj.

2013/778/EL, 2013/779/EL, 2013/776/EL ja 2013/770/EL[10],

– võttes arvesse kodukorra artiklit 101 ja V lisa,

– võttes arvesse väliskomisjoni, arengukomisjoni, tööhõive- ja sotsiaalkomisjoni, keskkonnakomisjoni, transpordi- ja turismikomisjoni, regionaalarengukomisjoni, kultuuri- ja hariduskomisjoni, kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjoni ning naiste õiguste ja soolise võrdõiguslikkuse komisjoni arvamusi,

– võttes arvesse põllumajanduse ja maaelu arengu komisjoni kirja,

– võttes arvesse eelarvekontrollikomisjoni raportit (A10-0074/2025),

1. annab heakskiidu Euroopa Hariduse ja Kultuuri Rakendusameti direktori kohusetäitja tegevusele ameti 2023. aasta eelarve täitmisel;

2. esitab oma tähelepanekud resolutsioonis, mis on Euroopa Liidu 2023. aasta üldeelarve (III jagu – Komisjon ja rakendusametid ning 9., 10. ja 11. Euroopa Arengufond) täitmisele heakskiidu andmist käsitlevate otsuste lahutamatu osa;

3. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev otsus, Euroopa Liidu 2023. aasta üldeelarve (III jagu – Komisjon) täitmisele heakskiidu andmist käsitlev otsus ning resolutsioon, mis on nende otsuste lahutamatu osa, Euroopa Hariduse ja Kultuuri Rakendusameti direktori kohusetäitjale, nõukogule, komisjonile ja kontrollikojale ning korraldada nende avaldamine *Euroopa Liidu Teatajas* (L-seerias).

---

10 ELT L 50, 15.2.2021, lk 9, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2021/173/oj.

4. Euroopa Parlamendi 7. mai 2025. aasta otsus Euroopa Innovatsiooninõukogu ja VKEde Rakendusameti 2023. aasta eelarve täitmisele heakskiidu andmise kohta (2024/2019(DEC))

Euroopa Parlament,

– võttes arvesse Euroopa Liidu 2023. aasta üldeelarvet[1],

– võttes arvesse Euroopa Liidu 2023. aasta konsolideeritud raamatupidamise aastaaruannet (COM(2024)0272 – C10-0067/2024)[2],

– võttes arvesse Euroopa Innovatsiooninõukogu ja VKEde Rakendusameti 2023. aasta lõplikku raamatupidamisaruannet[3],

– võttes arvesse komisjoni aruannet 2022. aasta eelarve täitmisele heakskiidu andmise otsuse järelmeetmete kohta (COM(2024)0267) ning üksikasjalikke vastuseid Euroopa Parlamendi konkreetsetele ettepanekutele,

– võttes arvesse komisjoni aastaaruannet eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutavale institutsioonile 2023. aastal tehtud siseauditite kohta (COM(2024)0249) ning sellele lisatud komisjoni talituste töödokumenti (SWD(2024)0145),

– võttes arvesse kontrollikoja aastaaruannet ELi asutuste eelarveaasta 2023 kohta koos asutuste vastustega[4],

– võttes arvesse vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklile 287 tehtud kontrollikoja kinnitavat avaldust[5] 2023. aasta raamatupidamiskontode usaldatavuse ja nende aluseks olevate tehingute seaduslikkuse ja korrektsuse kohta,

– võttes arvesse nõukogu 17. veebruari 2025. aasta soovitust rakendusametite tegevusele heakskiidu andmise kohta 2023. aasta eelarve täitmisel (05756/2025 – C10-0026/2025),

– võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu artikleid 317, 318 ja

---

1 ELT L 58, 23.2.2023, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/budget/2023/1/oj.
2 ELT C, C/2024/5462, 10.10.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/5462/oj.
3 ELT C, C/2024/6522, 8.11.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/6522/oj.
4 ELT C, C/2024/5882, 9.10.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/5882/oj.
5 ELT C, C/2024/6041, 10.10.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/6041/oj.

319,

– võttes arvesse Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepingu artiklit 106a,

– võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. juuli 2018. aasta määrust (EL, Euratom) 2018/1046 (mis käsitleb liidu üldeelarve suhtes kohaldatavaid finantsreegleid ja millega muudetakse määrusi (EL) nr 1296/2013, (EL) nr 1301/2013, (EL) nr 1303/2013, (EL) nr 1304/2013, (EL) nr 1309/2013, (EL) nr 1316/2013, (EL) nr 223/2014 ja (EL) nr 283/2014 ja otsust nr 541/2014/EL ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EL, Euratom) nr 966/2012)[6], eriti selle artikleid 69, 260, 261 ja 262,

– võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. septembri 2024. aasta määrust (EL, Euratom) 2024/2509 (mis käsitleb liidu üldeelarve suhtes kohaldatavaid finantsreegleid)[7], eriti selle artikleid 69, 266, 267 ja 268,

– võttes arvesse nõukogu 19. detsembri 2002. aasta määrust (EÜ) nr 58/2003 (millega kehtestatakse nende täitevasutuste põhikiri, kellele usaldatakse teatavad ühenduse programmide juhtimisega seotud ülesanded)[8], eriti selle artikli 14 lõiget 3,

– võttes arvesse komisjoni 21. septembri 2004. aasta määrust (EÜ) nr 1653/2004 (täitevasutuste standardfinantsmääruse vastuvõtmise kohta vastavalt nõukogu määrusele (EÜ) nr 58/2003, millega kehtestatakse nende täitevasutuste põhikiri, kellele usaldatakse teatavad ühenduse programmide juhtimisega seotud ülesanded)[9], eriti selle artikli 66 esimest ja teist lõiku,

– võttes arvesse komisjoni 12. veebruari 2021. aasta rakendusotsust (EL) 2021/173, millega asutatakse Euroopa Kliima, Taristu ja Keskkonna Rakendusamet, Euroopa Tervisehoiu ja Digitaalvaldkonna Rakendusamet, Euroopa Teadusuuringute Rakendusamet, Euroopa Innovatsiooninõukogu ja VKEde Rakendusamet, Euroopa Teadusnõukogu Rakendusamet ning Euroopa Hariduse ja Kultuuri Rakendusamet ning tunnistatakse kehtetuks rakendusotsused 2013/801/EL, 2013/771/EL,

---

6 ELT L 193, 30.7.2018, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1046/oj.

7 ELT L, 2024/2509, 26.9.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj.

8 EÜT L 11, 16.1.2003, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2003/58/oj.

9 ELT L 297, 22.9.2004, lk 6, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2004/1653/oj.

2013/778/EL, 2013/779/EL, 2013/776/EL ja 2013/770/EL[10],

– võttes arvesse kodukorra artiklit 101 ja V lisa,

– võttes arvesse väliskomisjoni, arengukomisjoni, tööhõive- ja sotsiaalkomisjoni, keskkonnakomisjoni, transpordi- ja turismikomisjoni, regionaalarengukomisjoni, kultuuri- ja hariduskomisjoni, kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjoni ning naiste õiguste ja soolise võrdõiguslikkuse komisjoni arvamusi,

– võttes arvesse põllumajanduse ja maaelu arengu komisjoni kirja,

– võttes arvesse eelarvekontrollikomisjoni raportit (A10-0074/2025),

1. annab heakskiidu Euroopa Innovatsiooninõukogu ja VKEde Rakendusameti tegevdirektori tegevusele ameti 2023. aasta eelarve täitmisel;

2. esitab oma tähelepanekud resolutsioonis, mis on Euroopa Liidu 2023. aasta üldeelarve (III jagu – Komisjon ja rakendusametid ning 9., 10. ja 11. Euroopa Arengufond) täitmisele heakskiidu andmist käsitlevate otsuste lahutamatu osa;

3. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev otsus, Euroopa Liidu 2023. aasta üldeelarve (III jagu – Komisjon) täitmisele heakskiidu andmist käsitlev otsus ning resolutsioon, mis on nende otsuste lahutamatu osa, Euroopa Innovatsiooninõukogu ja VKEde Rakendusameti direktorile, nõukogule, komisjonile ja kontrollikojale ning korraldada nende avaldamine *Euroopa Liidu Teatajas* (L-seerias).

---

10 ELT L 50, 15.2.2021, lk 9, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2021/173/oj.

5. Euroopa Parlamendi 7. mai 2025. aasta otsus Euroopa Teadusnõukogu Rakendusameti 2023. aasta eelarve täitmisele heakskiidu andmise kohta (2024/2019(DEC))

Euroopa Parlament,

– võttes arvesse Euroopa Liidu 2023. aasta üldeelarvet[1],

– võttes arvesse Euroopa Liidu 2023. aasta konsolideeritud raamatupidamise aastaaruannet (COM(2024)0272 – C10-0067/2024)[2],

– võttes arvesse Euroopa Teadusnõukogu Rakendusameti 2023. aasta lõplikku raamatupidamisaruannet[3],

– võttes arvesse komisjoni aruannet 2022. aasta eelarve täitmisele heakskiidu andmise otsuse järelmeetmete kohta (COM(2024)0267) ning üksikasjalikke vastuseid Euroopa Parlamendi konkreetsetele ettepanekutele,

– võttes arvesse komisjoni aastaaruannet eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutavale institutsioonile 2023. aastal tehtud siseauditite kohta (COM(2024)0249) ning sellele lisatud komisjoni talituste töödokumenti (SWD(2024)0145),

– võttes arvesse kontrollikoja aastaaruannet ELi asutuste eelarveaasta 2023 kohta koos asutuste vastustega[4],

– võttes arvesse vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklile 287 tehtud kontrollikoja kinnitavat avaldust[5] 2023. aasta raamatupidamiskontode usaldatavuse ja nende aluseks olevate tehingute seaduslikkuse ja korrektsuse kohta,

– võttes arvesse nõukogu 17. veebruari 2025. aasta soovitust rakendusametite tegevusele heakskiidu andmise kohta 2023. aasta eelarve täitmisel (05756/2025 – C10-0026/2025),

– võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu artikleid 317, 318 ja

---

1 ELT L 58, 23.2.2023, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/budget/2023/1/oj.
2 ELT C, C/2024/5462, 10.10.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/5462/oj.
3 ELT C, C/2024/6530, 8.11.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/6530/oj.
4 ELT C, C/2024/5882, 9.10.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/5882/oj.
5 ELT C, C/2024/6041, 10.10.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/6041/oj.

319,

– võttes arvesse Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepingu artiklit 106a,

– võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. juuli 2018. aasta määrust (EL, Euratom) 2018/1046 (mis käsitleb liidu üldeelarve suhtes kohaldatavaid finantsreegleid ja millega muudetakse määrusi (EL) nr 1296/2013, (EL) nr 1301/2013, (EL) nr 1303/2013, (EL) nr 1304/2013, (EL) nr 1309/2013, (EL) nr 1316/2013, (EL) nr 223/2014 ja (EL) nr 283/2014 ja otsust nr 541/2014/EL ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EL, Euratom) nr 966/2012)[6], eriti selle artikleid 69, 260, 261 ja 262,

– võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. septembri 2024. aasta määrust (EL, Euratom) 2024/2509 (mis käsitleb liidu üldeelarve suhtes kohaldatavaid finantsreegleid)[7], eriti selle artikleid 69, 266, 267 ja 268,

– võttes arvesse nõukogu 19. detsembri 2002. aasta määrust (EÜ) nr 58/2003 (millega kehtestatakse nende täitevasutuste põhikiri, kellele usaldatakse teatavad ühenduse programmide juhtimisega seotud ülesanded)[8], eriti selle artikli 14 lõiget 3,

– võttes arvesse komisjoni 21. septembri 2004. aasta määrust (EÜ) nr 1653/2004 (täitevasutuste standardfinantsmääruse vastuvõtmise kohta vastavalt nõukogu määrusele (EÜ) nr 58/2003, millega kehtestatakse nende täitevasutuste põhikiri, kellele usaldatakse teatavad ühenduse programmide juhtimisega seotud ülesanded)[9], eriti selle artikli 66 esimest ja teist lõiku,

– võttes arvesse komisjoni 12. veebruari 2021. aasta rakendusotsust (EL) 2021/173, millega asutatakse Euroopa Kliima, Taristu ja Keskkonna Rakendusamet, Euroopa Tervisehoiu ja Digitaalvaldkonna Rakendusamet, Euroopa Teadusuuringute Rakendusamet, Euroopa Innovatsiooninõukogu ja VKEde Rakendusamet, Euroopa Teadusnõukogu Rakendusamet ning Euroopa Hariduse ja Kultuuri Rakendusamet ning tunnistatakse kehtetuks rakendusotsused 2013/801/EL, 2013/771/EL,

---

6 ELT L 193, 30.7.2018, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1046/oj.

7 ELT L, 2024/2509, 26.9.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj.

8 EÜT L 11, 16.1.2003, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2003/58/oj.

9 ELT L 297, 22.9.2004, lk 6, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2004/1653/oj.

2013/778/EL, 2013/779/EL, 2013/776/EL ja 2013/770/EL[10],

– võttes arvesse kodukorra artiklit 101 ja V lisa,

– võttes arvesse väliskomisjoni, arengukomisjoni, tööhõive- ja sotsiaalkomisjoni, keskkonnakomisjoni, transpordi- ja turismikomisjoni, regionaalarengukomisjoni, kultuuri- ja hariduskomisjoni, kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjoni ning naiste õiguste ja soolise võrdõiguslikkuse komisjoni arvamusi,

– võttes arvesse põllumajanduse ja maaelu arengu komisjoni kirja,

– võttes arvesse eelarvekontrollikomisjoni raportit (A10-0074/2025),

1. annab heakskiidu Euroopa Teadusnõukogu Rakendusameti direktori tegevusele ameti 2023. aasta eelarve täitmisel;

2. esitab oma tähelepanekud resolutsioonis, mis on Euroopa Liidu 2023. aasta üldeelarve (III jagu – komisjon ja rakendusametid ning 9., 10. ja 11. Euroopa Arengufond) täitmisele heakskiidu andmist käsitlevate otsuste lahutamatu osa;

3. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev otsus, Euroopa Liidu 2023. aasta üldeelarve (III jagu – komisjon) täitmisele heakskiidu andmist käsitlev otsus ning resolutsioon, mis on nende otsuste lahutamatu osa, Euroopa Teadusnõukogu Rakendusameti direktorile, nõukogule, komisjonile ja kontrollikojale ning korraldada nende avaldamine *Euroopa Liidu Teatajas* (L-seerias).

---

10 ELT L 50, 15.2.2021, lk 9, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2021/173/oj.

6. Euroopa Parlamendi 7. mai 2025. aasta otsus Euroopa Tervishoiu ja Digitaalvaldkonna Rakendusameti 2023. aasta eelarve täitmisele heakskiidu andmise kohta (2024/2019(DEC))

Euroopa Parlament,

– võttes arvesse Euroopa Liidu 2023. aasta üldeelarvet[1],

– võttes arvesse Euroopa Liidu 2023. aasta konsolideeritud raamatupidamise aastaaruannet (COM(2024)0272 – C10-0067/2024)[2],

– võttes arvesse Euroopa Tervishoiu ja Digitaalvaldkonna Rakendusameti 2023. aasta lõplikku raamatupidamisaruannet[3],

– võttes arvesse komisjoni aruannet 2022. aasta eelarve täitmisele heakskiidu andmise otsuse järelmeetmete kohta (COM(2024)0267) ning üksikasjalikke vastuseid Euroopa Parlamendi konkreetsetele ettepanekutele,

– võttes arvesse komisjoni aastaaruannet eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutavale institutsioonile 2023. aastal tehtud siseauditite kohta (COM(2024)0249) ning sellele lisatud komisjoni talituste töödokumenti (SWD(2024)0145),

– võttes arvesse kontrollikoja aastaaruannet ELi asutuste eelarveaasta 2023 kohta koos asutuste vastustega[4],

– võttes arvesse vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklile 287 tehtud kontrollikoja kinnitavat avaldust[5] 2023. aasta raamatupidamiskontode usaldatavuse ja nende aluseks olevate tehingute seaduslikkuse ja korrektsuse kohta,

– võttes arvesse nõukogu 17. veebruari 2025. aasta soovitust rakendusametite tegevusele heakskiidu andmise kohta 2023. aasta eelarve täitmisel (05756/2025 – C10-0026/2025),

– võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu artikleid 317, 318 ja

---

1 ELT L 58, 23.2.2023, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/budget/2023/1/oj.
2 ELT C, C/2024/5462, 10.10.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/5462/oj.
3 ELT C, C/2024/6548, 8.11.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/6548/oj.
4 ELT C, C/2024/5882, 9.10.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/5882/oj.
5 ELT C, C/2024/6041, 10.10.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/6041/oj.

319,

– võttes arvesse Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepingu artiklit 106a,

– võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. juuli 2018. aasta määrust (EL, Euratom) 2018/1046 (mis käsitleb liidu üldeelarve suhtes kohaldatavaid finantsreegleid ja millega muudetakse määrusi (EL) nr 1296/2013, (EL) nr 1301/2013, (EL) nr 1303/2013, (EL) nr 1304/2013, (EL) nr 1309/2013, (EL) nr 1316/2013, (EL) nr 223/2014 ja (EL) nr 283/2014 ja otsust nr 541/2014/EL ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EL, Euratom) nr 966/2012)[6], eriti selle artikleid 69, 260, 261 ja 262,

– võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. septembri 2024. aasta määrust (EL, Euratom) 2024/2509 (mis käsitleb liidu üldeelarve suhtes kohaldatavaid finantsreegleid)[7], eriti selle artikleid 69, 266, 267 ja 268,

– võttes arvesse nõukogu 19. detsembri 2002. aasta määrust (EÜ) nr 58/2003 (millega kehtestatakse nende täitevasutuste põhikiri, kellele usaldatakse teatavad ühenduse programmide juhtimisega seotud ülesanded)[8], eriti selle artikli 14 lõiget 3,

– võttes arvesse komisjoni 21. septembri 2004. aasta määrust (EÜ) nr 1653/2004 (täitevasutuste standardfinantsmääruse vastuvõtmise kohta vastavalt nõukogu määrusele (EÜ) nr 58/2003, millega kehtestatakse nende täitevasutuste põhikiri, kellele usaldatakse teatavad ühenduse programmide juhtimisega seotud ülesanded)[9], eriti selle artikli 66 esimest ja teist lõiku,

– võttes arvesse komisjoni 12. veebruari 2021. aasta rakendusotsust (EL) 2021/173, millega asutatakse Euroopa Kliima, Taristu ja Keskkonna Rakendusamet, Euroopa Tervisehoiu ja Digitaalvaldkonna Rakendusamet, Euroopa Teadusuuringute Rakendusamet, Euroopa Innovatsiooninõukogu ja VKEde Rakendusamet, Euroopa Teadusnõukogu Rakendusamet ning Euroopa Hariduse ja Kultuuri Rakendusamet ning tunnistatakse kehtetuks rakendusotsused 2013/801/EL, 2013/771/EL,

---

6 ELT L 193, 30.7.2018, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1046/oj.

7 ELT L, 2024/2509, 26.9.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj.

8 EÜT L 11, 16.1.2003, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2003/58/oj.

9 ELT L 297, 22.9.2004, lk 6, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2004/1653/oj.

2013/778/EL, 2013/779/EL, 2013/776/EL ja 2013/770/EL[10],

– võttes arvesse kodukorra artiklit 101 ja V lisa,

– võttes arvesse väliskomisjoni, arengukomisjoni, tööhõive- ja sotsiaalkomisjoni, keskkonnakomisjoni, transpordi- ja turismikomisjoni, regionaalarengukomisjoni, kultuuri- ja hariduskomisjoni, kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjoni ning naiste õiguste ja soolise võrdõiguslikkuse komisjoni arvamusi,

– võttes arvesse põllumajanduse ja maaelu arengu komisjoni kirja,

– võttes arvesse eelarvekontrollikomisjoni raportit (A10-0074/2025),

1. annab heakskiidu Euroopa Tervishoiu ja Digitaalvaldkonna Rakendusameti direktori tegevusele ameti 2023. aasta eelarve täitmisel;

2. esitab oma tähelepanekud resolutsioonis, mis on Euroopa Liidu 2023. aasta üldeelarve (III jagu – komisjon ja rakendusametid ning 9., 10. ja 11. Euroopa Arengufond) täitmisele heakskiidu andmist käsitlevate otsuste lahutamatu osa;

3. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev otsus, Euroopa Liidu 2023. aasta üldeelarve (III jagu – komisjon) täitmisele heakskiidu andmist käsitlev otsus ning resolutsioon, mis on nende otsuste lahutamatu osa, Euroopa Tervishoiu ja Digitaalvaldkonna Rakendusameti direktorile, nõukogule, komisjonile ja kontrollikojale ning korraldada nende avaldamine *Euroopa Liidu Teatajas* (L-seerias).

---

10 ELT L 50, 15.2.2021, lk 9, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2021/173/oj.

7. Euroopa Parlamendi 7. mai 2025. aasta otsus Euroopa Teadusuuringute Rakendusameti 2023. aasta eelarve täitmisele heakskiidu andmise kohta (2024/2019(DEC))

Euroopa Parlament,

– võttes arvesse Euroopa Liidu 2023. aasta üldeelarvet[1],

– võttes arvesse Euroopa Liidu 2023. aasta konsolideeritud raamatupidamise aastaaruannet (COM(2024)0272 – C10-0067/2024)[2],

– võttes arvesse Euroopa Teadusuuringute Rakendusameti 2023. aasta lõplikku raamatupidamisaruannet[3],

– võttes arvesse komisjoni aruannet 2022. aasta eelarve täitmisele heakskiidu andmise otsuse järelmeetmete kohta (COM(2024)0267) ning üksikasjalikke vastuseid Euroopa Parlamendi konkreetsetele ettepanekutele,

– võttes arvesse komisjoni aastaaruannet eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutavale institutsioonile 2023. aastal tehtud siseauditite kohta (COM(2024)0249) ning sellele lisatud komisjoni talituste töödokumenti (SWD(2024)0145),

– võttes arvesse kontrollikoja aastaaruannet ELi asutuste eelarveaasta 2023 kohta koos asutuste vastustega[4],

– võttes arvesse vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklile 287 tehtud kontrollikoja kinnitavat avaldust[5] 2023. aasta raamatupidamiskontode usaldatavuse ja nende aluseks olevate tehingute seaduslikkuse ja korrektsuse kohta,

– võttes arvesse nõukogu 17. veebruari 2025. aasta soovitust rakendusametite tegevusele heakskiidu andmise kohta 2023. aasta eelarve täitmisel (05756/2025 – C10-0026/2025),

– võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu artikleid 317, 318 ja

---

1 ELT L 58, 23.2.2023, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/budget/2023/1/oj.
2 ELT C, C/2024/5462, 10.10.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/5462/oj.
3 ELT C, C/2024/6530, 8.11.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/6530/oj.
4 ELT C, C/2024/5882, 9.10.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/5882/oj.
5 ELT C, C/2024/6041, 10.10.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/6041/oj.

319,

– võttes arvesse Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepingu artiklit 106a,

– võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. juuli 2018. aasta määrust (EL, Euratom) 2018/1046 (mis käsitleb liidu üldeelarve suhtes kohaldatavaid finantsreegleid ja millega muudetakse määrusi (EL) nr 1296/2013, (EL) nr 1301/2013, (EL) nr 1303/2013, (EL) nr 1304/2013, (EL) nr 1309/2013, (EL) nr 1316/2013, (EL) nr 223/2014 ja (EL) nr 283/2014 ja otsust nr 541/2014/EL ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EL, Euratom) nr 966/2012)[6], eriti selle artikleid 69, 260, 261 ja 262,

– võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. septembri 2024. aasta määrust (EL, Euratom) 2024/2509 (mis käsitleb liidu üldeelarve suhtes kohaldatavaid finantsreegleid)[7], eriti selle artikleid 69, 266, 267 ja 268,

– võttes arvesse nõukogu 19. detsembri 2002. aasta määrust (EÜ) nr 58/2003 (millega kehtestatakse nende täitevasutuste põhikiri, kellele usaldatakse teatavad ühenduse programmide juhtimisega seotud ülesanded)[8], eriti selle artikli 14 lõiget 3,

– võttes arvesse komisjoni 21. septembri 2004. aasta määrust (EÜ) nr 1653/2004 (täitevasutuste standardfinantsmääruse vastuvõtmise kohta vastavalt nõukogu määrusele (EÜ) nr 58/2003, millega kehtestatakse nende täitevasutuste põhikiri, kellele usaldatakse teatavad ühenduse programmide juhtimisega seotud ülesanded)[9], eriti selle artikli 66 esimest ja teist lõiku,

– võttes arvesse komisjoni 12. veebruari 2021. aasta rakendusotsust (EL) 2021/173, millega asutatakse Euroopa Kliima, Taristu ja Keskkonna Rakendusamet, Euroopa Tervisehoiu ja Digitaalvaldkonna Rakendusamet, Euroopa Teadusuuringute Rakendusamet, Euroopa Innovatsiooninõukogu ja VKEde Rakendusamet, Euroopa Teadusnõukogu Rakendusamet ning Euroopa Hariduse ja Kultuuri Rakendusamet ning tunnistatakse kehtetuks rakendusotsused 2013/801/EL, 2013/771/EL, 2013/778/EL, 2013/779/EL, 2013/776/EL ja 2013/770/EL[10],

---

6 ELT L 193, 30.7.2018, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1046/oj.

7 ELT L, 2024/2509, 26.9.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj.

8 EÜT L 11, 16.1.2003, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2003/58/oj.

9 ELT L 297, 22.9.2004, lk 6, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2004/1653/oj.

10 ELT L 50, 15.2.2021, lk 9, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2021/173/oj.

– võttes arvesse kodukorra artiklit 101 ja V lisa,

– võttes arvesse väliskomisjoni, arengukomisjoni, tööhõive- ja sotsiaalkomisjoni, keskkonnakomisjoni, transpordi- ja turismikomisjoni, regionaalarengukomisjoni, kultuuri- ja hariduskomisjoni, kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjoni ning naiste õiguste ja soolise võrdõiguslikkuse komisjoni arvamusi,

– võttes arvesse põllumajanduse ja maaelu arengu komisjoni kirja,

– võttes arvesse eelarvekontrollikomisjoni raportit (A10-0074/2025),

1. annab heakskiidu Euroopa Teadusuuringute Rakendusameti direktori tegevusele ameti 2023. aasta eelarve täitmisel;

2. esitab oma tähelepanekud resolutsioonis, mis on Euroopa Liidu 2023. aasta üldeelarve (III jagu – komisjon ja rakendusametid ning 9., 10. ja 11. Euroopa Arengufond) täitmisele heakskiidu andmist käsitlevate otsuste lahutamatu osa;

3. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev otsus, Euroopa Liidu 2023. aasta üldeelarve (III jagu – komisjon) täitmisele heakskiidu andmist käsitlev otsus ning resolutsioon, mis on nende otsuste lahutamatu osa, Euroopa Teadusuuringute Rakendusameti direktorile, nõukogule, komisjonile ja kontrollikojale ning korraldada nende avaldamine *Euroopa Liidu Teatajas* (L-seerias).

8. Euroopa Parlamendi 7. mai 2025. aasta otsus 9., 10. ja 11. Euroopa Arengufondi 2023. aasta eelarve täitmisele heakskiidu andmise kohta (2024/2019(DEC))

Euroopa Parlament,

– võttes arvesse 9., 10. ja 11. Euroopa Arengufondi 2023. aasta bilanssi ning tulude ja kulude aruandeid (COM(2024)0273 – C10-0081/2024)[1],

– võttes arvesse finantsteavet Euroopa Arengufondide kohta (COM(2024)0273),

– võttes arvesse kontrollikoja aastaaruannet 9., 10. ja 11. Euroopa Arengufondist eelarveaastal 2023 rahastatud tegevuste kohta koos komisjoni vastustega[2],

– võttes arvesse vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklile 287 tehtud kontrollikoja kinnitavat avaldust[3] 2023. aasta raamatupidamiskontode usaldatavuse ja nende aluseks olevate tehingute seaduslikkuse ja korrektsuse kohta,

– võttes arvesse nõukogu 17. veebruari 2025. aasta soovitusi komisjoni tegevusele heakskiidu andmise kohta seoses Euroopa Arengufondide meetmete rakendamisega 2023. aastal (05489/2025 – C10-0027/2025, 05490/2025 – C10-0028/2025, 05491/2025 – C10-0029/2025),

– võttes arvesse komisjoni aruannet 2022. aasta eelarve täitmisele heakskiidu andmise otsuste järelmeetmete kohta (COM(2024)0267),

– võttes arvesse partnerluslepingut ühelt poolt Aafrika, Kariibi mere ja Vaikse ookeani piirkonna riikide rühma ning teiselt poolt Euroopa Ühenduse ja selle liikmesriikide vahel, millele on alla kirjutatud 23. juunil 2000 Cotonous (Benin)[4] ja mida on muudetud 22. juunil 2010 Ouagadougous (Burkina Faso)[5],

– võttes arvesse nõukogu 5. oktoobri 2021. aasta otsust (EL) 2021/1764 ülemeremaade ja -territooriumide Euroopa Liiduga

---

1 ELT C, C/2024/5462, 10.10.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/5462/oj.
2 ELT C, C/2024/5882, 9.10.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/5882/oj.
3 ELT C, C/2024/6041, 10.10.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/6041/oj.
4 EÜT L 317, 15.12.2000, lk 3, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2003/159/oj.
5 ELT L 287, 4.11.2010, lk 3, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2010/648/oj.

assotsieerimise kohta, sealhulgas ühelt poolt Euroopa Liidu ning teiselt poolt Gröönimaa ja Taani Kuningriigi vahelised suhted (otsus ÜMTde, sealhulgas Gröönimaa assotsieerimise kohta)[6],

– võttes arvesse nõukogus kokku tulnud liikmesriikide valitsuste esindajate 20. detsembri 1995. aasta sisekokkuleppe (neljanda AKV-EÜ konventsiooni teise finantsprotokolli kohase ühenduse abi finantseerimise ja haldamise kohta)[7] artiklit 33,

– võttes arvesse nõukogus kokku tulnud liikmesriikide valitsuste esindajate 18. septembri 2000. aasta sisekokkuleppe (ühenduse abi rahastamise ja haldamise kohta vastavalt 23. juunil 2000. aastal Cotonous (Benin) allkirjastatud Aafrika, Kariibi mere ja Vaikse ookeani riikide ning Euroopa Ühenduse ja selle liikmesriikide vahelise partnerluslepingu finantsprotokollile ning finantsabi eraldamise kohta nendele ülemeremaadele ja -territooriumidele, mille suhtes kohaldatakse EÜ asutamislepingu neljandat osa)[8] artiklit 32,

– võttes arvesse nõukogus kokku tulnud Euroopa Liidu liikmesriikide valitsuste esindajate 24. ja 26. juuni 2013. aasta sisekokkuleppe (Euroopa Liidu abi rahastamise kohta mitmeaastase finantsraamistiku (2014–2020) alusel vastavalt AKV-ELi partnerluslepingule ning finantsabi eraldamise kohta nendele ülemeremaadele ja -territooriumidele, mille suhtes kohaldatakse Euroopa Liidu toimimise lepingu neljandat osa)[9] artiklit 11,

– võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklit 319,

– võttes arvesse 16. juuni 1998. aasta finantsmääruse (mida kohaldatakse arengu rahastamisel tehtava koostöö suhtes neljanda AKV-EÜ konventsiooni alusel)[10] artiklit 74,

– võttes arvesse 27. märtsi 2003. aasta finantsmääruse (mida kohaldatakse 9. Euroopa Arengufondi suhtes)[11] artiklit 119,

– võttes arvesse nõukogu 18. veebruari 2008. aasta määruse (EÜ) nr 215/2008 (mis käsitleb 10. Euroopa Arengufondi suhtes

---

6 ELT L 355, 7.10.2021, lk 6, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2021/1764/oj.
7 EÜT L 156, 29.5.1998, lk 108, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_eums/1998/363/oj.
8 EÜT L 317, 15.12.2000, lk 355, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_eums/2000/770/oj.
9 ELT L 210, 6.8.2013, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_eums/2013/806/oj.
10 EÜT L 191, 7.7.1998, lk 53, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_financ/1998/430/oj.
11 ELT L 83, 1.4.2003, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_financ/2003/401/oj.

kohaldatavat finantsmäärust)[12] artiklit 50,

– võttes arvesse nõukogu 26. novembri 2018. aasta määruse (EL) 2018/1877 (mis käsitleb 11. Euroopa Arengufondi suhtes kohaldatavat finantsmäärust ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) 2015/323)[13] artiklit 44,

– võttes arvesse kodukorra artiklit 101, artikli 102 kolmandat taanet ja V lisa,

– võttes arvesse arengukomisjoni arvamust,

– võttes arvesse eelarvekontrollikomisjoni raportit (A10-0074/2025),

1. annab komisjonile heakskiidu 9., 10. ja 11. Euroopa Arengufondi 2023. aasta eelarve täitmisel;

2. esitab oma tähelepanekud alltoodud resolutsioonis;

3. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev otsus ja resolutsioon, mis on selle lahutamatu osa, nõukogule, komisjonile, kontrollikojale ja Euroopa Investeerimispangale ning korraldada nende avaldamine *Euroopa Liidu Teatajas* (L-seerias).

---

12 ELT L 78, 19.3.2008, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2008/215/oj.

13 ELT L 307, 3.12.2018, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1877/oj.

9. Euroopa Parlamendi 7. mai 2025. aasta otsus Euroopa Liidu 2023. aasta üldeelarve raamatupidamiskontode sulgemise kohta, III jagu – komisjon (2024/2019(DEC))

Euroopa Parlament,

– võttes arvesse Euroopa Liidu 2023. aasta üldeelarvet[1],

– võttes arvesse Euroopa Liidu 2023. aasta konsolideeritud raamatupidamise aastaaruannet (COM(2024)0272 – C10-0067/2024)[2],

– võttes arvesse komisjoni aruannet 2022. aasta eelarve täitmisele heakskiidu andmise otsuse järelmeetmete kohta (COM(2024)0267) ning üksikasjalikke vastuseid Euroopa Parlamendi konkreetsetele ettepanekutele,

– võttes arvesse komisjoni koostatud ELi 2023. aasta eelarve haldus- ja tulemusaruannet (COM(2024)0401),

– võttes arvesse komisjoni aastaaruannet eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutavale institutsioonile 2023. aastal tehtud siseauditite kohta (COM(2024)0249) ning sellele lisatud komisjoni talituste töödokumenti (SWD(2024)0145),

– võttes arvesse kontrollikoja aastaaruannet eelarveaasta 2023 eelarve täitmise kohta koos institutsioonide vastustega[3] ja kontrollikoja eriaruandeid,

– võttes arvesse vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklile 287 tehtud kontrollikoja kinnitavat avaldust[4] 2023. aasta raamatupidamiskontode usaldatavuse ja nende aluseks olevate tehingute seaduslikkuse ja korrektsuse kohta,

– võttes arvesse nõukogu 17. veebruari 2025. aasta soovitust komisjoni tegevusele heakskiidu andmise kohta 2023. aasta eelarve täitmisel (05754/2025 – C10-0013/2025),

– võttes arvesse nõukogu 17. veebruari 2025. aasta soovitust rakendusametite tegevusele heakskiidu andmise kohta 2023. aasta

---

1 ELT L 58, 23.2.2023, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/budget/2023/1/oj.
2 ELT C, C/2024/5462, 10.10.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/5462/oj.
3 ELT C, C/2024/5882, 9.10.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/5882/oj.
4 ELT C, C/2024/6041, 10.10.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/6041/oj.

eelarve täitmisel (05756/2025 – C10-0026/2025),

– võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu artikleid 317, 318 ja 319,

– võttes arvesse Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepingu artiklit 106a,

– võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. juuli 2018. aasta määrust (EL, Euratom) 2018/1046 (mis käsitleb liidu üldeelarve suhtes kohaldatavaid finantsreegleid ja millega muudetakse määrusi (EL) nr 1296/2013, (EL) nr 1301/2013, (EL) nr 1303/2013, (EL) nr 1304/2013, (EL) nr 1309/2013, (EL) nr 1316/2013, (EL) nr 223/2014 ja (EL) nr 283/2014 ja otsust nr 541/2014/EL ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EL, Euratom) nr 966/2012)[5], eriti selle artikleid 69, 260, 261 ja 262,

– võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. septembri 2024. aasta määrust (EL, Euratom) 2024/2509 (mis käsitleb liidu üldeelarve suhtes kohaldatavaid finantsreegleid)[6], eriti selle artikleid 69, 266, 267 ja 268,

– võttes arvesse nõukogu 19. detsembri 2002. aasta määrust (EÜ) nr 58/2003 (millega kehtestatakse nende täitevasutuste põhikiri, kellele usaldatakse teatavad ühenduse programmide juhtimisega seotud ülesanded)[7], eriti selle artikli 14 lõikeid 2 ja 3,

– võttes arvesse kodukorra artiklit 101 ja V lisa,

– võttes arvesse väliskomisjoni, arengukomisjoni, tööhõive- ja sotsiaalkomisjoni, keskkonnakomisjoni, transpordi- ja turismikomisjoni, regionaalarengukomisjoni, kultuuri- ja hariduskomisjoni, kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjoni ning naiste õiguste ja soolise võrdõiguslikkuse komisjoni arvamusi,

– võttes arvesse põllumajanduse ja maaelu arengu komisjoni kirja,

– võttes arvesse eelarvekontrollikomisjoni raportit (A10-0074/2025),

1. annab heakskiidu Euroopa Liidu 2023. aasta üldeelarve raamatupidamiskontode sulgemisele;

2. esitab oma tähelepanekud resolutsioonis, mis on Euroopa Liidu

---

5 ELT L 193, 30.7.2018, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1046/oj.

6 ELT L, 2024/2509, 26.9.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj.

7 EÜT L 11, 16.1.2003, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2003/58/oj.

2023. aasta üldeelarve (III jagu – komisjon ja rakendusametid ning 9., 10. ja 11. Euroopa Arengufond) täitmisele heakskiidu andmist käsitlevate otsuste lahutamatu osa;

3. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev otsus nõukogule, komisjonile, Euroopa Liidu Kohtule, kontrollikojale ja Euroopa Investeerimispangale ning liikmesriikide parlamentidele ja riiklikele ja piirkondlikele kontrolliasutustele ning korraldada selle avaldamine *Euroopa Liidu Teatajas* (L-seerias).

10. Euroopa Parlamendi 7. mai 2025. aasta otsus 9., 10. ja 11. Euroopa Arengufondi 2023. aasta raamatupidamiskontode sulgemise kohta (2024/2019(DEC))

Euroopa Parlament,

– võttes arvesse 9., 10. ja 11. Euroopa Arengufondi 2023. aasta bilanssi ning tulude ja kulude aruandeid (COM(2024)0273 – C10-0081/2024)[1],

– võttes arvesse finantsteavet Euroopa Arengufondide kohta (COM(2024)0273),

– võttes arvesse kontrollikoja aastaaruannet 9., 10. ja 11. Euroopa Arengufondist eelarveaastal 2023 rahastatud tegevuste kohta koos komisjoni vastustega[2],

– võttes arvesse vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklile 287 tehtud kontrollikoja kinnitavat avaldust[3] 2023. aasta raamatupidamiskontode usaldatavuse ja nende aluseks olevate tehingute seaduslikkuse ja korrektsuse kohta,

– võttes arvesse nõukogu 17. veebruari 2025. aasta soovitusi komisjoni tegevusele heakskiidu andmise kohta seoses Euroopa Arengufondide meetmete rakendamisega 2023. aastal (05489/2025 – C10-0027/2025, 05490/2025 – C10-0028/2025, 05491/2025 – C10-0029/2025),

– võttes arvesse komisjoni aruannet 2022. aasta eelarve täitmisele heakskiidu andmise otsuste järelmeetmete kohta (COM(2024)0267),

– võttes arvesse partnerluslepingut ühelt poolt Aafrika, Kariibi mere ja Vaikse ookeani piirkonna riikide rühma ning teiselt poolt Euroopa Ühenduse ja selle liikmesriikide vahel, millele on alla kirjutatud 23. juunil 2000 Cotonous (Benin)[4] ja mida on muudetud 22. juunil 2010 Ouagadougous (Burkina Faso)[5],

– võttes arvesse nõukogu 5. oktoobri 2021. aasta otsust (EL) 2021/1764 ülemeremaade ja -territooriumide Euroopa Liiduga

---

1 ELT C, C/2024/5462, 10.10.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/5462/oj.
2 ELT C, C/2024/5882, 9.10.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/5882/oj.
3 ELT C, C/2024/6041, 10.10.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/6041/oj.
4 EÜT L 317, 15.12.2000, lk 3, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2003/159/oj.
5 ELT L 287, 4.11.2010, lk 3, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2010/648/oj.

assotsieerimise kohta, sealhulgas ühelt poolt Euroopa Liidu ning teiselt poolt Gröönimaa ja Taani Kuningriigi vahelised suhted (otsus ÜMTde, sealhulgas Gröönimaa assotsieerimise kohta)[6],

– võttes arvesse nõukogus kokku tulnud liikmesriikide valitsuste esindajate 20. detsembri 1995. aasta sisekokkuleppe (neljanda AKV-EÜ konventsiooni teise finantsprotokolli kohase ühenduse abi finantseerimise ja haldamise kohta)[7] artiklit 33,

– võttes arvesse nõukogus kokku tulnud liikmesriikide valitsuste esindajate 18. septembri 2000. aasta sisekokkuleppe (ühenduse abi rahastamise ja haldamise kohta vastavalt 23. juunil 2000. aastal Cotonous (Benin) allkirjastatud Aafrika, Kariibi mere ja Vaikse ookeani riikide ning Euroopa Ühenduse ja selle liikmesriikide vahelise partnerluslepingu finantsprotokollile ning finantsabi eraldamise kohta nendele ülemeremaadele ja -territooriumidele, mille suhtes kohaldatakse EÜ asutamislepingu neljandat osa)[8] artiklit 32,

– võttes arvesse nõukogus kokku tulnud Euroopa Liidu liikmesriikide valitsuste esindajate 24. ja 26. juuni 2013. aasta sisekokkuleppe (Euroopa Liidu abi rahastamise kohta mitmeaastase finantsraamistiku (2014–2020) alusel vastavalt AKV-ELi partnerluslepingule ning finantsabi eraldamise kohta nendele ülemeremaadele ja -territooriumidele, mille suhtes kohaldatakse Euroopa Liidu toimimise lepingu neljandat osa)[9] artiklit 11,

– võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklit 319,

– võttes arvesse 16. juuni 1998. aasta finantsmääruse (mida kohaldatakse arengu rahastamisel tehtava koostöö suhtes neljanda AKV-EÜ konventsiooni alusel)[10] artiklit 74,

– võttes arvesse 27. märtsi 2003. aasta finantsmääruse (mida kohaldatakse 9. Euroopa Arengufondi suhtes)[11] artiklit 119,

– võttes arvesse nõukogu 18. veebruari 2008. aasta määruse (EÜ) nr 215/2008 (mis käsitleb 10. Euroopa Arengufondi suhtes

---

6 ELT L 355, 7.10.2021, lk 6, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2021/1764/oj.
7 EÜT L 156, 29.5.1998, lk 108, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_eums/1998/363/oj.
8 EÜT L 317, 15.12.2000, lk 355, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_eums/2000/770/oj.
9 ELT L 210, 6.8.2013, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_eums/2013/806/oj.
10 EÜT L 191, 7.7.1998, lk 53, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_financ/1998/430/oj.
11 ELT L 83, 1.4.2003, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_financ/2003/401/oj.

kohaldatavat finantsmäärust)[12] artiklit 50,

– võttes arvesse nõukogu 2. märtsi 2015. aasta määruse (EL) 2015/323 (mis käsitleb 11. Euroopa Arengufondi suhtes kohaldatavat finantsmäärust)[13] artiklit 48,

– võttes arvesse nõukogu 26. novembri 2018. aasta määruse (EL) 2018/1877 (mis käsitleb 11. Euroopa Arengufondi suhtes kohaldatavat finantsmäärust ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) 2015/323)[14] artiklit 44,

– võttes arvesse kodukorra artiklit 101, artikli 102 kolmandat taanet ja V lisa,

– võttes arvesse arengukomisjoni arvamust,

– võttes arvesse eelarvekontrollikomisjoni raportit (A10-0074/2025),

1. annab heakskiidu 9., 10. ja 11. Euroopa Arengufondi 2023. aasta raamatupidamiskontode sulgemisele;

2. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev otsus nõukogule, komisjonile, kontrollikojale ja Euroopa Investeerimispangale ning korraldada selle avaldamine *Euroopa Liidu Teatajas* (L-seerias).

---

12 ELT L 78, 19.3.2008, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2008/215/oj.

13 ELT L 58, 3.3.2015, lk 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2015/323/oj.

14 ELT L 307, 3.12.2018, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1877/oj.

11. Euroopa Parlamendi 7. mai 2025. aasta resolutsioon tähelepanekutega, mis on Euroopa Liidu 2023. aasta üldeelarve täitmisele heakskiidu andmist käsitlevate otsuste lahutamatu osa, III jagu – komisjon ja rakendusametid ning 9., 10. ja 11. Euroopa Arengufond (2024/2019(DEC))

Euroopa Parlament,

– võttes arvesse oma otsust Euroopa Liidu 2023. aasta üldeelarve täitmisele heakskiidu andmise kohta, III jagu – Komisjon,

– võttes arvesse oma otsuseid rakendusametite 2023. aasta eelarvete täitmisele heakskiidu andmise kohta,

– võttes arvesse kodukorra artiklit 101 ja V lisa,

– võttes arvesse väliskomisjoni, arengukomisjoni, tööhõive- ja sotsiaalkomisjoni, keskkonnakomisjoni, transpordi- ja turismikomisjoni, regionaalarengukomisjoni, kultuuri- ja hariduskomisjoni, kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjoni ning naiste õiguste ja soolise võrdõiguslikkuse komisjoni arvamusi,

– võttes arvesse põllumajanduse ja maaelu arengu komisjoni kirja,

– võttes arvesse eelarvekontrollikomisjoni raportit (A10-0074/2025),

A. arvestades, et 11. EAF on jõudnud oma lõppjärku, kuna selle aegumisklausel jõustus 31. detsembril 2020; arvestades, et olemasolevate rahastamislepingute erilepinguid sõlmiti siiski kuni 31. detsembrini 2023 ja EAFist rahastatavate käimasolevate projektide rakendamist jätkatakse kuni nende lõpliku elluviimiseni;

B. arvestades, et 9., 10. ja 11 [1]. EAFi liidu üldeelarvesse ei integreeritud ning nende rakendamine ja neist aru andmine toimub ka edaspidi kuni nende sulgemiseni eraldi;

C. arvestades, et mitmeaastases finantsraamistikus 2021–2027 on arengukoostöö abi AKV riikidele integreeritud naabruspiirkonna, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrumenti „Globaalne Euroopa“, mis omakorda kuulub ELi üldeelarvesse, ning arengukoostöö abi ÜMTdele, sealhulgas Gröönimaale, on integreeritud otsusesse ÜMTde assotsieerimise kohta;

D. arvestades, et EAFe haldab peaaegu täielikult komisjoni rahvusvahelise partnerluse peadirektoraat ning väikest osa (7 %)

---

[1] 11. EAF hõlmab mitmeaastast finantsraamistikku 2021–2027.

2023. aasta EAFide kuludest haldab naabruspoliitika ja laienemisläbirääkimiste peadirektoraat;

Poliitilised prioriteedid

1. rõhutab oma kindlat pühendumust Euroopa Liidu lepingus (ELi leping) ja Euroopa Liidu toimimise lepingus (ELi toimimise leping) sätestatud liidu alusväärtustele ja -põhimõtetele; rõhutab eelarve täitmisele heakskiidu andmise menetluse raames eriti ELi toimimise lepingu artiklis 317 sätestatud usaldusväärse finantsjuhtimise põhimõtet ning ELi toimimise lepingu artiklis 325 sätestatud pettustevastase võitluse ja liidu finantshuvide kaitsmise põhimõtet;

2. rõhutab võimude lahususe põhimõtte tähtsust liidus ja tuletab meelde, et aluslepingute kohaselt on institutsioonid omavahelises koostöös üksteise suhtes lojaalsed; on veendunud, et ühe liidu institutsiooni tegevus ei tohiks mingil juhul mõjutada teise institutsiooni sõltumatust; nõuab tungivalt, et kõik teised institutsioonid austaksid Euroopa Parlamendi rolli ainsa kodanike poolt otse valitud liidu institutsioonina ning hoiduksid igasugusest põhjendamatust otsesest või kaudsest sekkumisest Euroopa Parlamendi seadusandlikesse protsessidesse, tagades seeläbi, et Euroopa Parlamendi otsustusprotsess jääb teistest liidu institutsioonidest või mis tahes muudest üksustest vabaks ja sõltumatuks;

3. rõhutab liidu eelarve olulisust liidu poliitiliste prioriteetide saavutamiseks ning selle rolli liikmesriikide abistamisel ettenägematutes olukordades, nagu rahvusvahelised konfliktid või kriisid ja nende tagajärjed; juhib sellega seoses tähelepanu asjaolule, et investeeringud ja toetus liidu eelarvest on jätkuvalt olulised liikmesriikide ja piirkondade vaheliste erinevuste vähendamiseks, majanduskasvu ja tööhõive edendamiseks, vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse vastu võitlemiseks ning seega Euroopa kodanike igapäevaelu parandamiseks;

4. märgib, et kontrollikoda esitas eelarveaasta 2023 kohta märkusteta arvamuse raamatupidamiskontode usaldatavuse ning tulude seaduslikkuse ja korrektsuse kohta; peab samal ajal kahetsusväärseks, et kontrollikoda pidi esitama viiendat aastat järjest vastupidise arvamuse liidu eelarve kulude seaduslikkuse ja korrektsuse kohta ning märkustega arvamuse taaste- ja vastupidavusrahastu raames kantud kulude seaduslikkuse ja korrektsuse kohta;

5. väljendab sügavat muret selle pärast, et kontrollikoja hinnangul on üldine veamäär alates eelarveaastast 2020 tõusnud ja jõudis 2023. aastal 5,6 %-ni; märgib, et rubriikide veamäärades on märkimisväärseid erinevusi, mis ulatuvad kuluvaldkondadest, mille veamäärad jäävad allapoole 2 % olulisuse läve, kuni 9,3 %-ni

ühtekuuluvuspoliitika puhul; märgib lisaks, et eelarve täitmisele heakskiidu andmine on poliitiline protsess, mille puhul võib arvesse võtta kõiki konkreetse eelarveaastaga seotud küsimusi, ning et otsus eelarve täitmisele heakskiidu andmise või sellest keeldumise kohta peaks jääma faktipõhiseks ja liidu õigustikul põhinevaks ning et see tehakse kogu eelarve suhtes tervikuna; nõuab tungivalt, et komisjon võtaks lõpuks arvesse kontrollikoja soovitusi ja langetaks lähiaastatel üldist veamäära; palub komisjonil lisaks esitada nelja kuu jooksul tegevuskava veamäära vähendamiseks;

6. on mures selle pärast, et komisjon ja kontrollikoda tõlgendavad veamäära erinevalt, tekitades seega segadust; väljendab oma toetust ühisele auditi lähenemisviisile ja metoodikale ning kutsub mõlemat institutsiooni tungivalt üles leidma erinevatele lähenemisviisidele lahendus enne 2024. aasta eelarve täitmisele heakskiidu andmist; on mures selle pärast, et komisjon alahindab olemasolevat veamäära süstemaatiliselt ja et see võib tuua kaasa liidu finantshuvide ebatulemusliku kaitse;

7. väljendab veel kord sügavat muret selle pärast, et 2023. aasta lõpuks oli täitmata kulukohustuste (RAL – *reste à liquider*) kumuleerunud summa jõudnud rekordilise 543 miljardi euroni, mis moodustab 3,2 % liidu kogu SKPst ja on üle kahe korra suurem kui liidu 2023. aasta eelarve; rõhutab, et täitmata kulukohustuste nii kõrge tase võib tekitada tulevikus probleeme erakordselt suurte maksete sujuval tegemisel ja/või tuua kaasa märkimisväärse kulukohustuste vabastamise, mis kahjustab liidu poliitikaeesmärkide elluviimist;

8. väljendab lisaks muret selle pärast, et laenuvõtmisest tulenev tasumata võlg oli 2023. aasta lõpuks jõudnud 458,5 miljardi euroni, mis moodustab 2,7 % liidu kogu SKPst; märgib, et tasumata võla suurenemine 2023. aasta jooksul 110,5 miljardi euro võrra on muutnud liidu üheks suurimaks võlakohustuste emitendiks Euroopas; märgib lisaks, et prognooside kohaselt suureneb tasumata võla summa lähiaastatel veelgi, eelkõige suurema laenuvõtmise tõttu seoses taaste- ja vastupidavusrahastuga ning finantsabiga mitmele riigile, sealhulgas Ukrainale, mis on Venemaa agressioonisõja ohver; kordab oma sügavat muret selle pärast, et võla suurenemine muudab liidu eelarve kaitsetumaks intressimäärade tõusu suhtes, kuna osa võlast tuleb teenindada ja tagasi maksta liidu eelarvest;

9. tuletab meelde, kui oluline on liidu finantsreeglite range kohaldamine kõigis programmides ja kõigi toetusesaajate suhtes, et vältida igasugust pettust, huvide konflikte, korruptsiooni, topeltrahastamist ja rahapesu;

10. rõhutab õigusriigi kui ühe liidu põhiväärtuse tähtsust ja rõhutab, et õigusriigi tingimuslikkuse mehhanism on äärmiselt oluline tagamaks, et liikmesriigid järgivad jätkuvalt õigusriigi põhimõtteid; kordab oma sügavat muret õigusriigi olukorra halvenemise pärast teatavates

liikmesriikides, sealhulgas rünnakute või kodanikuühiskonna organisatsioonide tegevuse piiramise pärast, mis mitte ainult ei kujuta endast märkimisväärset ohtu demokraatlikele väärtustele, vaid toob kaasa ka suurema rahalise kahju riski liidu eelarve jaoks; nõuab piisava toetuse andmist selles valdkonnas tegutsevatele kodanikuühiskonna organisatsioonidele; tunnistab, et riikide valitsused panevad toime uusi õigusriigi rikkumise vorme, ning kutsub komisjoni üles nende muutuvate probleemidega tegelema; kutsub komisjoni üles tagama mehhanismi kõigi elementide range ja kiire rakendamise, kui liikmesriigid rikuvad õigusriigi põhimõtteid ja kui sellised rikkumised mõjutavad või võivad mõjutada liidu finantshuve; rõhutab samal ajal vajadust saada täielikku ja õigeaegset teavet õigusriigi tingimuslikkuse mehhanismi rakendamisega seotud otsuste kohta; ergutab komisjoni sõnaselgelt hindama, kas puudused õigusriigi toimimises on süsteemsed; nõuab suuremat rõhuasetust riigipõhiste soovituste rakendamisele koos mõjusate järelmeetmete mehhanismide ja mõõdetavate võrdlusalustega; teeb ettepaneku luua terviklik õigusriigi järelevalveraamistik, mis hõlmaks kõiki liidu institutsioone, liikmesriike ja kandidaatriike ning mille eesmärk oleks tagada sidusus ja ühtsus kogu liidus, tagades samal ajal õiglase ja erapooletu kohaldamise; kutsub komisjoni üles tegema ettepanekuid meetmete kohta, millega tagada vahendite lõplike saajate kaitse juhul, kui riikide valitsused rikuvad õigusriiki, kahjustamata seejuures määruse kohaldamist ja mõjusust;

11. võtab teadmiseks taaste- ja vastupidavusrahastu uuendusliku olemuse ning rahastu panuse liikmesriikide toetamisse pandeemia majanduslikest ja sotsiaalsetest tagajärgedest taastumisel ning vastupanuvõimelisema Euroopa majanduse loomisel; on arvamusel, et mis tahes üleminek tulemuspõhisele lähenemisviisile, mis põhineb taaste- ja vastupidavusrahastul kui mudelil, nõuab enne sellise mudeli kasutamist paljude rahastu rakendamisel tuvastatud probleemide lahendamist ning selle täielikku mõju puudutavate andmete hindamist; tuletab meelde, et taaste- ja vastupidavusrahastu rakendamisel tuvastati palju probleeme, millega oleks vaja tegeleda, sealhulgas, kuid mitte ainult: ebapiisav konsulteerimine piirkondlike ja kohalike omavalitsuste ning teiste asjaomaste sidusrühmadega, nagu sotsiaalpartnerid ja kodanikuühiskonna organisatsioonid, ning nende vähene osalemine rakendamises; nõrk piiriülene mõõde, mis võib sellega seoses viidata väiksemale ELi lisaväärtusele; vahe-eesmärkide ja sihtide selge määratluse ning nende rahuldava täitmise puudumine; ebapiisav paindlikkus; ühine võlg, mille tagajärjeks on võla pikaajaline tasumine; programmi tõsised läbipaistvus-, auditeerimis- ja kontrolliprobleemid, mille tõttu ei ole kodanikel võimalik saada teavet liidu rahastatavate meetmete vahendite lõplike saajate kohta ning mis ajendavad liikmesriike kasutama taaste- ja vastupidavusrahastu vahendeid selliste projektide rahastamiseks, mis on väga sarnased ühtekuuluvusfondidest rahastatavate

projektidega, kuid mille kontrollimise võimalused on palju piiratumad; kordab muret taaste- ja vastupidavusrahastu vahendite lõpliku saaja komisjoni- ja liikmesriikidepoolse tõlgenduse pärast, mis ei ole kooskõlas REPowerEU läbirääkimistel saavutatud kokkuleppega, ning on seisukohal, et ministeeriume, avaliku sektori asutusi või muid avaliku sektori hankijaid ei saa nimetada taaste- ja vastupidavusrahastu vahendite lõplikeks saajateks; väljendab lisaks muret kontrollikoja järelduste pärast seoses riskiga korduvaid eelarvekulusid topeltrahastada ja -finantseerida, mis ei ole kooskõlas taaste- ja vastupidavusrahastu õigusliku alusega;

12. märgib, et taasterahastu „NextGenerationEU“ (NGEU) mehhanismi ülesehitus näeb ette, et NGEU laenude tagasimaksmine peab algama enne 2027. aasta lõppu ja see peab olema lõpule viidud hiljemalt 2058. aastaks; tunneb muret selle pärast, et intressimäärade tõus viimastel aastatel on NGEU laenukasutuse kulutusi võrreldes esialgsete hinnangutega märkimisväärselt suurendanud; kordab, et uute omavahendite kasutuselevõtmise õiguslikult siduva tegevuskava ajakavast tuleb täielikult kinni pidada, ning toonitab, et kiire edasiminek uute omavahendite vallas on väga oluline NGEU tagasimaksmise ning praeguse ja tulevaste mitmeaastaste finantsraamistike kaitsmise jaoks;

13. rõhutab pakilist vajadust märkimisväärse bürokraatia vähendamise, ühtlustamise ja lihtsustamise järele kõigi liidu poliitikavaldkondade ja nende rahastamise puhul kooskõlas Draghi aruandes [2] esitatud soovitustega, et vähendada Euroopa ettevõtjate koormust ja suurendada Euroopa konkurentsivõimet, tagades samal ajal liidu finantshuvide kaitse; rõhutab, et lihtsustamisel on positiivne mõju ka poliitika rakendamise veamääradele, sest paljud vead tekivad liiga keerukate reeglite tõttu, milles on eelkõige väikestel ja keskmise suurusega ettevõtjatel (VKEd), uutel taotlejatel, võrsefirmadel ja idufirmadel raske orienteeruda;

14. kordab, et reeglite ja menetluste edasist lihtsustamist tuleb tasakaalustada digitaliseeritud aruandluse palju süstemaatilisema kasutamise ning nende valdkondade parema ja tugevama kontrollimise ja piisava järelkontrolliga, kus reeglitevastaselt tehtud kulutusi esineb kõige sagedamini, suurendamata seejuures ülemääraselt bürokraatlikku keerukust toetusesaajate jaoks, taotlejatele, eelkõige uutele taotlejatele, tuleb välja töötada koolitused ja anda neile praktilist teavet ning VKEsid, võrsefirmasid, idufirmasid, haldus- ja makseasutusi ning kõiki teisi sidusrühmi tuleb sisukamalt aidata ja juhendada; tuletab meelde, et taaste- ja vastupidavusrahastu jaoks on eelkõige vaja tugevat kontrollisüsteemi, mille eest vastutab komisjon;

15. rõhutab vajadust naabruspiirkonna, arengu- ja rahvusvahelise

---

[2] Euroopa konkurentsivõime tulevik, 9. september 2024.

koostöö instrumendi programmi järele ja toonitab selle olulisust, et toetada ülemaailmsete probleemidega tegelemist ning edendada inimõigusi, vabadusi ja demokraatiat; rõhutab, kui oluline on suurendada idanaabruse eelarverea assigneeringuid, et toetada poliitilisi, majanduslikke ja sotsiaalseid reforme selles probleemses piirkonnas;

16. rõhutab, et liidu usaldusväärsuse tagamiseks on hädavajalik, et komisjon tagaks, et liidu rahalisi vahendeid ei eraldata üksikisikutele või organisatsioonidele, kes on seotud mis tahes liiki terroristlike liikumiste või muude liikumistega, mis väljendavad äärmuslikke seisukohti, õhutavad vägivalda ja/või vihkamist ning on otseselt vastu Euroopa Liidu põhiväärtustele, sealhulgas islamistlike, antisemiitlike, kristlastevastaste ja islamivastaste liikumistega; tuletab sellega seoses meelde, et on esitatud väiteid, et 13 000 UNRWA töötajast Gazas 19 osales Hamasi 7. oktoobri põlastusväärsetes terrorirünnakutes Iisraeli vastu; tuletab meelde, et 9 töötaja puhul lõpetati töösuhe ametlikult UNRWA huvides; võtab teadmiseks ÜRO sisejärelevalve teenistuste büroo (OIOS) algatatud uurimise tulemused; rõhutab, et komisjon peaks kehtestama ka paremad kontrollid, millega tagatakse, et selline rahastamine ei leia aset kaudselt kolmandate isikute kaudu, ning korraldama lõplikele saajatele eraldatavate liidu vahendite parema jälgitavuse;

17. kordab sügavat muret selle pärast, et liidu vahendeid on hakatud sagedamini kasutama vastuolus liidu põhimõtete ja väärtustega, eelkõige siis, kui rahaliste vahendite kasutamine ja teistele organisatsioonidele ülekannete tegemine ei ole täielikult jälgitavad; hoiatab ohu eest, et lõpuks kasutatakse liidu vahendeid korrumpeerunud ringkondades, ning et nende abil korraldatakse pettusi ja õigusnormide rikkumisi, välissekkumist või sisseimbumist; rõhutab, kui oluline on liidu vahendite puhul vahendite lõplike saajate läbipaistvus;

18. rõhutab, kui oluline on säilitada institutsiooniline terviklikkus ja vältida võimalikku välissekkumist; mõistab hukka igasugused lubamatud katsed mõjutada Euroopa Parlamendi seadusandlikku tegevust; rõhutab, et Euroopa Pettustevastasel Ametil (OLAF) on kohustus viia läbi kõik vajalikuks osutuvad põhjalikud uurimised; rõhutab, kui oluline on Euroopa Liidu finantshuvide kaitsmisel Euroopa Prokuratuuri (EPPO) töö; nõuab, et EPPOle antaks piisavad rahalised ja inimressursid; tuletab meelde kokkulepet, millega luuakse institutsioonidevaheline organ ELi lepingu artiklis 13 nimetatud institutsioonide ja nõuandvate organite liikmete eetikastandardite kehtestamiseks, ning nõuab selle kiiret rakendamist kõigis ELi institutsioonides;

19. tuletab meelde kodanikuühiskonna organisatsioonide, sealhulgas valitsusväliste organisatsioonide olulist rolli demokraatlike väärtuste kaitsmisel, et toetada elujõulist ja elavat demokraatlikku ühiskonda,

mis tagab kindla aluse kõigi asjaomaste seisukohtade ulatuslikuks kajastamiseks eri aruteludes, ning rõhutab, et kodanikuühiskonna organisatsioonid võivad saada liidu vahenditest toetust nende ülesannete täitmiseks, nagu on sätestatud ELi lepingu artiklis 11;

20. märgib, et mõned eelarvekontrollikomisjoni liikmed on väitnud, et komisjoni sõlmitud toetuslepingud sisaldasid üksikasjalikku lobitööd, mida võib tõlgendada kui võimalikku sekkumist liidu institutsioonide sisemisse otsuste tegemisse; märgib, et komisjon võttis väidete käsitlemiseks mitmeid meetmeid, võttes vastu suunised liidu õigusaktide ja poliitika väljatöötamise, rakendamise, järelevalve ja täitmise tagamisega seotud tegevuste rahastamise kohta, märkides, et kuigi selliste toetuslepingutega ei rikutud ELi õigusraamistikku, võib nendega kaasneda liidu jaoks mainerisk; märgib, et kõik toetuslepingud sisaldavad vastutuse välistamise klauslit, milles sedastatakse, et toetusesaaja seisukohad ei esinda mingil viisil ELi seisukohti ja et toetust andvat asutust ei saa nende eest vastutavaks pidada; märgib, et selline vastutuse välistamise klausel lisati ka 2024. aasta tegevustoetuste konkursikutsesse;

21. märgib, et käimas on toetuslepingute taustakontroll kõigis portfellides, et kontrollida nende vastavust uutele suunistele, ning et seni ei ole komisjon Euroopa Parlamendile teatanud taustakontrolli täielikke tulemusi ega muid meetmeid, mida komisjon võib vajaduse korral võtta; palub komisjonil hoida eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutavat institutsiooni toimuvaga pidevalt kursis; rõhutab, et sidusrühmade kohtumiste läbipaistvus on demokraatliku usaldusväärsuse alus ja seda tuleks kohaldada võrdselt kõigi liidu institutsioonidega suhtlevate üksuste suhtes; rõhutab, et sellise suhtluse selge dokumenteerimine ja avalikustamine tugevdab üldsuse usaldust ja demokraatlikku vastutust;

22. tuletab meelde, et ELi rahastamine nõuab rangeid aruandlus- ja läbipaistvusstandardeid; nõuab tungivalt kooskõlas kontrollikoja eriaruandes 05/2024 [3] ja hiljutises eriaruandes 11/2025 [4] esitatud soovitustega, et komisjon tagaks, et finantsläbipaistvuse süsteemis avalikustatav teave on sageli ajakohastatud, usaldusväärne, võrreldav ja kasulik; rõhutab vajadust eraldada ELi läbipaistvusregistri sekretariaadile lisavahendeid, et võimaldada läbipaistvusregistri süstemaatilist ja põhjalikku järelevalvet; see peaks hõlmama vahendite eraldamist tehisintellekti rakendamiseks, et töötada välja tehisintellektil põhinev otsingumehhanism; tuletab meelde vajadust ennetavalt kontrollida, et kõik ELi vahenditest toetust saavad üksused austaksid ELi väärtusi;

---

[3] Eriaruanne 05/2024: „ELi läbipaistvusregister annab lobitöö kohta kasulikku, kuid piiratud teavet“.

[4] Eriaruanne 11/2025: „Valitsusvälistele organisatsioonidele antava ELi rahastamise läbipaistvus: edusammudest hoolimata ei ole üldpilt ikka veel usaldusväärne“.

23. väljendab heameelt volinik Piotr Serafini vastuse üle kirjalikule küsimusele, [5] milles kinnitatakse taas, et valitsusvälistele organisatsioonidele anti ja nad kasutasid ELi rahalisi vahendeid täielikus kooskõlas ELi aluslepingute ja LIFE määrusega; [6] võtab lisaks teadmiseks kontrollikoja hiljutise eriaruande valitsusvälistele organisatsioonidele antava ELi rahastamise läbipaistvuse kohta, [7] milles märgitakse, et ELi rahaliste vahendite kasutamine valitsusväliste organisatsioonide toetava tegevuse jaoks on seaduslik, ning kinnitatakse ka, et see on kooskõlas ELi finantsmääruses sätestatud ELi õiguslike läbipaistvusnõuetega; samal ajal juhitakse kontrollikoja eriaruandes 11/2025 tähelepanu asjaolule, et rohkem tuleks ära teha selleks, et suurendada kõigi toetusesaajate saadud ELi rahaliste vahendite läbipaistvust; kutsub sellega seoses komisjoni üles rakendama kontrollikoja soovitusi seoses ettevõtjate kinnituste kontrollimisega ELi finantsläbipaistvuse süsteemis ning ennetava jälgimisega, kuidas toetusesaajad järgivad ELi põhiväärtusi ja -põhimõtteid;

24. väljendab heameelt uuesti sõnastatud finantsmääruse jõustumise üle; väljendab eelkõige heameelt täiustuste üle, mis on seotud liidu rahaliste vahendite jälgimisega digitaalsete vahendite ja koostalitlusvõime abil, mis tugevdab liidu finantshuvide kaitset, varajase avastamise ja menetlusest kõrvalejätmise süsteemi (EDES) sihtotstarbelise laiendamise üle eelarve jagatud täitmisele pärast mitmeaastast finantsraamistikku 2027, viitamise üle õigusriigi tingimuslikkuse mehhanismile ning tingimuslikkuse kehtestamise üle liidu väärtuste alusel, mis on sätestatud ELi lepingu artiklis 2, samuti võimaluse üle lihtsustada toetust VKEdele ja üksiktaotlejatele, võttes kasutusele väga väikese maksumusega sihttoetused;

I PEATÜKK

Mitmeaastane finantsraamistik

Euroopa Kontrollikoja kinnitav avaldus ning eelarve haldamine ja finantsjuhtimine

Raamatupidamise aastaaruande usaldusväärsus

25. väljendab heameelt, et kontrollikoda tegi oma aastaaruandes eelarveaasta 2023 eelarve täitmise kohta [8] järelduse, et Euroopa Liidu nimetatud aasta konsolideeritud raamatupidamise

---

5 https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/P-10-2025-000595-ASW_EN.pdf.

6 https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:32021R0783.

7 https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/P-10-2025-000595-ASW_EN.pdf.

8 ELT C, C/2024/5882, 9.10.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/5882/oj.

aastaaruanne on usaldusväärne; märgib, et kontrollikoda on alates 2007. aastast igal aastal esitanud raamatupidamise aastaaruande usaldusväärsuse kohta märkusteta arvamuse;

26. võtab teadmiseks, et kohustuste kogumaht oli 31. detsembri 2023. aasta seisuga 679,9 miljardit eurot ning varade kogumaht 467,7 miljardit eurot; täheldab, et 212,2 miljardi euro suurune erinevus vastab negatiivsele netovarale, mis koosneb võlast, ja sellele osale kuludest, mida liit oli kuni 31. detsembrini 2023 juba kandnud, kuid mida tuleb rahastada tulevastest eelarvetest;

27. võtab teadmiseks, et 2023. aasta lõpu seisuga kuulus toetusesaajatele väljamaksmisele hinnanguliselt 155,2 miljardit eurot, mis vastas rahastamiskõlblikele kuludele, mille kohta ei olnud veel maksetaotlusi esitatud ja mis on kajastatud viitkuludena (2021. aastal 148,7 miljardit eurot), millest 7,4 miljardit eurot on seotud taaste- ja vastupidavusrahastu viitkuludega;

28. väljendab heameelt kontrollikoja järelduse üle, et varad, kohustused, tulud ja kulud, sealhulgas need, mis olid seotud taasterahastuga „NextGenerationEU“ (NGEU), Ühendkuningriigi väljaastumisprotsessiga seotud hinnang ja Venemaa Ukraina-vastase agressioonisõja mõju on konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandes esitatud õiglaselt;

Liidu tulude seaduslikkus ja korrektsus

29. võtab teadmiseks kontrollikoja järelduse, et liidu tulud ei olnud olulisel määral vigadest mõjutatud ja et kontrollikoja kontrollitud haldussüsteemid olid üldjoontes tulemuslikud;

Liidu kulude seaduslikkus ja korrektsus

30. peab äärmiselt kahetsusväärseks, et kontrollikoda esitas liidu eelarve kulude seaduslikkuse ja korrektsuse kohta viiendat aastat järjest negatiivse arvamuse; peab seda üha problemaatilisemaks, kuna näib, et komisjon ei suuda või ei soovi teha kindlaks põhjust ja tegeleda selle aluseks olevate probleemidega; peab kahetsusväärseks, et komisjon ei nõustu mõnede kontrollikoja soovitusega; märgib eelkõige, kui oluline on tugevdada komisjoni ja liikmesriikide finantsjuhtimist, mida kontrollikoda ei pea usaldusväärseks ning mis seab seega ohtu iga-aastase haldus- ja tulemusaruande usaldusväärsuse; kutsub komisjoni üles esitama veamäära vähendamiseks selge tegevuskava järgmise nelja kuu jooksul; rõhutab, et Euroopa Parlament peab sellist tegevuskava nõuetekohaselt kontrollima;

31. on tõsiselt mures kontrollikoja hinnangu pärast, et 2023. aasta kulutuste veamäär oli 5,6 %; märgib, et olukord on eelmise kahe aastaga võrreldes kiiresti halvenenud (2022. aastal 4,2 % ja 2021. aastal 3,0 %); märgib murega, et kontrollikoda avastas jätkuvalt

suuri probleeme kulude hüvitamisel põhinevate kulutuste puhul, mille hinnanguline veamäär on 7,9 %; märgib, et leitud vigade mõju on kontrollikoja hinnangul oluline ja läbiva iseloomuga; nõuab komisjoni finantsjuhtimise tõhustamist kooskõlas kontrollikoja aastaaruannetes ja eriaruannetes esitatud soovitustega, et kõrge veamäära vastu lähiaastatel otsustavaid samme astuda; toonitab kontrollikoja hoiatust, et Euroopa võla suurenemine avaldab liidu eelarvele üha suuremat survet;

32. märgib, et komisjon liigitab oma iga-aastases haldus- ja tulemusaruandes kulud kõrgema, keskmise ja madalama riskiga kategooriatesse, et keskenduda meetmetes kõrge riskiga valdkondadele; märgib, et kontrollikoda kasutab samas kulude seaduslikkuse ja korrektsuse kohta arvamuse esitamiseks ainult kahte riskikategooriat; on mures selle pärast, et kontrollikoda leidis oma töö käigus komisjoni järelkontrollides siiski piiranguid, mis üheskoos mõjutavad komisjoni riskihindamise usaldusväärsust; märgib murega, et üks selle poolest silma paistnud valdkondadest oli „Ühtekuuluvus, vastupanuvõime ja väärtused“, kus kontrollikoja hinnangul oli enamik kulutustest tehtud suure riskiga valdkondades, samas kui komisjon oli sellesse kategooriasse liigitanud ainult väikese osa;

33. kordab oma muret kontrollikoja tähelepaneku pärast, et komisjoni riskihinnangus on riski suurust tõenäoliselt mitmes valdkonnas alahinnatud; on mures ka selle pärast, et kontrollikoda tuvastas korduvaid puudusi liikmesriikide juhtimis- ja kontrollisüsteemides, mis ikka veel ei väldi ega avasta rubriigiga 2 seotud õigusnormide rikkumisi, mistõttu on nende tööle tuginemise võimalused piiratud, samas kui komisjoni veamäärad tuginevad siiski endiselt nendele riiklikele süsteemidele, mis ei toimi tulemuslikult;

34. märgib, et suurenemise põhjustas eelkõige mitmeaastase finantsraamistiku rubriigi 2 „Ühtekuuluvus, vastupanuvõime ja väärtused“ hinnanguline veamäär, kus kontrollikoda leidis, et 9,3 % puhul kulutustest esines liidu õigusnormide rikkumisi; tuletab meelde kontrollikoja teatatud alusprobleeme, mis on olnud teada juba mitu aastat;

35. rõhutab, et kontrollikoja kinnitavas avalduses esitatud hinnanguline veamäär liidu kulutuste puhul on hinnanguline rahasumma, mida ei oleks tohtinud välja maksta, kuna seda ei kasutatud kooskõlas kohaldatavate õigusnormidega; on seisukohal, et kuigi hinnanguline veamäär ei ole pettuse või korruptsiooni näitaja, kujutab see endast kulusid, mille puhul on vaja võtta parandusmeetmeid, ning näitab seega ressursside raiskamist; peab kahetsusväärseks asjaolu, et lisaks sellele, et see on juba iseenesest probleem, annab see ka negatiivse mulje kodanikele ja võib isegi muuta küsitavaks komisjoni suutlikkuse liidu finantshuve tulemuslikult kaitsta;

36. märgib murega, et komisjoni enda hinnangul on maksete vearisk 2023. aastal vaid 1,9 % ja on olnud samal tasemel alates 2020. aastast; märgib, et komisjoni hinnangul suudab ta seotud programmide rakendamise ajal õigusnormide vastaselt tehtud kulutusi parandada ja tagasi nõuda 1,0 % ulatuses, mis tähendab, et vearisk programmi lõpetamisel on 0,9 %; on mures, et ka sel aastal ei ole komisjoni avaldatud maksete vearisk mitte ainult madalam kontrollikoja hinnangulisest veamäärast, mis on 5,6 %, vaid ka allpool kontrollikoja vahemikku, mis on 4,4–6,8 %; rõhutab, et erinevus kontrollikoja üldise veamäära ja komisjoni maksete veariski vahel on ilmne ka mõnes konkreetses kuluvaldkonnas, eelkõige rubriigis 2, ning seda selgemini kui varem; väljendab heameelt kontrollikoja hinnangu üle, mille kohaselt veamäär on olemasolevate riskide oluline näitaja;

37. võtab teadmiseks komisjoni mitmeaastase perspektiivi veariski kohta programmi lõpetamisel, kuna kontrollikoja hinnanguline veamäär ei kajasta pärast aasta lõppu tehtud korrektsioone ega tagasinõudmisi; peab siiski kahetsusväärseks segadust, mida põhjustab komisjoni maksete veariski esitusviis;

38. tuletab meelde 2022. aasta eelarve täitmisele heakskiidu andmist käsitlevas resolutsioonis väljendatud seisukohti ja 2023. aasta eelarve täitmisele heakskiidu andmise kuulamistel toimunud arvamuste vahetusi liidu kulutustes tehtud vigu käsitlevate kontrollikoja ja komisjoni metoodikate ja hinnangute erinevuste kohta; märgib eelkõige, et kontrollikoja veamäär põhineb statistilisel valimil, samas kui komisjoni maksete veariski aluseks on suures osas liikmesriikide auditeerimisasutuste teatatud veamäärad ning see on arvutatud alles pärast korrektsioone ja tagasimakseid; tuletab meelde, et kontrollikoja veamäär hõlmab vigu, mida liikmesriigid ja komisjon ei ole avastanud, ning näitab, et komisjoni veamäärad näitavad vigade määra tegelikust väiksemana; märgib murega kontrollikoja ja komisjoni hinnangute järjest suuremat lahknevust; märgib lisaks, et komisjon ja kontrollikoda korraldavad selles küsimuses ühisseminare; märgib, et kontrollikoda viis detsentraliseeritud asutuste hankemetoodika hiljuti kooskõlla komisjoni metoodikaga; kordab oma toetust kontrollikoja sõltumatule auditi lähenemisviisile ja metoodikale ning kutsub komisjoni üles tegema kontrollikojaga koostööd, et suurendada ühtlustamist ja tagada võrreldavamad veamäära hinnangud;

39. tuletab meelde, et eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutav institutsioon vajab kontrollikoja esitatavat kinnitavat avaldust raamatupidamiskontode usaldatavuse ja nende aluseks olevate tehingute seaduslikkuse ja korrektsuse kohta aasta lõpus kõnealuse aasta eelarve täitmisele heakskiidu andmise kohta otsuse tegemiseks; märgib, et liidu rahastamisprogrammid on mitmeaastased ning et nende juhtimis- ja kontrollisüsteemid

hõlmavad mitut aastat, võimaldades korrektsioone ja tagasinõudmisi pärast aasta lõppu;

40. tuletab meelde, et komisjon vastutab pettuste vältimise ja avastamise eest; märgib, et kontrollikojal on kohustus teatada kõigist oma tegevuse käigus avastatud õigusnormide rikkumise juhtumitest; märgib, et kontrollikoda edastab Euroopa Prokuratuurile kahtlused kuritegude kohta, mis kuuluvad tema pädevusse, ning OLAFile kahtlused pettuse, korruptsiooni või muu liidu finantshuve kahjustava ebaseadusliku tegevuse kohta; märgib, et 2023. aastal teatas kontrollikoda OLAFile 20-st pettusekahtlusega juhtumist ja neist 12-st teatas ta samal ajal ka Euroopa Prokuratuurile, mille tulemusena on OLAF seni algatatud neli uurimist ja Euroopa Prokuratuur üheksa uurimist; tunnustab kontrollikoda õigusnormide rikkumise juhtumitest OLAFile ja Euroopa Prokuratuurile teatamise eest, kuna audititööst tulenev teave on tavaliselt väga usaldusväärne; tuletab sellega seoses meelde kogu liidu pettustevastase võitluse struktuuri keskset rolli ja väljendab teatavat muret selle pärast, et mõned liikmesriigid keelduvad ühe selle elemendiga, nimelt Euroopa Prokuratuuriga, koostööd tegemast;

Eelarve haldamine ja finantsjuhtimine

41. märgib, et 2023. aastal kasutati ära 98,9 % kasutada olevatest kulukohustuste assigneeringutest (186,5 miljardist eurost 184,4 miljardit eurot); märgib, et kasutada olevad assigneeringud ületasid mitmeaastase finantsraamistiku ülemmäära 182,7 miljardit eurot erivahendite kasutamise tõttu uute või ettenägematute sündmuste jaoks; märgib, et maksete assigneeringutest kasutati ära 90,0 % (165,2 miljardist eurost 162,0 miljardit eurot);

42. märgib murega, et täitmata kulukohustuste kogusumma, mis kujutab endast tulevast võlga, kui kulukohustusi ei vabastata, jõudis kõigi aegade kõrgeimale tasemele, 543 miljardi euroni (2022. aastal 450 miljardit eurot); märgib, et komisjon eeldab selle summa vähenemist 2025. aastast 2029. aastani, mil nii NGEU kui ka programmitöö perioodi 2021–2027 jaoks kulukohustustega seotud summad peaksid saama makstud; märgib siiski, et 2023. aasta tegelikud summad (543 miljardit eurot) on palju suuremad kui prognoositud summa (490 miljardit eurot), mis seab komisjoni hinnangud kahtluse alla;

43. tuletab meelde, et ajavahemik, mille jooksul tuleb mitmeaastase finantsraamistiku 2021–2027 kohaselt eelarve jagatud täitmise korras hallatavad rahasummad ära kasutada, on lühem kui eelmiste mitmeaastaste finantsraamistike puhul viimase aasta n+2 reegli tõttu, mis koos suurte täitmata kulukohustustega suurendab kulukohustuste vabastamise riski; võtab teadmiseks kontrollikoja tähelepaneku, et komisjon on suurendanud prognoositavalt vabastatavate kulukohustuste summat 7,6 miljardilt eurolt ajavahemikul 2023–2027 kuni 8,1 miljardi euroni ajavahemikul 2024–

2027 ja 8,8 miljardi euroni ajavahemikul 2025–2027, mis on 15 % suurenemine kahe aasta jooksul; rõhutab murelikult, et viimase kahe aasta jooksul on komisjon täitmata kulukohustusi oma prognoosides alahinnanud, mistõttu ta tõenäoliselt alahindab 2027. aastani vabastatavate kulukohustuste summat; võtab teadmiseks, et mitmeaastase finantsraamistiku 2021–2027 läbivaatamise järel võeti kasutusele astmeline mehhanism ja stiimul kasutada vabastatud summasid selleks, et katta suurenenud intressikulud summade puhul, mille komisjon on NGEU jaoks laenanud;

44. märgib, et komisjoni viimases pikaajalises maksete prognoosis nähakse ette märkimisväärne kulukohustuste vabastamine alates 2027. aastast, välja arvatud juhul, kui liikmesriigid teevad rohkem jõupingutusi ja rakendamise tempo on kiirem kui perioodil 2014–2020; märgib, et Ühtekuuluvusfondi, ERFi ja ESF+-i ühtekuuluvuspoliitika fondide puhul prognoosis komisjon 2024.–2027. aastal vabastatavate kulukohustuste kogusummaks 2,2 miljardit eurot, mis on rohkem kui viis korda suurem kui komisjoni 2022. aastal prognoositud 0,4 miljardit eurot; hoiatab, et õiglase ülemineku fondi madala täitmismäära tõttu 2023. aastal on alates 2025. aastast ohus märkimisväärsed summad; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles kasutama kõiki olemasolevaid võimalusi, et kulukohustustest vabastamist vältida;

45. võtab murega teadmiseks, et liidu võlg suurenes 344,3 miljardilt eurolt 2022. aastal 458,5 miljardi euroni 2023. aastal, millest 60 % on seotud NGEUga; märgib, et ainult NGEU jaoks emiteeritud võla puhul tuleb seonduvad intressikulud maksta otse liidu eelarvest ning et intressimäärade tõusu tõttu on need kulud praeguse mitmeaastase finantsraamistiku puhul (kuni 2027. aasta lõpuni) hinnanguliselt 17–27 miljardit eurot suuremad kui algselt prognoositud 14,9 miljardit eurot;

46. märgib murega, et liidu eelarve koguriskipositsioon laenude tagatiste ja tingimuslike kohustuste tõttu suurenes 298,0 miljardi euroni; märgib, et kapitalituru intressiga seotud eeldusi tuleks nii olemasoleva kui ka uue võla puhul teha konservatiivselt ning et mõlema kategooria puhul on vaja elujõulist kava võla tagasimaksmiseks; märgib, et kontrollikoda sai komisjonilt teavet, mis näitab, et riskipositsioon muutub lähiaastatel pidevalt suuremaks, mis avaldab lisasurvet eelarve manööverdamisruumile ja vähendab veelgi liidu eelarve paindlikkust; toetab kontrollikoja soovitusi komisjonile tegutseda ennetavamalt, et tagada oma riskimaandamisvahendite (nagu ühine eraldisfond) piisav suutlikkus, ning muuta aastaeelarve koguriski käsitlev aruandlus läbipaistvamaks, tehes oma hinnangu avalikuks;

47. märgib murega, et kontrollikoda täheldas oma eriaruandes

07/2024, [9] et märkimisväärne osa aastatel 2014–2022 väljastatud tagasinõudekorraldustest oli nende auditeerimise ajal endiselt tasumata; võtab lisaks teadmiseks, et komisjon märkis oma vastustes Euroopa Parlamendi eelarvekontrollikomisjoni (CONT) kirjalikele küsimustele seoses 2023. aasta eelarve täitmisele heakskiidu andmisega, et ajavahemiku 2014–2023 eest on tasumata 1357 tagasinõudekorraldust kogusummas ligikaudu 335 miljonit eurot; kutsub komisjoni tasumata tagasinõudekorralduste kaudu saada oleva raha kogumise prioriteediks seadma ja eelarvekontrollikomisjoni tehtud edusammudega kursis hoidma;

48. rõhutab, et võrdõiguslikkus on liidu alusväärtus, mis on sätestatud Euroopa Liidu põhiõiguste hartas; tuletab meelde liidu pühendumust soolise võrdõiguslikkuse süvalaiendamisele oma poliitikakujundamisel ja liidu vahendite rakendamisel, sealhulgas sooteadliku eelarvestamise puhul; julgustab komisjoni jätkama jõupingutusi sooteadliku eelarvestamise valdkonnas ja liidu eelarve mõju jälgimisel, et edendada soolist võrdõiguslikkust; tuletab meelde komisjoni kohustust lisada kõikidele seadusandlikele ettepanekutele mõjuhinnang, kui neil on prognooside kohaselt märkimisväärne majanduslik, sotsiaalne ja keskkonnamõju, et tagada muu hulgas rahaliste vahendite õiglane jaotamine;

49. märgib, et institutsioonidevaheline kokkulepe läbipaistvusregistri kohta tuleb läbi vaadata 2025. aasta juuliks; kutsub komisjoni üles tagama, et protsess oleks võimalikult avatud, ühtlustama finantsaruandlusnõudeid kõigi registreeritute kategooriate lõikes (sealhulgas rahastamisallikad ja lobitöö eelarved) ning käsitlema ka riski, mis tuvastati kontrollikoja eriaruandes ELi läbipaistvusregistri kohta (SR 05/2024) seoses võimalusega oma huvide esindamise kategooria üle ise otsustada; on veendunud, et kontrollikoja soovituste järgimiseks tuleks läbipaistvusregistri sekretariaadi vahendeid suurendada;

50. tuletab meelde kontrollikoja eriaruande 11/2025 järgmisi leide: i) et üksuste kindlaksmääramine ja registreerimine valitsusväliste organisatsioonidena ei ole alati järjepidev ja usaldusväärne; ii) et hoolimata sujuvamast toetuste andmise protsessist on endiselt probleeme andmete täielikkuse ja täpsusega; iii) et usaldusväärse ülevaate puudumine valitsusvälistele organisatsioonidele antud liidu toetustest takistab kasulikku analüüsi; iv) et kontrollikoja valimisse kuulunud projektikonkursid olid läbipaistvad; v) et liidu väärtuste austamist ei kontrollita ennetavalt; ja vi) et läbipaistvustavad on kontrollikoja valimis väga erinevad, kusjuures suuremad valitsusvälised organisatsioonid toimivad paremini; kutsub komisjoni

---

9 Euroopa Kontrollikoja eriaruanne 07/2024: „Õigusnormide vastaselt tehtud kulutuste tagasinõudmine Euroopa Komisjoni poolt – Süsteemid võimaldaksid kulutusi tagasi nõuda suuremas mahus ja kiiremini“.

üles kontrollikoja eriaruandes esitatud soovitusi täielikult rakendama;

Soovitused

51. toetab kindlalt kontrollikoja aastaaruandes eelarveaasta 2023 eelarve täitmise kohta (edaspidi „aastaaruanne 2023. aasta kohta“) [10] ja sellega seotud eriaruannetes esitatud soovitusi; kutsub komisjoni üles neid viivitamata rakendama ja teavitama eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutavat institutsiooni rakendamise edenemisest;

52. kutsub kontrollikoda üles püüdma leida koos komisjoniga viise, kuidas ühtlustada oma üldeelarve metoodikaid, nagu detsentraliseeritud asutuste hangete puhul, võttes samal ajal arvesse erinevaid rolle;

53. palub komisjonil eelkõige:

    i) jätkata koostööd kontrollikojaga, et kaht lähenemisviisi liidu kulutustes esinevate vigade erinevale hinnangule paremini mõista, lähendada ja võrreldavamaks muuta;

    ii) täpsustada parandusmeetmete mõju üldisele veamäärale;

    iii) otsida koos kontrollikojaga viise, kuidas ühtlustada oma hankevigade hindamise metoodikaid ja üldeelarve veamäära hindamist, nagu detsentraliseeritud asutuste hangete puhul, võttes samal ajal arvesse erinevaid rolle;

    iv) esitada eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutavale institutsioonile strateegia, millega tugevdada vahendite sihtotstarbelist kasutamist, suurendada vahendite ära kasutamist ja vältida kulukohustuste vabastamist, et maksimeerida liidu eelarve ELi lisaväärtus;

    v) suurendada täitmata kulukohustuste prognoosi usaldusväärsust realistlikuma hinnanguga liidu vahendite kasutamise kohta, et anda eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutavale institutsioonile parem prognoos täitmata kulukohustuste arengu kohta aastate jooksul ja liidu eelarvet paremini kaitsta;

    vi) anda aru ja võtta piisavaid meetmeid seoses liidu eelarve kaitsmisega eri riskide eest, mis on tuvastatud lisaks täitmata kulukohustustele, nagu kulukohustustest vabastamine ühtekuuluvuspoliitikas, kasvav võlg, eelarve suurem riskipositsioon ja suureneva inflatsiooni mõju;

---

10 ELT C, C/2024/5882, 9.10.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/5882/oj.

vii) muuta aastaeelarve koguriski aruandlus läbipaistvamaks, esitades iga-aastases haldus- ja tulemusaruandes mitmeaastase perspektiivi liidu eelarve riskipositsiooni kohta eelarveliste tagatiste suhtes;

viii) reegleid ja menetlusi oluliselt lihtsustada ning pakkuda VKEdele, uutele taotlejatele, jagu- ja idufirmadele, haldus- ja makseasutustele, kodanikuühiskonna organisatsioonidele ning kõikidele teistele asjaomastele sidusrühmadele paremat abi ning tagada neile sidusad ja kasutajasõbralikud suunised, ilma et kontrollitoimingute kvaliteet halveneks;

ix) tagada, et olemasolevatel riskimaandamisvahenditel on piisav suutlikkus liidu eelarve riskipositsioonidega tulemuslikult toime tulla;

x) suurendada jõupingutusi, et parandada rahaliste vahendite kasutamise läbipaistvust, sealhulgas seoses teabega vahendite lõplike saajate kohta, pidades seejuures silmas ka teavet vahendite kohta, mis on eraldatud poliitika- ja seadusandlike ettepanekute koostamiseks;

xi) võtta kasutusele kõik vajalikud vahendid tagamaks, et kõik huvide esindajad, kes liidu institutsioonidega ühendust võtavad, registreeritakse läbipaistvusregistris; palub komisjonil ühtlasi luua tulemusliku mehhanismi, et tagada läbipaistvusregistris olevate liidult rahastust saavate üksuste kooskõla liidu väärtustega ja nõuda nende rahastamise täielikku läbipaistvust, andes põhjalikuma ülevaate kõigi registreeritud üksuste rahastamisest, mis peaks olema kõigi liidu institutsioonide, organite või asutustega ühenduse võtmise tingimus;

xii) eraldada koos Euroopa Parlamendi ja nõukoguga läbipaistvusregistri sekretariaadile piisavad vahendid tagamaks, et kõikide huvide esindajate lobitööd käsitlevate kannete täpsust oleks võimalik kontrollida ja et lobitöö muutuks läbipaistvamaks, nagu seda nõudis kontrollikoda oma eriaruandes 05/2024 ELi läbipaistvusregistri kohta; kutsub komisjoni üles eraldama õigusnormide rikkumiste tuvastamiseks piisavalt vahendeid, et tagada laiad otsinguvõimalused;

xiii) nõuda, et läbipaistvusregistris registreeritud huvide esindajad nimetaksid oma rahalised toetajad ja kinnitaksid ainult oma huvide või oma liikmete kollektiivsete huvide esindamist, ning teha ettepanek 20. mai 2021. aasta institutsioonidevahelise kokkuleppe II lisa muutmiseks, eesmärgiga nõuda nendelt oma rahaliste toetajate ELi läbipaistvusregistrisse kandmist, isegi kui nad kinnitavad selles registris, et nad esindavad ainult oma liikmete huve; nõuab tungivalt, et juba registreeritud üksused, kes ei ole oma rahaliste vahendite kohta teavet andnud,

deklareeriksid need vabatahtlikult enne institutsioonidevahelise kokkuleppe muutmist;

xiv) jätkata liikmesriikide toetamist nii kontrolli kvaliteedi parandamisel kui ka selle sageduse suurendamisel ning jagada pettuste ja korruptsiooni vastase võitluse parimaid tavasid;

xv) tegeleda tagasinõudekorralduste hilinemist puudutava olukorraga ja võtta kõik vajalikud meetmed, et nõuda tagasi suurem osa ajavahemikul 2014–2023 tasumata summast, sealhulgas rakendada asutusesiseseid eskalatsioonimehhanisme, ning hoida eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutavat institutsiooni kursis summade tagasinõudmisel tehtud edusammudega;

xvi) tugevdada liidu pettustevastase struktuuri suutlikkust, sealhulgas tagada piisavad rahalised ja inimressursid, ning hõlbustada nendevahelist koostööd;

Tulud

54. väljendab heameelt, et kontrollikoda saab ka 2023. aasta kohta esitada märkusteta arvamuse tulude seaduslikkuse ja korrektsuse kohta; rõhutab samal ajal, et probleemid tollimaksude deklareerimata jätmise või valesti deklareerimisega (tollimaksude alalaekumine), mis põhjustavad kogutud imporditollimaksude alalaekumist, on olnud püsivaks probleemiks juba aastaid ning võivad põhjustada liidu ja liikmesriikide traditsiooniliste omavahendite laekumata jäämist;

55. märgib tõsise murega, et kontrollikoda on uurinud komisjoni tollialase tegevuskava rakendamist, mis võib viia tollimaksude alalaekumise märkimisväärse vähendamiseni, ning on taas tuvastanud, et selle kava mõne meetme rakendamisel ei ole tehtud piisavalt edusamme; märgib, et komisjon tegi selle kava raames 2023. aasta mais ettepaneku tollireformi kohta, [11] sealhulgas ELi Tolliameti ja ELi tolliandmekeskuse loomise kohta;

56. tuletab meelde, et kontrollikoda on rõhutanud imporditud kaupade ebapiisavast või ebatulemuslikust tollikontrollist ELi finantshuvidele tulenevaid ohte; tunnustab OLAFi jõupingutusi tollimaksude ja käibemaksuga seotud pettuste vastases võitluses; rõhutab, et e-kaubanduse ja veebiplatvormidega seoses kasvavad ohud seoses võimalike turva- ja ohutusriskidega ning seoses sellega, et ELi maksu- ja tollireeglеid, tootestandardeid, intellektuaalomandi õigusi, keeldusid ja piiranguid ei pruugita järgida;

57. märgib murega, et kontrollikoda on tuvastanud, et komisjon ei nõudnud viivist kuue juhtumi puhul, mis olid seotud komisjoni

---

11 COM(2023) 258.

reservatsioonide aluseks olnud kogurahvatulu andmete hilinenud korrigeerimisega liikmesriikide poolt; nõustub kontrollikojaga, et komisjon oleks pidanud sellistel juhtudel põhimõtteliselt nõudma viivist, et motiveerida liikmesriike neid reservatsioone ettenähtud tähtaja jooksul käsitlema;

58. märgib rahuloluga, et liikmesriikide tekitatud ringlusse võtmata plastpakendijäätmetel põhinevate uute omavahendite maht oli 2023. aastal 7,2 miljardit eurot, mis moodustab 4,0 % ELi kogutuludest; märgib lisaks, et kontrollikoda tuvastas [12] mõningaid probleeme seoses andmete usaldusväärsuse ja võrreldavusega; rõhutab, et see on suurepärane näide uuest omavahendist, kuna see loob liikmesriikidele positiivseid stiimuleid ringlusse võtmata plastpakendite koguse vähendamiseks, luues samal ajal liidu jaoks uue tuluvoo;

59. rõhutab, et komisjoni 2021. aasta ettepanekud uute omavahendite kohta, mis koosnevad kolmest elemendist, millest esimene põhineb heitkogustega kauplemise süsteemi (HKS) tuludel, teine liidu süsiniku piirimeetme loodud vahenditel ja kolmas hargmaiste ettevõtjate jääkkasumi osal, mis jaotatakse OECD/G20 maksustamisõiguste ümberjaotamise kokkuleppe (esimene sammas) alusel ümber liikmesriikidele, on selliste uute vahendite jaoks ilmsed kandidaadid; juhib samal ajal tähelepanu sellele, et kaaluda võiks ka muid allikaid, kui nende heakskiitmine peaks olema liikmesriikide jaoks lihtsam; avaldab poolehoidu ka muudele algatustele, mis võivad tekitada liidu eelarvele uusi omavahendeid;

60. palub komisjonil eelkõige:

    i) suurendada keskendumist ja survet tollialase tegevuskava rakendamisele ja eelkõige 2023. aasta mai ettepanekule olulise tollireformi kohta, sealhulgas ELi Tolliameti ja ELi tolliandmekeskuse loomisele; tagada, et liikmesriigid rakendavad aruandluskohustuste täitmata jätmise eest mõjusaid, proportsionaalseid ja hoiatavaid karistusi; algatada rikkumismenetlusi juhtudel, kui on piisavalt tõendeid selle kohta, et liikmesriigid rakendavad kuuenda maksustamisalase halduskoostöö direktiivi [13] rikkumiste eest ilmselgelt ebapiisavat karistussüsteemi;

---

12 Euroopa Kontrollikoja eriaruanne 16/2024: „Ringlusse võtmata plastpakendijäätmetel põhinevad ELi tulud – Sujuvamat algust takistasid ebapiisavalt võrreldavad ja ebausaldusväärsed andmed“.

13 Nõukogu 25. mai 2018. aasta direktiiv (EL) 2018/822, millega muudetakse direktiivi 2011/16/EL seoses kohustusliku automaatse teabevahetusega maksustamise valdkonnas aruantavate piiriüleste skeemide puhul (ELT L 139, 5.6.2018, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2018/822/oj).

ii) pidada tähtsaks kaubanduspartneritega tehtava rahvusvahelise tollikoostöö intensiivistamist ja mitmekesistamist ning rõhutab vajadust tugevdada võitlust piiriüleste maksu- ja tollipettuste vastu e-kaubanduse laienemise kontekstis;

iii) luua liikmesriikidele stiimulid liikmesriikide esitatud kogurahvatulu andmete korrigeerimisega seotud reservatsioonide käsitlemiseks selleks antud tähtajaks, nõudes viivist;

iv) jätkata tööd täiendavate uute omavahendite kasutuselevõtmise suunas liikumisel;

Ühtne turg, innovatsioon ja digitaalvaldkond

61. märgib, et mitmeaastase finantsraamistiku rubriigi 1 „Ühtne turg, innovatsioon ja digitaalvaldkond“ programmide eelarve oli 25,3 miljardit eurot (13,2 % liidu eelarvest), mis jagunes järgmiselt: 15,3 miljardit eurot (60,5 %) teadusuuringutele, 4,1 miljardit eurot (16,1 %) transpordile, energeetikale ja digitaalvaldkonnale, 2,3 miljardit eurot (9,1 %) programmile „InvestEU“, 2,2 miljardit eurot (8,7 %) kosmosetööstusele ja 1,4 miljardit eurot (5,6 %) muudele valdkondadele;

62. märgib, et kontrollikoda kontrollis 127 tehingut, mis hõlmavad kõiki mitmeaastase finantsraamistiku selle rubriigi kulutusi, eelkõige programmi „Horisont 2020“ (90 tehingut), programmi „Euroopa horisont“ (7 tehingut), Euroopa ühendamise rahastut, kosmoseprogramme ja rahastamisvahendeid, ning samuti, et ta vaatas läbi Euroopa Kliima, Taristu ja Keskkonna Rakendusameti (CINEA) eelkontrollide süsteemi Euroopa ühendamise rahastu toetuste kontrollimiseks transpordi- ja energiasektoris ning teadusuuringute ja innovatsiooni peadirektoraadi ning Euroopa Tervishoiu ja Digitaalvaldkonna Rakendusameti (HADEA) aasta tegevusaruannetes korrektsuse kohta esitatud teabe;

63. märgib, et kontrollikoja hinnangul olid rubriigi „Ühtne turg, innovatsioon ja digitaalvaldkond“ kulutused 2023. aastal olulisel määral vigadest mõjutatud – veamäär oli 3,3 %; võtab teadmiseks kontrollikoja tähelepaneku, et kõige rohkem on vigadest mõjutatud teadusuuringute ja innovatsiooni valdkonna kulutused (eelkõige personalikulud); märgib lisaks, et komisjoni hinnangul on selle rubriigi maksete vearisk 1,4 %, mis jääb kontrollikoja hinnangulise vahemiku alumisse poolde; tunneb muret kontrollikoja järelduse pärast, et komisjoni maksete vearisk selles rubriigis on endiselt alahinnatud puuduste tõttu, mille kontrollikoda leidis selles valdkonnas alates eelarveaastast 2019 tehtud järelauditites; [14]

64. märgib murega, et kontrollikoja kontrollitud 127 tehingust sisaldas

---

[14] Euroopa Kontrollikoja eelarveaasta 2023 aastaaruanne, punkt 1.35.

vigu 39 (31 %); on sügavalt mures selle pärast, et seitsmel juhul, kui toetusesaaja oli teinud kvantifitseeritavaid vigu, oli komisjonil (või toetusesaajate ülesandel töötanud audiitoritel) piisavalt teavet, et vigu enne kulude heaks kiitmist vältida, avastada ja parandada, ning see tähendab, et kui komisjon oleks nõuetekohaselt kasutanud kogu tema käsutuses olevat teavet, oleks selle peatüki hinnanguline veamäär olnud 1,4 protsendipunkti madalam; rõhutab, et see viitab komisjoni kontrollide nõrkustele;

Teadusuuringud ja innovatsioon

65. rõhutab liidu teadusuuringute ja innovatsiooni rahastamisprogrammide tähtsust liidu teadusliku, ühiskondliku, majandusliku ja tehnoloogilise arengu jaoks, ebavõrdsuse vähendamiseks, rohe- ja digipöörde saavutamiseks ning selleks, et vähendada liidu energiasõltuvust Venemaast; tuletab meelde, et programm „Euroopa horisont“ on Euroopa kõige olulisem teadusuuringute ja innovatsiooni programm, mille kogueelarve ajavahemikuks 2021–2027 on 95,5 miljardit eurot, sealhulgas 5,4 miljardit eurot taasterahastust „NextGenerationEU“; märgib, et taaste- ja vastupidavusrahastust on investeeringuteks teadusuuringutesse ja innovatsiooni eraldatud ligikaudu 48 miljardit eurot; rõhutab, et liidu konkurentsivõime suurendamiseks ja innovatsioonilõhe kaotamiseks on teadusuuringutele ja innovatsioonile vaja täiendavaid rahalisi vahendeid, võttes arvesse Draghi aruande asjakohaseid soovitusi; rõhutab, et praeguste geopoliitiliste tingimuste tõttu on eelkõige vaja suurendada kaitsealaste teadusuuringute ja innovatsiooniga seotud kulutusi, mis võiksid olla innovatsioonipoliitika strateegia oluline osa;

66. märgib, et programmi eelkäijast „Horisont 2020“, mille eelarve oli 75,6 miljardit eurot, rahastati aastatel 2014–2020 enam kui 35 000 projekti ning selle taotlusvoorudele laekus 177 riigist üle miljoni individuaalse taotluse; märgib lisaks, et 2023. aasta eelarve täitmisele heakskiidu andmist käsitleval kuulamisel rõhutas volinik Ivanova ELi teadusuuringute ja innovatsiooni rahastamisprogrammide ELi lisaväärtust, selgitades, et programmi „Horisont 2020“ lõpphindamisel prognoositi, et iga programmiga seotud kulude euro toob ühiskonnale 2040. aastaks viis eurot kasu; peab äärmiselt kahetsusväärseks, et 74 % ettepanekutest, mida sõltumatud eksperdid hindasid kvaliteetseks, ei olnud eelarvepiirangute tõttu võimalik rahastada; märgib, et kõigi kvaliteetsete ettepanekute rahastamiseks oleks olnud vaja lisaks 159 miljardit eurot; rõhutab, kui oluline on tagada liidu teadusuuringute ja innovatsiooni piisav rahastamine, eelkõige liidu konkurentsivõime ja jõukuse suurendamiseks kooskõlas liidu strateegilise tegevuskavaga aastateks 2024–2029;

67. võtab teadmiseks programmi „Euroopa horisont“ õigusliku aluse hilise vastuvõtmise 2021. aastal ja väljendab heameelt selle üle, et

komisjonil õnnestus 2023. aastal täita eelarve peaaegu 100 % ulatuses; märgib, et 2023. aasta lõpuks allkirjastati 10 674 toetuslepingut ning veel kaks raamlepingut;

68. märgib murega, et kontrollikoda leidis valimisse kuulunud teadusuuringute ja innovatsiooni valdkonna 97 tehingust 30-s rahastamiskõlbmatute kuludega seotud vigu ning et need vead moodustavad 71 % kontrollikoja kõnealuse rubriigi 2023. aasta hinnangulisest veamäärast; kordab oma muret selle pärast, et üheksa aastat pärast programmi „Horisont 2020“ rakendamise algust on peamine vigade allikas endiselt personalikulude arvutamine, kuna kontrollikoja teadusuuringute tehingute valimis kvantifitseeritavaid vigu sisaldanud 30 tehingust 22 (umbes 73 %) olid mõjutatud personalikulude arvutamise metoodika ebaõigest kasutamisest; tunnustab nii komisjoni kui ka kontrollikoja jätkuvaid jõupingutusi selle olukorra parandamiseks; väljendab heameelt, et komisjon nõustus kontrollikoja soovitustega parandada toetusesaajate vastavust päevatasudele kehtivatele nõuetele ja tagada programmi „Euroopa horisont“ dokumentides selgus päevatasudele kehtivate nõuete osas;

69. rõhutab, kui oluline on liidu teadusuuringute ja innovatsiooni rahastamist reguleerivaid reegleid ja menetlusi lihtsustada; võtab teadmiseks, et 2023. aastal jätkas komisjon programmi „Euroopa horisont“ raames lihtsustatud kuluarvestuse (nt kindlasummaliste maksete ja ühikukulude) kasutuselevõttu; võtab lisaks teadmiseks teadusuuringute ja innovatsiooni peadirektoraadi peadirektori poolt arvamuste vahetuses eelarvekontrollikomisjoni liikmetega tehtud märkused selle kohta, et komisjon kavatseb 2027. aastaks suurendada programmi „Euroopa horisont“ vahendite väljamakseid kindlasummaliste maksete kaudu 50 %-le; väljendab heameelt, et kontrollikoja aastaaruannetes 2022. aasta kohta esitatud soovitusi arvesse võttes kavatseb komisjon määratleda täpsemalt kindlasummaliste toetuste korrektseks rakendamiseks vajalikud nõuded (sealhulgas iga tööpaketi elemendid, peale mille täitmist makse tehakse), ning samuti anda projektide rakendamise hindajatele üksikasjalikke suuniseid; märgib lisaks, et nagu on kirjeldatud komisjoni hinnangus programmide „Horisont 2020“ ja „Euroopa horisont“ kindlasummaliste maksetega rahastamise kohta ajavahemikul 2018–2024, sooviksid toetusesaajad suuremat selgust selle kohta, kuidas kindlasummalisi sihttoetusi auditeeritakse; tunneb muret selle pärast, et programmi „Euroopa horisont“ järelauditite strateegiat ei ole veel välja töötatud;

70. rõhutab erasektori olulist rolli liidus innovatsioonilõhe kõrvaldamisel ning liidu konkurentsivõime ja jõukuse parandamisel; usub eelkõige, et liidu teadusuuringute ja innovatsiooni rahastamisprogrammides tuleb kindlasti võimalikult palju jätkata VKEde osalemise edendamist ja hõlbustamist; võtab teadmiseks kontrollikoja järelduse, et VKEd ja uued tulijad teevad rohkem vigu kui teised toetusesaajad, sest neil

puuduvad kogemused ja vahendid rahaliste vahendite haldamiseks; väljendab heameelt pingutuste üle, mida komisjon teeb spetsiaalselt VKEde toetamiseks, näiteks teavituskampaaniate, riiklike kontaktpunktide süsteemi ja teadusuuringute päringute talituse spetsiaalse kasutajatoe kaudu; on seisukohal, et reeglite ja menetluste lihtsustamine on VKEde osaluse suurendamiseks kõige olulisem tegur;

Energeetika, transport ja digitaalvaldkond

71. rõhutab, kui olulised on liidu investeeringud hästi toimivate, kestlike ja tõhusalt ühendatud üleeuroopaliste võrkude arendamisel transpordi, energeetika ja digiteenuste valdkonnas, ning märgib, et Euroopa ühendamise rahastu, mille kulutused olid 2023. aastal 4,1 miljardit eurot, on liidu peamine vahend nende eesmärkide saavutamiseks;

72. juhib tähelepanu vajadusele lihtsustada Euroopa ühendamise rahastu transpordiharu taotlusmenetlusi, et võimaldada väiksemate üksuste ja kohalike algatuste suuremat osalemist Euroopa transporditaristu arendamises; peab kahetsusväärseks, et Euroopa ühendamise rahastu transpordiharu eelarvest ei kaeta kõiki kestliku transpordi investeeringute vajadusi ning et suurem osa Euroopa ühendamise rahastu transpordiharu eelarvest on juba eraldatud, mistõttu on tekkinud rahastamispuudujääk kuni 2027. aastani;

73. tuletab meelde, et Venemaa Ukraina-vastane agressioonisõda ning selle tagajärjel Venemaa suhtes kehtestatud sanktsioonid avaldasid 2023. aastal transpordisektorile jätkuvalt kahjulikku mõju, põhjustades liiklustakistusi, tarneahelaprobleeme ja vajadust kasutada traditsiooniliste marsruutide asemel muid marsruute, mille tulemusel pikenesid veo kestused ja suurenesid kulud; juhib tähelepanu sellele, et Venemaa agressioonist tingitud majanduslik kahju ja piiriülese liikuvuse peatamine on eriti mõjutanud idapiirialasid, eelkõige Balti riike, Soomet, Poolat ja Rumeeniat; kutsub komisjoni üles võtma sihipäraseid meetmeid, sealhulgas järgmises mitmeaastases finantsraamistikus, et hõlbustada mõjutatud piirkondade taastumist;

74. kutsub komisjoni üles vaatama põhjalikult läbi rahalised vahendid, mis on eraldatud piiriülestele ja mitut riiki hõlmavatele taristuprojektidele, mille puhul esineb suuri rakendamisprobleeme, rahalisi raskusi või viivitusi, näiteks Rail Baltica projekt; juhib tähelepanu sellele, et läbivaatamisel tuleks käsitleda kavandamise ja juhtimise ebatõhusust ning ehituskulude suurenemist, mis ohustab projekti ajakava ja eesmärke; kordab, et suurem läbipaistvus avaliku sektori vahendite haldamisel suurendab kodanike usaldust liidu institutsioonide vastu;

75. märgib murega, et kontrollikoda avastas oma 2023. aasta valimisse

kuulunud Euroopa ühendamise rahastu projektides kaks viga ning et üks neist oli seotud liidu hankelepingute sõlmimise korra tõsise rikkumisega, mille tulemusel sõlmiti leping konsortsiumiga, kes ei vastanud kvalifitseerimise kriteeriumidele, ning et selle vea osakaal rubriigi 1 hinnangulises veamääras oli 28 %;

76. on sügavalt mures kontrollikoja leidude pärast seoses Euroopa Kliima, Taristu ja Keskkonna Rakendusameti (CINEA) eelkontrollide süsteemiga Euroopa ühendamise rahastu toetuste kontrollimiseks transpordi- ja energiasektoris, eelkõige kontrollikoja järelduse pärast, et kuigi nii CEF1 (2014–2020) kui ka CEF2 (2021–2027) strateegia ülesehitus põhineb riskide ja varasemate õigusnormide rikkumiste usaldusväärsel analüüsil, ei ole hangete eelkontrolli suunised piisavalt üksikasjalikud; toetab täielikult kontrollikoja soovitust, et komisjon peaks neid suuniseid edasi arendama;

Soovitused

77. palub komisjonil:

i) tagada piisavad vahendid kvaliteetsete ELi lisaväärtusega teadus- ja innovatsiooniprojektide ettepanekute toetamiseks lühikeses perspektiivis 2026. aasta eelarveprojekti kaudu ning keskpikas perspektiivis komisjoni ettepaneku kaudu järgmise mitmeaastase finantsraamistiku kohta;

ii) jätkata reeglite ja menetluste lihtsustamist kooskõlas uue finantsmäärusega, et toetada koolituste ning kasutajasõbraliku, ühtse ja praktilise teabe andmist liikmesriikide taotlejatele, eelkõige VKEdele, uutele taotlejatele, jagu- ja idufirmadele, kodanikuühiskonna organisatsioonidele ja kohalikele algatusrühmadele, ning soodustada seda, et taotlusi esitaksid toetusesaajad liikmesriikidest, kus osalus on piiratum, ja väiksemad üksused;

iii) jätkata lihtsustatud reeglite ja menetluste, digitaliseerimismeetmete ja lihtsustatud kuluvõimaluste kohaldamist, pöörates erilist tähelepanu õigusnormide rikkumise ja pettuse riskile ning kontrollimise kuludele, ning viia programmi „Euroopa horisont“ järelauditite strateegia väljatöötamine lõpule nii kiiresti kui võimalik;

iv) määratleda täpsemalt kindlasummaliste toetuste korrektseks rakendamiseks vajalikud nõuded, võttes arvesse kontrollikoja aastaaruandes 2022. aasta kohta esitatud asjakohaseid soovitusi, ning kontrollida kindlasummalisi makseid kasutavate projektide tegelikku rakendamist;

v) avastatud hankevigu põhjalikult analüüsida ja arendada edasi suuniseid, milles kirjeldataks, kui ulatuslik peab olema kontrollimine Euroopa ühendamise rahastu projektide hangete eelkontrollide käigus, nagu kontrollikoda on soovitanud;

Ühtekuuluvus, vastupanuvõime ja väärtused

78. rõhutab liidu ühtekuuluvuspoliitika tähtsust liidu piirkondade majandusliku ja territoriaalse lähenemise ja arengu jaoks ning Euroopa sotsiaalõiguste samba rakendamise toetamiseks; märgib, et mitmeaastase finantsraamistiku rubriigi 2 „Ühtekuuluvus, vastupanuvõime ja väärtused“ programmide eelarve oli 73,3 miljardit eurot (38,4 % liidu eelarvest), mis jagunes järgmiselt: 47,8 % Euroopa Regionaalarengu Fondile (ERF) ja muudele piirkondlikele meetmetele, 18,9 % Euroopa Sotsiaalfondile (ESF), 9,8 % Ühtekuuluvusfondile, 3,8 % programmile „Erasmus+“, 2,1 % Euroopa ühendamise rahastu transpordiprogrammile ja 3,8 % muudele valdkondadele;

79. võtab teadmiseks, et kontrollikoda analüüsis 238 tehingust koosnenud valimit, mis hõlmas kõiki mitmeaastase finantsraamistiku rubriigi 2 kulutusi; märgib murega, et kontrollikoja hinnangul tõusis selle rubriigi kulutuste üldine veamäär 2023. aastal 9,3 %-ni, mis ületab märkimisväärselt olulisuse läve; juhib tähelepanu kontrollikoja hinnangu kohase üldise veamäära märkimisväärsele tõusmisele 2023. aastal võrreldes eelmiste aastatega (2022. aastal 6,4 %, 2021. aastal 3,6 %);

80. tunneb muret kontrollikoja tähelepaneku pärast, et ühtekuuluvust ja Euroopa territooriume toetava taasteabi (REACT-EU) lisavahendite märkimisväärses mahus kättesaadavaks tegemine, lähenev 2014.–2020. aasta programmide rahastamiskõlblikkuse perioodi lõpp (31. detsember 2023) ja NGEU programmi paralleelne rakendamine on avaldanud liikmesriikide haldusasutustele lisasurvet, suurendades vigade esinemise riski; on eriti mures tava pärast vähendada liikmesriikide kaasrahastamist, nagu seda tehti REACT-EU, koroonaviiruse investeerimisalgatuse (CRII) ja CRII+ puhul, mis vähendab isevastutust ja sellega seotud stiimuleid kulutuste nõuetekohaseks järelevalveks; võtab komisjoni vastuste põhjal teadmiseks, et mõned ametiasutused võisid teha vähem mõjusaid kontrolle suure ülekoormuse ja suurenenud surve tõttu, mis tulenes 2014.–2020. aasta programmide paralleelsest rakendamisest ja NGEU raames täiendava rahastuse andmisest;

81. võtab teadmiseks kontrollikoja analüüsi, mis käsitleb REACT-EU kaudu eraldatud lisavahenditega tehtud tehinguid ning CRII+ ja CARE’i (ühtekuuluvusmeetmed pagulaste toetamiseks) paindlikkusmeetmeid ning nende hinnanguliste veamäärade osakaalu; võtab eelkõige teadmiseks järelduse, et 100 % ELi rahastatud prioriteetidega tehingutes avastatud vigade arvele langes 5,0 protsendipunkti üldisest hinnangulisest veamäärast, mis oli 9,3 %; tunneb muret selle pärast, et paindlikkuse suurendamine aitas kaasa kõrge veamäära tekkimisele, samas kui seejuures ei vähendatud nõudeid ega suurendatud ennetavaid kontrolle;

82. võtab teadmiseks kontrollikoja ülevaate 03/2024 „Ülevaade kindlustandvast raamistikust ja peamistest teguritest, mis põhjustasid vigu perioodi 2014–2020 ühtekuuluvuspoliitika kulutustes“, milles antakse ülevaade kuue aasta audititulemustest, sealhulgas juhtimis- ja kontrolliprobleemide hindamisest, ning mille eesmärk on tugevdada kindlustandvat mudelit; on mures kontrollikoja järelduse pärast, et ühtekuuluvuspoliitika kindlustandev raamistik on küll aidanud veamäära vähendada, kuid ei ole olnud tulemuslik viisil, mis oleks viinud üldise veamäära allapoole olulisuse läve, milleks on 2 %; on mures selle pärast, et komisjon saab tugineda liikmesriikide auditeerimisasutuste tööle vaid piiratud määral, kuna selles esineb süsteemseid puudusi; toetab kontrollikoja soovitust komisjonile tugevdada 2021.–2027. aasta ühtekuuluvuspoliitika kulutuste kindlustandva raamistiku rakendamist; tuletab komisjonile meelde eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutava institutsiooni üleskutset teha tihedat koostööd liikmesriikidega, et parandada liidu kulude juhtimis- ja kontrollisüsteemi, eesmärgiga langetada kõrget veamäära allapoole 2 % suurust olulisuse läve;

83. võtab teadmiseks ülevaates esitatud kontrollikoja tähelepaneku ühtekuuluvuspoliitika kontrollisüsteemi peamiste osalejate töö usaldusväärsuse kohta; on mures kontrollikoja järelduse pärast, et 6-aastase ajavahemiku jooksul ei ole korraldusasutused vigade avastamise ja vältimise esimese kaitseliinina olnud ühtekuuluvusega seotud suure veariski maandamisel piisavalt tulemuslikud; peab veelgi rohkem murettekitavaks, et teise kaitseliinina tegutsevad liikmesriikide auditeerimisasutused ei ole võimelised kulutuste pakettide puhul, mida nad auditeerivad ja mille suhtes nad kindluse annavad, veamäära korrektselt kindlaks määrama, kuna kontrollikoda avastas veel muid vigu vähemalt 39 % puhul nendest pakettidest; märgib, et kontrollikoda on neid vigu avastanud ja neist igal aastal teatanud rohkem kui kuus aastat ning seetõttu on tegemist süsteemse probleemiga;

84. võtab teadmiseks ühtekuuluvuskuludes leitud vigade kontrollikoja poolse liigituse, mille kohaselt toetuskõlbmatud projektid moodustasid vigadest 29 %, rahastamiskõlbmatud kulud 26 % ja tõsine riigihanke menetluse reeglite eiramine 21 % ning ERFi ja Ühtekuuluvusfondiga seotud kulutused moodustasid vigadest kõige suurema osa (80 %); märgib, et ESF+, YEI (noorte tööhõive algatus) ja FEADi (Euroopa abifond enim puudust kannatavate isikute jaoks) kulutused on proportsionaalselt vähem vigadest mõjutatud, sest need moodustavad kokku 16 % vigadest, samas kui need moodustavad kokku ligikaudu 20 % selle rubriigi eelarvest;

85. võtab teadmiseks eelarvekontrollikomisjoni tellitud uuringu kriisidele reageerimise vahendite rakendamisel saadud õppetundide kohta, mis näitab, et CRII ja CRII+ raames kasutusele võetud paindlikkusmeetmed toetasid kulukohustustega sidumata

ühtekuuluvusvahendite kasutamist; tunneb muret teadlaste järelduse pärast, et kiirkorras ellu viidud projektide kvaliteet ei pruugi olla jõudnud samale tasemele mis pandeemia eel tehtud investeeringute kvaliteet; on ka mures teadlaste tähelepaneku pärast, et madala kvaliteediga projektide risk kaetakse täielikult liidu eelarvest, kuna CRII, CRII+ ja REACT-EU on 100 % ELi rahastatud; on seisukohal, et 100 %-line ELi rahastus võib aidata kaasa vahendite ärakasutamisele, kuid vahendite kasutamine ei ole eesmärk omaette;

86. rõhutab, et regionaalarengukomisjon nõudis oma hiljutistes eelarve täitmisele heakskiidu andmist käsitlevates arvamustes, et komisjon annaks riiklikele, piirkondlikele ja kohalikele ametiasutustele rohkem nõustamistuge, et vältida ülemäärast halduskoormust; tunnustab komisjoni jõupingutusi, kuid märgib, et kahjuks ei ole need olnud veariski leevendamiseks piisavad; hoiatab, et sarnane ülemäärane halduskoormus võib tekkida taaste- ja vastupidavusrahastu rahastamiskõlblikkuse perioodi lõpus ja mitmeaastase finantsraamistiku viimastel aastatel; rõhutab vajadust tegeleda riiklike, kohalike ja piirkondlike ametiasutuste ebapiisava haldussuutlikkusega kiiremas korras; kutsub sellega seoses komisjoni üles andma neile selgeid suuniseid ja suurendama oma toetust haldussuutlikkuse parandamisele, sealhulgas töötajate koolitamise, parimate tavade jagamise, vastastikuste eksperdihinnangute ja tehnilise abi kaudu, et tagada vahendite tulemuslik haldamine;

87. võtab teadmiseks avalikud arutelud 2027. aasta järgse mitmeaastase finantsraamistiku üle, mis võivad anda märku tulemuspõhisele mudelile üleminekust, investeeringute ja reformide ühendamisest ning soovist reegleid ja menetlusi lihtsustada; kutsub komisjoni üles pidama esmatähtsaks rahastusmeetmeid, millega vastatakse praegustele geopoliitilisest olukorrast tulenevatele ohtudele; hoiatab, et ükski otsus rahastamisprogrammide tulevase ülesehituse kohta ei tohi kahjustada liidu kulutuste järelevalvet ja kontrolli, pidades silmas läbipaistvust ja liidu tasandil saadavat teavet õigusnormide täitmata jätmise kohta; on seisukohal, et kontrollikoja välja selgitatud vead ja viis, kuidas komisjon neid vigu parandab, näitavad samuti, et juhtimis- ja kontrollisüsteem toimib nõuetekohaselt, ning märgib, et mõlemad institutsioonid on võtnud kohustuse süsteemi täiustada ja veamäära vähendada;

88. võtab sarnaselt eelmiste aastatega teadmiseks kontrollikoja tähelepaneku, et auditeerimisasutuste töö läbivaatamiseks ja hindamiseks tehtavate komisjonipoolsete dokumendipõhiste ülevaatuste eesmärk on kontrollida üksnes kulutuste korrektsust käsitleva teabe järjepidevust ning seetõttu on see tegevus liiga piiratud, et anda kinnitus liikmesriikide ametiasutuste kinnituspakettides esitatud allesjäänud veamäärale; võtab teadmiseks komisjoni vastuse, et lisaks dokumendipõhisele ülevaatusele toimuvad programmide ja kinnituspakettide

kohapealsed auditid, mis võimaldab komisjonil anda iga programmi veamäära kohta põhjendatud ja õiglase hinnangu; on seisukohal, et kontrollikoja tähelepanek puudutab dokumendipõhiste ülevaatuste ulatust ja asjaolu, et nende eesmärk on üksnes järjepidevuse kontroll, mistõttu on need liiga piiratud, et anda komisjonile piisavalt usaldusväärset teavet;

89. on mures püsivate puuduste pärast, mida kontrollikoda täheldas riiklike auditeerimisasutuste töös, nagu nähtub kinnituspakettides leitud puuduste põhjal, kusjuures jääkvigade määr ületas olulisuse läve rohkem kui 60 % ulatuses 2023. aastal auditeeritud kinnituspakettide väärtusest; toonitab murega, et korraldusasutustel puudub süstemaatiliselt suutlikkus toetusesaajate deklareeritud kuludega seotud õigusnormide rikkumisi tulemuslikult ära hoida või avastada ning see vähendab komisjoni võimalusi nende tööle tugineda;

90. tuletab meelde, et eelarve jagatud täitmise puhul on komisjoni ülesanne tagada, et liikmesriigid loovad programmide rakendamise ajal tulemuslikult toimivad juhtimis- ja kontrollisüsteemid; on mures selle pärast, et nii komisjon kui ka kontrollikoda on kindlaks teinud, et mitte kõigi liikmesriikide juhtimis- ja kontrollisüsteemid ei toimi tulemuslikult, mis omakorda avaldab negatiivset mõju komisjoni veamäärade usaldusväärsusele, kuna veamäärad tuginevad nendele puuduliku tulemuslikkusega riiklikele süsteemidele; seab kahtluse alla võimaluse, et komisjon jätkaks riiklikele süsteemidele tuginemist;

91. on seisukohal, et ühtse auditi põhimõtte heaks toimimiseks ning toetusesaajate ja korraldusasutuste halduskoormuse vähendamiseks on äärmiselt oluline järgida auditistandardeid kõigil kontrolli- ja audititasanditel; on seetõttu mures kontrollikoja aastaaruandes esitatud leiu pärast, et programmi haldavad asutused ja toetusesaajad ei esitanud olulisi tõendavaid dokumente toetuskõlblikkuse tingimuste täitmise kohta, ning ka kontrollikoja ülevaates esitatud järelduse pärast, et auditeerimisasutuste audititöö ebapiisav dokumenteerimine piirab riiklike auditeerimisasutuste audititöö usaldusväärsust;

92. tuletab meelde, et vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/1060 [15] (edaspidi „ühissätete määrus“) artiklile 15 peavad liikmesriigid täitma programmitöö perioodil

---

15 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. juuni 2021. aasta määrus (EL) 2021/1060, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfond+, Ühtekuuluvusfondi, Õiglase Ülemineku Fondi ja Euroopa Merendus-, Kalandus- ja Vesiviljelusfondi kohta ning nende ja Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi, Sisejulgeolekufondi ning piirihalduse ja viisapoliitika rahastu suhtes kohaldatavad finantsreeglid (ELT L 231, 30.6.2021, lk 159, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1060/oj).

2021–2027 horisontaalseid ja temaatilisi eeltingimusi, mida tuleb järgida kogu fondide rakendusaja jooksul; tuletab meelde, et kui eeltingimused ei ole komisjonile asjaomase erieesmärgi maksetaotluse esitamise ajal täidetud, ei hüvitata sellega seotud kulusid liidu eelarvest enne, kui komisjon on veendunud, et eeltingimus on täidetud; tuletab meelde, et eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutav institutsioon peab äärmiselt kahetsusväärseks komisjoni 13. detsembri 2023. aasta otsust, [16] mille kohaselt Ungari täitis kohtusüsteemi sõltumatusega seotud horisontaalse eeltingimuse, mis võimaldas Ungari ametiasutustel esitada kuni 10,2 miljardi euro ulatuses hüvitamistaotlusi; märgib murega, et Ungari valitsus ei ole nende rahaliste vahendite vabastamisest saadik astunud samme kohtusüsteemi sõltumatuse taastamiseks, vaid hoopis vastupidises suunas; kordab muret usaldusväärse finantsjuhtimise ja liidu eelarve kaitsmiseks mõeldud piisavate kontrollimehhanismide puudumise või ebausaldusväärsete hankemenetluste pärast; on veendunud, et see otsus on poliitiliselt vastuolus Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL, Euratom) 2020/2092 **[17]** (edaspidi „õigusriigi tingimuslikkuse määrus“) alusel vastu võetud meetmete pikendamisega;

93. väljendab sügavat muret õigusriigi olukorda käsitleva 2023. aasta aruande järelduste pärast õigusriigi olukorra kohta Ungaris, eelkõige püsivate ja süsteemsete probleemide pärast kohtusüsteemis ja meediasektoris; märgib murega kohtusüsteemi sõltumatuse üha suurema surve alla sattumist, sealhulgas kahtlusi seoses kohtunike valimise ja edutamisega, ning hiljutisi teateid hirmutamise ja kohtuotsustesse sekkumise kohta, mille näiteks on kohtunike tagasiastumised protestina poliitilise mõjutamise vastu; märgib ühtlasi murega, et Ungari valitsus avaldab üha suuremat survet Ungari ametialase aususe ameti juhile, samas kui tegemist on võtmetähtsusega institutsiooniga, mille loomine oli komisjoni kehtestatud tingimus liidu vahendite vabastamiseks õigusriigi tingimuslikkuse määruse alusel; kutsub komisjoni üles tagama kõigi asjaomaste liidu fondide ja seadusandlike vahendite puhul koordineeritud ja tervikliku lähenemisviisi, rõhutades, et liidu vahendeid ei tohi eraldada tegevustele, mis õõnestavad demokraatiat või tugevdavad autoritaarsust;

94. tuletab meelde, et õigusriigi tingimuslikkuse määrusega on kehtestatud mehhanism ja meetmed liidu eelarve kaitsmiseks

---

16 Komisjoni 13. detsembri 2023. aasta otsus määruse (EL, Euratom) 2020/2092 artiklis 4 sätestatud tingimuste täitmise ümberhindamise kohta komisjoni algatusel pärast nõukogu 15. detsembri 2022. aasta rakendusotsust (EL) 2022/2506 Ungari kohta, C(2023) 8999.

17 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. detsembri 2020. aasta määrus (EL, Euratom) 2020/2092, mis käsitleb üldist tingimuslikkuse korda liidu eelarve kaitsmiseks (ELT L 433 I, 22.12.2020, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2020/2092/oj).

õigusriigi rikkumise eest, kui muud liidu õigusaktides sätestatud menetlused ei kaitse eelarvet tõhusamalt; tuletab meelde, et see mehhanism võeti kasutusele 15. detsembril 2022 Ungari avalike hangete süsteemiga seotud murede pärast, mille tulemusel peatati ajutiselt 55 % kolme ühtekuuluvuspoliitika programmi eelarvelistest kulukohustustest; tuletab meelde, et samas määruses on kooskõlas nõukogu määruse (EL, Euratom) 2020/2093 [18] (edaspidi „mitmeaastase finantsraamistiku määrus“) artikliga 6 sätestatud, et 2022. aasta (aasta n) peatatud kulukohustusi ei tohi pärast 2024. aastat (aasta n+ 2) uuesti eelarvesse kanda ning seetõttu vabastati 2024. aasta detsembris 55 % 2022. aasta kulukohustustest, mida oli ligikaudu 1 miljard eurot; märgib, et õigusriigi tingimuslikkuse määruse alusel ei ole käimas ühtegi muud menetlust;

95. märgib, et komisjon eraldas õigusriigi tingimuslikkuse määruse rakendamiseks viiele täistööajaga töötajale vastava määra, ning kordab Euroopa Kontrollikoja eriaruandes 03/2024 tõstatatud muret, et praegune töötajate arv näib olevat ebapiisav, et tagada määruse range ja sidus kohaldamine;

96. kordab vajadust, et kõiki meetmeid, mida õigusriigi tingimuslikkuse määruse, ühissätete määruse ja Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/241 [19] (edaspidi „taaste- ja vastupidavusrahastu määrus“) alusel nõutakse liidu rahaliste vahendite vabastamiseks, käsitletaks ühtse ja tervikliku paketina; rõhutab, kui oluline on kaitsta liidu finantshuve ka eelmaksete tegemisel;

97. märgib, et mõned investeeringud, mis oleksid olnud rahastamiskõlblikud ühtekuuluvuspoliitika raames, on lisatud riiklikesse taaste- ja vastupidavuskavadesse; tuletab meelde, et taaste- ja vastupidavusrahastu määruse artiklis 4 sätestatud taaste- ja vastupidavusrahastu üldeesmärk on edendada liidu majanduslikku, sotsiaalset ja territoriaalset ühtekuuluvust ning et üks selle kuuest sambast on eraldi sellele eesmärgile pühendatud; tunnistab, et taaste- ja vastupidavusrahastu laia kohaldamisala tõttu kattub see piiratud ulatuses muude liidu rahastamisprogrammidega, mis oli kaasseadusandjate kavatsus, kui nad kehtestasid taaste- ja vastupidavusrahastu määruse artikli 9, milles on peamiste põhimõtetena sätestatud täiendavus ja lisarahastamine; juhib samas tähelepanu sellistest olukordadest tulenevale topeltrahastamise

---

18 Nõukogu 17. detsembri 2020. aasta määrus (EL, Euratom) 2020/2093, millega määratakse kindlaks mitmeaastane finantsraamistik aastateks 2021–2027 (ELT L 433 I, 22.12.2020, lk 11, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2020/2093/oj).

19 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. veebruari 2021. aasta määrus (EL) 2021/241, millega luuakse taaste- ja vastupidavusrahastu (ELT L 57, 18.2.2021, lk 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).

ohule;

98. väljendab muret silmatorkavate viivituste pärast ühtekuuluvuspoliitika elluviimisel liikmesriikides ning riiklike haldusasutuste suutmatuse pärast tegeleda paralleelselt eri kuluprogrammidega (nt ühtekuuluvusprogrammid ning taaste- ja vastupidavusrahastu programmid), millel on täiendavad või isegi sarnased eesmärgid; kutsub komisjoni üles tagama piisava tehnilise abi andmise raskustesse sattunud liikmesriikidele, et tegeleda ühtekuuluvusprogrammide elluviimisel esinevate viivitustega;

99. tunnistab Venemaa Ukraina-vastase agressioonisõja ebaproportsionaalset mõju liidu idapoolsetele piirkondadele, mis piirnevad Venemaa ja Valgevenega; juhib tähelepanu kuludele, mida need piirkonnad ja liikmesriigid kannavad, kuna neil on ühine piir vaenulike naaberriikidega, eelkõige nende vajadusele suunata avaliku sektori vahendeid üha enam julgeolekusse, kaitsesse ja valmisolekusse, samas kui nende ressursid on järsult vähenenud majandustegevuse, piiriülese kaubanduse ja muu kaubavahetuse ning ühtekuuluvusprogrammide, eelkõige Interregi programmide häirete tõttu; võtab teadmiseks meetmed, mida Euroopa Komisjon on võtnud nende piirkondade toetamiseks, eelkõige ühtekuuluvuspoliitika raames pakutava paindlikkuse kaudu; väljendab heameelt selle üle, et toetuse andmine idapoolsetele piirialadele, mida Venemaa agressioon kõige rohkem mõjutab, on lisatud ühtekuuluvuspoliitika ja reformide eest vastutava juhtiva asepresidendi missioonikirja; kutsub komisjoni üles tagama Venemaa ja Valgevenega piirnevatele liidu idapoolsetele piirkondadele piisav toetus, et tulla toime Venemaa agressioonisõja ebaproportsionaalsete tagajärgedega nii lühikeses perspektiivis, 2026. aasta eelarveprojekti kaudu, kui ka keskpikas perspektiivis, järgmise mitmeaastase finantsraamisiku kohta tehtava komisjoni ettepaneku kaudu;

100. rõhutab, kui oluline on ESF+, mille eesmärk on saavutada kõrge tööhõive, õiglane sotsiaalkaitse, kvalifitseeritud ja vastupanuvõimeline tööjõud ning kaasav/sidus ühiskond, mis on vaesuse kaotamisel keskse tähtsusega; märgib, et sellele tuleb ka eelolevatel aastatel tagada oma eesmärkide ja sihtide saavutamiseks liidu, riiklike ja piirkondlike institutsioonide rahaline ja poliitiline toetus; rõhutab, kui oluline on ESF+ rahastatud tegevuste rakendamisse aktiivselt kaasata piirkondlikud osalejad, eelkõige kohapeal töötavad kodanikuühiskonna organisatsioonid ja sotsiaalpartnerid;

101. tunneb heameelt selle üle, et programmi „Erasmus+“ 2027. aasta eelarvest paigutati 100 miljonit eurot programmi „Erasmus+“ 2023. aasta eelarvesse, mis võimaldas jätkuvalt toetada Ukrainast põgenevaid õpilasi, üliõpilasi, õpetajaid ja kvalifitseeritud töötajaid, ning et 2023. aastal eraldati programmile „Erasmus+“ Euroopa Parlamendi nõudmisel veel 20 miljonit eurot; rõhutab, et rahaliste

vahendite varasem kasutuselevõtt peab jääma erandiks, et reageerida kiiresti ettenägematutele akuutsetele kriisiolukordadele; rõhutab, et programmi „Erasmus+“ rahaliste vahendite varasem kasutuselevõtt ei tohi tuua kaasa programmi kärpeid praeguse mitmeaastase finantsraamistiku lõpus; toonitab, et tuleb teha kõik endast olenev, et reageerida sellistele olukordadele eelistatult lisarahastamisega;

102. toonitab, et rahaliste vahendite eraldamise üle tuleb teha ranget järelevalvet, et vältida Erasmuse programmi raames väärkasutust; palub komisjonil koguda tõendeid, et uurida petturlike või kahtlaste toetusesaajatega seotud juhtumeid kooskõlas oma kohustustega, mis on sätestatud finantsmääruses ja programmi „Erasmus+“ toetuslepingutes; nõuab programmi asjakohast kaitsmist kuritarvitamise eest organisatsioonide poolt, kelle tegevus ei ole kooskõlas liidu põhiväärtustega (inimväärikus, vabadus, demokraatia, võrdsus, õigusriik, inimõigused); tuletab meelde, et komisjon on õiguslikult kohustatud tagama, et programmi toetusesaajad kohustuvad neid väärtusi järgima ja tagavad nende järgimise ning ei pane toime ametialast väärkäitumist;

103. märgib, et 2023. aastal oli liidu tervisealgatuste toetamise peamise rahastamisvahendi, programmi „EL tervise heaks“ eelarve 735 miljonit eurot ning seda haldavad peamiselt tervise ja toiduohutuse peadirektoraat ning tervisealasteks hädaolukordadeks valmisoleku ja neile reageerimise asutus (HERA) ning seda rakendatakse Euroopa Tervishoiu ja Digitaalvaldkonna Rakendusameti kaudu; tunnustab selle programmi raames rahastatud algatuste edukust, eelkõige sellistes valdkondades nagu tervisealasteks hädaolukordadeks valmisolek, vähitõrje tegevuskava, Euroopa ravimistrateegia ja liidu tervishoiualaste õigusaktide rakendamine;

Soovitused

104. palub komisjonil:

i) mõelda ümber tava tagada kriisidele reageerimise liidu rahastamisvahendite 100 %-line liidu rahastus, kui eelmaksete suurendamine võiks tagada rahaliste vahendite kiirema kättesaadavuse, säilitades samal ajal jagatud eelarvekontrollialase vastutuse vahendite kasutamisel nii riikliku kui ka liidu tasandi rahalise osaluse säilitamise kaudu;

ii) tagada kvaliteetsete projektide väljavalimine ühtekuuluvuspoliitika vahendite kasutamisel, eelistades pikaajalisi investeeringuid ja põhjendades nõuetekohaselt 100 %-list liidupoolset rahastamist, samas selle kasutamist piirates;

iii) käsitleda süsteemset probleemi, mis seisneb selles, et vead ühtekuuluvuspoliitika kulutuste tegemisel jäävad liikmesriikide

tasandil avastamata, samaaegselt tegevuskavaga, mille eesmärk on anda aru täpsest veamäärast kinnituspakettides ning avastada vead esimestel kaitseliinidel, tehes rohkem vahendeid kättesaadavaks ja/või olemasolevaid vahendeid paremini suunates ning suurendades avastamissuutlikkust liikmesriikide ja komisjoni tasandil;

iv) teha arvutused ja esitada eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutavatele institutsioonidele aruanne selle kohta, kui palju maksab liikmesriikide ametiasutustes ühtekuuluvuspoliitika vahendite ja taasterahastu vahenditega seoses tekkivate kõigi kulude kontroll, ning võrrelda neid näitajaid kontrollikuludega juhul, kui samad ametiasutused kontrolliksid ainult ühtekuuluvuspoliitika vahendeid;

v) tegeleda korduva ebapiisava dokumentatsiooni probleemiga toetusesaaja, programmi haldava asutuse ja auditeerimisasutuse tasandil mitte ainult kontrollide, teadlikkuse suurendamise ja teabenõuete abil, vaid ka ulatuslikuma digitaliseerimisega ning võimaluse korral rahaliste stiimulitega, et karistada usaldusväärse finantsjuhtimise nõuete täitmata jätmist;

vi) laiendada kinnituspakettide dokumendipõhise ülevaatuse ulatust, et kontrollida lisaks järjepidevusele rohkem kvaliteedikriteeriume ning usaldusväärselt hinnata kontrollitava kinnituspaketi allesjäänud veamäära ja maksete veariski tervikuna;

vii) tõhustada järelevalvet horisontaalsete ja temaatiliste eeltingimuste üle kõigis liikmesriikides, et teha kindlaks võimalikud ohud liidu eelarve kaitsmisele ning tagada suurem läbipaistvus ja sidusrühmade osalemine selle vahendi kohaldamises;

viii) viia õigusriigi olukorda käsitlev aruanne igati kooskõlla tingimuslikkuse määrusega ja anda üksikasjalikumat teavet õigusriigi põhimõtete rikkumiste kohta, mida saab kasutada sisendina tingimuslikkuse määruse kohaldamiseks;

ix) pidevalt jälgida Ungari valitsuse poolt nõukogu rakendusotsusega (EL) 2022/2506 [20] ette nähtud meetmete rakendamist; hinnata, mil määral on olukord paranenud või halvenenud, sealhulgas seoses Ungari ametialase aususe ameti ees seisvate probleemidega, ning võtta kooskõlas õigusriigi tingimuslikkuse määrusega kõik vajalikud meetmed;

---

20 Nõukogu 15. detsembri 2022. aasta rakendusotsus (EL) 2022/2506, mis käsitleb meetmeid liidu eelarve kaitsmiseks õigusriigi põhimõtete rikkumise eest Ungaris (ELT L 325, 20.12.2022, lk 94, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2022/2506/oj).

x) anda liikmesriikidele suuremat tehnilist abi, et tegeleda viivitustega riiklike programmide elluviimisel, et vahendite kasutamise määra suurendada;

xi) jälgida tähelepanelikult ja leevendada suurenevat topeltrahastamise ohtu ühtekuuluvusprogrammide ning taaste- ja vastupidavusrahastu vahendite vahel ning tegeleda selliste juhtumitega viivitamata;

xii) veelgi tõhustada ühtekuuluvusprogrammide elluviimise lihtsustamist ja teha tihedat koostööd liikmesriikidega, et teha kindlaks tavade ja menetluste digitaliseerimise parimad tavad;

xiii) võtta tihedas koostöös kontrollikojaga kõik vajalikud meetmed veamäära vähendamiseks;

xiv) tagada Venemaa ja Valgevenega piirnevatele liidu idapoolsetele piirkondadele piisav toetus, et tulla toime Venemaa Ukraina-vastase agressioonisõja ebaproportsionaalsete tagajärgedega nii lühikeses kui ka keskpikas perspektiivis;

Loodusvarad

105. märgib, et mitmeaastase finantsraamistiku rubriigi 3 „Loodusvarad“ programmide eelarve oli 59,5 miljardit eurot (31,1 % liidu eelarvest), mis jagunes järgmiselt: 65,0 % otsetoetusteks Euroopa Põllumajanduse Tagatisfondi (EAGF) raames, 27,6 % Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondile (EAFRD), 4,2 % EAGFi raames turuga seotud kuludele, 1,9 % merendusele ja kalandusele, 0,9 % keskkonnale ja kliimale (LIFE) ning 0,4 % muudele valdkondadele;

106. võtab teadmiseks, et kontrollikoda analüüsis 218 tehingust koosnenud valimit, mis hõlmas kõiki mitmeaastase finantsraamistiku selle rubriigi kulutusi; märgib, et kontrollikoda analüüsis ka põllumajanduse ja maaelu arengu peadirektoraadi ning kliimameetmete peadirektoraadi iga-aastastes tegevusaruannetes kulutuste korrektsuse kohta esitatud teavet ning valitud süsteeme 20 liikmesriigis ja Ühendkuningriigis; märgib, et kontrollikoja hinnangul oli rubriigi „Loodusvarad“ veamäär 2,2 % (2022. aastal 2,2 %) ja enamik leitud vigadest mõjutas maaelu arenguga seotud tehinguid;

107. juhib aga tähelepanu sellele, et see on osaliselt tingitud sellest, et keskkonnakavad on maaelu arengu programmides keerukad ja riigi tasandil esineb ülereguleerimist, mis on üldteada probleem;

108. märgib sellega seoses, et EAFRD vahendite kasutamise määr oli 2023.–2027. aastal oodatust madalam ja 2023. aasta lõpuks oli maksete summa 0,7 miljardit eurot, mis tähendab, et summadest oli ära kasutatud ainult 1 %, ning loodab, et järgmisel aruandeperioodil on kasutusmäär palju kõrgem;

109. märgib, et kontrollikoda leidis 16 kvantifitseeritavat viga maaelu arengu valdkonnas, 15 otsetoetuste, kolm turumeetmete ja kolm ÜPPga mitteseotud kulude osas; on rahul komisjoni hinnanguga, et enamik vigu on tehnilised, ning meetmetega, mida komisjon on võtnud vigade ärahoidmiseks tulevikus;

110. võtab teadmiseks kontrollikoja vealiigituse: rahastamiskõlbmatud maksetaotlused moodustasid 35 % vigadest ning haldusvead ja ebatäpsed andmed pindalade või loomade kohta vastavalt 21 % ja 20 % vigadest; märgib murega, et sarnaselt eelmistele aastatele leidis kontrollikoda mitmel juhul, et liikmesriikide ametiasutustel ja komisjonil oli piisavalt teavet vigade ärahoidmiseks või avastamiseks ja parandamiseks enne kulude heakskiitmist ning kui liikmesriikide ametiasutused ja komisjon oleksid kogu nende käsutuses olnud teavet nõuetekohaselt kasutanud, oleks selle peatüki hinnanguline veamäär olnud 1,0 protsendipunkti võrra väiksem;

111. märgib, et 2023. aasta oli 2023.–2027. aasta ÜPP uue rakendamismudeli (kus maksete arvutamiseks kasutatakse liikmesriikidega strateegiakavades kokku lepitud toimivusaspekte) esimene aasta; märgib, et uus rakendamismudel andis 2023. aastal tagasihoidliku tulemuse: tegelike väljundite alusel deklareeriti 63,65 miljonit eurot, mille põllumajanduse ja maaelu arengu peadirektoraat peab tulemuslikkuse kontrollimise ja heakskiitmise korras heaks kiitma kokku 215,52 miljonist euro suurusest summast, mis deklareeriti ÜPP strateegiakavades valdkondliku sekkumise ja maaelu arengu raames; märgib, et 2024. aastal on uue rakendamismudeli alusel tehtavad maksed märkimisväärselt suurenenud; võtab teadmiseks kontrollikoja tähelepanekud tulemuslikkust käsitlevate andmete töötlemise kohta iga-aastaste tulemusaruannete jaoks, juhul kui liikmesriigid on seadmas sisse süsteeme ja menetlusi ning mõnikord koondavad andmeid käsitsi, mis ohustab andmete usaldusväärsust;

112. tuletab meelde põllumajandustootjate proteste kogu Euroopas 2023. aasta lõpus ja 2024. aasta alguses ning komisjoni vastust eesmärgiga saavutada lihtsustamine, eelkõige väikepõllumajandustootjate jaoks, ning suurendada liikmesriikide kaalutlusõiguse suurendamist; rõhutab, et lihtsustamine peaks käima käsikäes usaldusväärse finantsjuhtimisega ja selle puhul tuleks arvesse võtta liidu kliimakohustusi; väljendab heameelt komisjoni sihipärase lähenemisviisi üle, eriti mis puudutab põllumajandusettevõtete suuruse eristamist põllumajandusmaa ja põllumajandusettevõtete arvu alusel; hoiatab, et liikmesriikidele antud kaalutlusõigusega peaks kaasnema ka komisjoni põhjalik järelevalve;

113. tuletab meelde, et ÜPP kulutustega seotud pettuste vastu võitlemise eest vastutavad nii komisjon kui ka liikmesriigid; väljendab sellega seoses heameelt töö üle, mida põllumajanduse ja maaelu arengu

peadirektoraat on teinud pettusevastaste riskide hindamisel ja oma pettustevastase strateegia ajakohastamisel;

114. võtab teadmiseks kontrollikoja eriaruande 07/2024 õigusnormide vastaselt tehtud kulutuste tagasinõudmise süsteemide kohta komisjonis ja komisjoni vastuse sellele; võtab teadmiseks kontrollikoja tähelepaneku, et põllumajanduskulude tagasinõudmine on olnud suhteliselt edukas, mis on osaliselt tingitud nn 50–50 reeglist, mis motiveeris liikmesriike vahendeid tagasi nõudma; märgib, et seda reeglit on 2023.–2027. aasta ÜPP raames muudetud ja kontrollikoda hoiatas, et see võib kaasa tuua põllumajanduskulude tagasinõudmise määra vähenemise;

115. võtab teadmiseks kontrollikoja eriaruande 20/2024 ühise põllumajanduspoliitika kavade kohta ja komisjoni vastuse sellele; rõhutab, kui oluline on tagada, et kõik tulemuslikkuse hindamise põhielemendid oleksid esitatud; on seisukohal, et kavades tuleb arvesse võtta konkreetseid olukordi konkreetsetes liikmesriikides ja seetõttu on teatud lahknevused isegi soovitavad, kuid tunneb siiski muret, et ambitsioonide erinevused võivad tähendada seda, et põllumajandustootjatel ei ole eri liikmesriikides võrdseid tingimusi; on samuti pettunud kontrollikoja järelduses, et kuigi uut seireraamistikku on lihtsustatud, puudub ÜPP eesmärkides selgus ja näitajates keskendutakse pigem väljunditele kui tulemustele ning olulised tulemusnäitajad puuduvad; märgib, et kontrollikoda soovitab komisjonil edendada kavade puhul parimate tavade vahetamist ja tugevdada tulevast ÜPP seireraamistikku;

116. võtab teadmiseks kontrollikoja eriaruande 19/2024 mahepõllumajanduse kohta ELis ja komisjoni vastuse sellele; on jälle mures kontrollikoja järelduse pärast, et nõrk strateegiline raamistik ja andmepiirangud takistavad poliitika mõju mõõtmist; on seisukohal, et suurem keskendumine tulemuslikkusele ning eesmärkide ja näitajate määratlemine ning sellega seotud tulemuste seire kõigis liidu poliitikavaldkondades peab olema toetatud komisjoni suutlikkuse samaväärsest suurendamisest tulemusraamistike kindlaksmääramisel ja tulemuslikkuse seires;

117. väljendab heameelt selle üle, et veinisektori turumeetmete abil on saavutatud suurem konkurentsivõime, ning ergutab komisjoni ja liikmesriike jätkama jõupingutusi, et saavutada sama ka teistes sektorites;

118. tuletab meelde, et demokraatia ja pluralism on liidu põhiväärtused, mis on sätestatud ELi lepingu artiklis 2; tuletab lisaks meelde, et kooskõlas ELi lepingu artikliga 11 annavad liidu institutsioonid kodanikele ja esindusühendustele võimaluse teha teatavaks ja vahetada avalikult oma seisukohti liidu tegevuse kõigis valdkondades, et pidada avatud, läbipaistvat ja korrapärast dialoogi; toonitab, et ELi lepingu artiklis 13 sätestatud institutsioonide

võimude lahusust tuleb alati austada ning et liidu institutsioonid peavad tegema vastastikust lojaalset koostööd;

119. tunnistab programmi LIFE tähtsust; tuletab meelde LIFE+ määruse sätteid, sealhulgas neid, mis käsitlevad tegevustoetusi, rahastamiskõlblikkuse tingimusi, hindamiskriteeriume, kogueraldist aastateks 2021–2027 ja programmi raames rahaliste vahendite jaotamist;

120. märgib, et mõned eelarvekontrollikomisjoni liikmed taotlesid juurdepääsu mitmele toetuslepingule programmi LIFE ja muude liidu rahastamisprogrammide raames ning pärast nende kontrollimist väljendasid nad 2024. aasta veebruaris muret mitme programmi sisu pärast; märgib, et komisjon, sealhulgas siseauditi talitus, ei olnud esialgu ühestki probleemist teadlik, kuid võttis probleemide lahendamiseks vastu rea meetmeid; tuletab meelde eelarve täitmisele heakskiidu andmist käsitlevaid kirjalikke küsimusi ja kuulamisi, mis toimusid komisjoni peasekretäriga 5. novembril 2024, mitmeaastase finantsraamistiku rubriigi 3 eest vastutavate volinikega 12. novembril ning eelarve ja halduse volinikuga 9. detsembril 2024, kus arutati mureküsimusi ja komisjoni vastust;

121. võtab teadmiseks mõnede eelarvekontrollikomisjoni liikmete väljendatud mure selle pärast, et teatavad toetuslepingud Euroopa Kliima, Taristu ja Keskkonna Rakendusameti (CINEA) ja toetusesaajate, näiteks kodanikuühiskonna organisatsioonide ja eraettevõtete vahel programmi LIFE raames sisaldavad nn töökavasid, mis sisaldavad üksikasjalikke toetusmeetmeid liidu institutsioonide või nende esindajate suhtes, samuti muid meetmeid, mis on suunatud teatavatele kaubanduslepingutele, mille üle liit läbirääkimisi pidas, või vaidluste lahendamise meetmeid, mida asjaomased üksused peavad järgima; tunnistab, et seda võib tõlgendada kui sekkumist liidu institutsioonide sisemisse otsuste tegemisse; märgib, et komisjon viis mõnede eelarvekontrollikomisjoni liikmete jaoks muret tekitanud toetuslepingute kohta läbi õigusliku analüüsi ning jõudis järeldusele, et puuduvad tõendid selle kohta, et asjaomased üksused oleksid rikkunud oma lepingulisi või käitumisjuhendiga seotud kohustusi, ent komisjon palus siiski mõnel toetusesaajal teha potentsiaalselt maineriski tekitavaid erisätteid sisaldavates toetuslepingutes muudatusi; märgib lisaks, et kõik toetuslepingud sisaldavad vastutuse välistamise klauslit, milles sedastatakse, et toetusesaaja seisukohad ei esinda mingil viisil ELi seisukohti ja et toetust andvat asutust ei saa nende eest vastutavaks pidada;

122. rõhutab, et liidu rahalised vahendid ei tohiks aidata õõnestada õigusriiki ega liidu aluseks olevaid väärtusi; tuletab meelde finantsmääruse artikli 163 sätteid; peab äärmiselt oluliseks, et rahastamist ei toimuks ilma rahaliste vahendite jälgitavuseta;

123. võtab teadmiseks komisjoni võetud meetmed käsitlemaks väiteid, et komisjoni talitustele on antud suuniseid rahastamistegevuse kohta seoses liidu õigusaktide ja poliitika väljatöötamise, rakendamise, järelevalve ja täitmise tagamisega ning nende lepinguportfellide läbivaatamise, et teha kindlaks, millised lepingud ei olnud suunistega kooskõlas; võtab teadmiseks meetmed, mille komisjon on seni võtnud, oodates kõigi toetusesaajatega sõlmitud toetuslepingute läbivaatamise tulemusi, mida nõudis komisjoni üldjuhatus;

124. võtab teadmiseks komisjoni ja toetusesaajate vaheliste lepingute üle otsustamisel kasutatava otsuste tegemise struktuuri, sealhulgas CINEA hindamisnõukogu; nõuab tungivalt, et komisjon tagaks, et CINEA otsustamisstruktuuris sõlmitavate lepingute üle otsuste tegemisel oleks selge vastutus, selged kohustused ja praktiline struktuur;

125. märgib, et rakendusamet viib igal aastal läbi alt üles suunatud riskijuhtimise õppusi ja et nendes alt üles suunatud riskijuhtimise õppustes ei tuvastatud ühtegi kriitilist riski; märgib, et olenemata rahastamisprogrammist tuleks hindamismenetlusi pidevalt läbi vaadata ja vajaduse korral kohandada;

126. võtab teadmiseks meedias ilmunud teated selle kohta, et komisjoni president palkas tasustatud erinõuniku koostama aruannet strateegilise dialoogi kohta põllumajanduse tuleviku üle ELis ja talle maksti komisjoni peadirektoriga võrdset palka; tunneb muret kõigi erinõunike tasustamise ja komisjoni kaalutlusõiguse pärast nende tasustamise üle otsustamisel, mis tekitab meelevaldset ebavõrdsust;

Soovitused

127. palub komisjonil:

i) jälgida tähelepanelikult liikmesriikide edusamme tulemuslikkuse andmete töötlemisel ja iga-aastase tulemusaruande jaoks vajalike andmete koondamisel ning hoida eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutavaid institutsioone kursis tulemuslikkusandmete usaldusväärsusega seotud probleemidega, eriti kui tegemist on käsitsi koondatud andmetega;

ii) teavitada eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutavaid institutsioone sellest, miks kontrollikoda jõudis järeldusele, et mitut viga oleks mitmel aastal olnud võimalik ära hoida, kui komisjon ja liikmesriigid oleksid kasutanud kogu nende käsutuses olevat teavet, ning miks komisjon ja liikmesriigid ei suuda seda probleemi asjakohaselt lahendada;

iii) rakendada tulevastes poliitikaalgatustes põllumajandustootjate protestidele reageerimisest saadud kogemusi halduskoormuse vähendamisel, võttes samal ajal nõuetekohaselt arvesse rahaliste vahendite kuritarvitamise ohtu kontrollimeetmete

vähendamise korral või liigsete erinevuste ohtu liikmesriikide vahel, kui kaalutlusõigust kasutatakse ilma nõuetekohase järelevalveta;

iv) hoida eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutavaid institutsioone kursis põllumajanduskulude tagasinõudmise määradega, eelkõige juhul, kui see määr väheneb eelmise ÜPP tagasinõudmismääraga võrreldes, ja kaotada kiiresti olukorra halvenemise põhjused, sealhulgas kaaludes uute stiimulite kehtestamist liikmesriikide ametiasutustele vahendite tagasinõudmisel;

v) hinnata strateegiakavade ambitsioonikuse erinevusi ja teavitada eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutavaid institutsioone sellest, kas liikmesriikide vahel esineb erinevusi, mis ohustavad põllumajandustootjate võrdseid võimalusi, ning hinnata, kuidas komisjon neid erinevusi lahendab;

vi) kasutada paremini ära oma suutlikkust, et luua tulemusraamistikud, määrata kindlaks eesmärgid ja näitajad ning kohustada osalejaid neid ellu viima, olenemata sellest, kas tegemist on liikmesriikide või toetusesaajatega;

vii) ajakohastada komisjoni pettustevastase võitluse strateegiat, et pöörata liidus tähelepanu täidesaatva ja seadusandliku võimu selge lahususe toetamisele ja säilitamisele;

viii) omada komisjoni tasandil selget ja terviklikku strateegiat selle kohta, kuidas liidu finantshuve paremini kaitsta ja tagada, et liidu vahendeid kasutatakse ettenähtud eesmärkidel, ning kohaldada hoolikalt finantsmääruse sätteid, sealhulgas tagades, et toetuslepinguid saab peatada või lõpetada, kui toetusesaajad liidu õigusakte rikuvad;

ix) tagada liidu rahaliste vahendite õiglane jaotamine kodanikuühiskonna organisatsioonidele, et aidata kaasa pluralistliku ja elujõulise ühiskonna saavutamisele;

x) tagada, et kõik eelarvevahendite käsutajad kohaldavad komisjoni poolt 2024. aastal vastu võetud suuniseid, ning vajaduse korral arendada suuniseid edasi, et viia toetuslepingud aluslepingu sätete ja kehtivate õigusaktidega täielikult kooskõlla;

xi) teha eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutavatele institutsioonidele kättesaadavaks toetuslepingute taustakontrolli tulemused, et oleks võimalik hinnata, mil määral võib komisjonil tekkida mainerisk;

xii) käsitleda kõigi liidu rahalisi vahendeid saavate üksuste puhul asjakohaselt selliseid probleeme nagu pöördukse efekt, rahastamise ja annetuste läbipaistvus, rahapesuvastane võitlus,

välissekkumise piiramine, sõltumatus poliitilisest ja majanduslikust mõjust, rikkumisest teatamine ja läbipaistvad juhtimisstruktuurid;

xiii) vaadata läbi komisjoni ja rakendusametite vaheliste vastastikuse mõistmise memorandumite vorm, et tagada ülesannete selgem jaotus;

xiv) anda auditistruktuurile korraldus toetusesaajatega sõlmitud lepingud läbi vaadata ja märgistada juhtumid, kus nad tuvastavad lepingud, mis ei ole kohaldatavate finantsreeglitega kooskõlas;

xv) lasta siseauditi talitusel vaadata läbi komisjoni ja toetusesaajate vahelised lepingud, eelkõige selleks, et otsida tööpakettidest sisu, mis ei ole kohaldatavate finantsreeglitega kooskõlas;

xvi) hinnata otsuste tegemise struktuuri lepingute sõlmimise valdkonnas ning anda komisjoni talitustele ja rakendusametitele korraldus kontrollida kõigis etappides paremini lepingute sisu, sealhulgas tagades, et taotlejate loetletud tööpaketid ja peamised tulemusnäitajad on vastavate rahastamisprogrammide eesmärkidega kooskõlas;

xvii) võtta vastu finantsläbipaistvuse süsteemis loetletud üksuste täpsem liigitus;

xviii) vaadata läbi erinõunikke käsitlevad reeglid, et hoida ära meelevaldne valik ja tasustamine;

xix) veelgi tõhustada programmide elluviimise lihtsustamist ja teha tihedat koostööd liikmesriikidega, et teha kindlaks tavade ja menetluste digitaliseerimise parimad tavad;

xx) parandada kõigi liikmesriikide põllumajandustootjatega peetava dialoogi kvaliteeti;

xxi) reageerida kiiremini, kui eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutav institutsioon teatab komisjonile tõsistest probleemidest;

xxii) kontrollida nõuetekohaselt läbipaistvusregistrisse kantud üksusi, tagamaks, et nad loetlevad registris põhjalikult oma tegevused;

xxiii) määratleda koostööplatvormide rakendamisel selgemad vastutusalad;

xxiv) teha üldjuhatusele ülesandeks esitada siseauditi talitusele konsolideeritud teave kriitiliste riskide loetelu kohta ning tagada, et rakendusametid tegelevad võimalike riskidega ja

tagavad sõltumatute hindajate läbipaistva valiku, et vältida huvide konflikte ja tagada nende sõltumatus;

xxv) teha kõigile peadirektoraatidele ja rakendusametitele ülesandeks vaadata läbi auditeerimiseks eraldatud vahendite jaotus, et tagada piisavad vahendid;

xxvi) tagada, et kõigi liidu rahastamisvahendite mitmeaastaste tööprogrammide ettepanekutes oleksid selged suunised rahastamiskõlblike tegevuste kohta, selgemad reeglid taotluste läbivaatamise ja vastuvõetava sisu kohta ning selgemad nõuded liidu vahendite kasutamise läbipaistvuse ja jälgitavuse kohta, sealhulgas seoses avalikustamisnõuetega ELi läbipaistvusregistri raames;

xxvii) tagada, et kõigis toetuslepingutes järgitakse rahaliste vahendite läbipaistvuse, jälgitavuse ja nähtavusega seotud vajalikke nõudeid;

Ränne ja piirihaldus

128. märgib, et mitmeaastase finantsraamistiku rubriigi 4 „Ränne ja piirihaldus“ programmide eelarve oli 2023. aastal 2,7 miljardit eurot (1,4 % liidu eelarvekuludest), mis jagunes järgmiselt: 1,2 miljardit eurot (46,5 %) kolmele detsentraliseeritud asutusele – Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Ametile (Frontex), Euroopa Liidu Varjupaigaametile (EUAA) ning Vabadusel, Turvalisusel ja Õigusel Rajaneva Ala Suuremahuliste IT-süsteemide Operatiivjuhtimise Euroopa Liidu Ametile (eu-Lisa); 1 miljard eurot (38,6 %) Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondile ning 0,4 miljardit eurot (14,9 %) Integreeritud Piirihalduse Fondile;

129. märgib, et suur osa mitmeaastase finantsraamistiku rubriigi 4 kulutustest oli 2023. aastal ikka veel seotud selliste projektide lõpuleviimisega, mis kuulusid 2014.–2020. aasta finantsraamistiku alla; märgib, et 18 % Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi 2014.–2020. aasta riiklikest programmidest jäi 2023. aasta lõpus deklareerimata ning liikmesriigid esitavad viimased raamatupidamise aastaaruanded ja nende vahendite lõppmakse taotluse lõpetamispaketi osana hiljemalt 31. detsembriks 2024;

130. märgib, et kontrollikoda kontrollis 23 tehingust koosnevat valimit, mis ei olnud piisavalt suur, et olla mitmeaastase finantsraamistiku rubriikide 4 ja 5 kulutuste osas esinduslik, ning seetõttu ei saa kontrollikoda nende rubriikide veamäära kohta eraldi hinnangut anda; märgib ka, et kontrollikoja audititulemused näitavad, et mitmeaastase finantsraamistiku rubriikide 4 ja 5 kulutuste puhul esineb probleeme rahastamiskõlblikkuse ja hangetega ning tegemist on suure riskiga valdkonnaga (23 auditeeritud tehingust 7 ehk 30,4 % olid vigadest mõjutatud); tunneb muret, et kontrollikoda leidis neli kvantifitseeritavat viga, mis avaldasid finantsmõju liidu

eelarvest eraldatavatele summadele, ning kontrollikoda tuvastas veel kümme õigus- ja finantssätete rikkumise juhtumit (mis liidu eelarvele otsest finantsmõju ei avaldanud); palub seetõttu kontrollikojal esitada rubriigi 4 veamäära kohta selge hinnangu; märgib, et komisjoni järelduse kohaselt oli rände ja piirihalduse valdkonna kulude katmiseks tehtud maksetega seotud vearisk 2023. aastal 1,1 %;

131. märgib, et komisjon on nõustunud kontrollikoja 2023. aasta aruandes esitatud soovitusega anda eelarve jagatud täitmise kaudu rände ja siseasjade peadirektoraadi eelarve täitmise eest vastutavatele liikmesriikide ametiasutustele lisasuuniseid kohaldatavate reeglite kohta; peab kahetsusväärseks, et komisjon ei ole veel täielikult ellu viinud kontrollikoja varasemaid soovitusi, mida oleks tulnud teha 2023. aasta lõpuks; märgib, et rände ja siseasjade peadirektoraadil on käsil eelhindamise metoodika ümberhindamine, et tagada 2021. aasta järgsete sihttoetuste suhtes kohaldatavate reeglite järgimine, ning selle ümberhindamise käigus käsitletakse ka kontrollikoja asjakohaseid soovitusi ja siseauditi talituse auditi soovitusi, mis puudutavad valmisolekut Sisejulgeolekufondist ja Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondist (2014–2020) otsese ja jagatud eelarve täitmise kaudu rahastatavate meetmete ja programmide lõpetamiseks;

132. märgib murega, et rände ja siseasjade peadirektoraadi 2023. aasta tegevusaruandes esitati kinnitava avalduse suhtes kaks reservatsiooni ning üks reservatsioon puudutab Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi ning Sisejulgeolekufondi (2014–2020) rakendamist mitmes liikmesriigis ning teine reservatsioon puudutab piirihalduse ja viisapoliitika rahastu (2021–2027) rakendamist ühes liikmesriigis; väljendab heameelt komisjoni võetud kohustuse üle võtta parandusmeetmeid reservatsioonideks aluse andnud probleemide lahendamiseks;

133. väljendab heameelt edusammude üle, mille kontrollikoda tõi välja oma ülevaates viie liikmesriigi auditeerimisasutuse ettevalmistava töö läbivaatamisel Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi, piirihalduse ja viisapoliitika rahastu ning Sisejulgeolekufondi ülemineku korraldamisel mitmeaastase finantsraamistiku 2021–2027 ühissätete määruse kohaldamisalasse; märgib, et need auditeerimisasutused teatasid kontrollikojale, et rände ja siseasjade peadirektoraadi pakutav tugi ja suunised olid rahuldavad; märgib murega, et kontrollikoja auditi ajal ei olnud neli viiest liikmesriigi auditeerimisasutusest oma auditistrateegiat lõpule viinud;

134. võtab teadmiseks uue rände- ja varjupaigaleppe vastuvõtmise; väljendab heameelt selle üle, et mitmeaastase finantsraamistiku 2021–2027 muutmisel eraldati 2024.–2027. aastaks rändele ja piirihaldusele täiendavalt 2 miljardit eurot, et tegeleda praegusest geopoliitilisest kontekstist tulenevate suurenevate probleemidega

rände ja piirihalduse valdkonnas; märgib siiski, et leppe täieliku rakendamise tagamiseks võib vaja minna lisavahendeid; nõuab leppe kiiret rakendamist liikmesriikides;

135. rõhutab, et liidu välispiiride kindlustamine on uue rände- ja varjupaigaleppe tugisammas; märgib murega, et komisjon teatas, et ebaseaduslike piiriületuste arv liidus suurenes 2023. aastal 380 000-ni, võrreldes 330 000-ga 2022. aastal; märgib, et piirihalduse ja viisapoliitika rahastuga saab toetada kõige suurema surve all olevaid liikmesriike, et tagada neile vahendid liidu välispiiride turvalisuse tagamiseks vajaliku taristu, rajatiste ja seadmete jaoks, sealhulgas elektrooniline piirijulgeoleku parandamine ja muud piirivalvevahendid, nagu on ette nähtud piirihalduse ja viisapoliitika rahastu määruse III lisas; võtab teadmiseks Euroopa Ülemkogu 9. veebruari 2023. aasta järeldused, mille kohaselt liit tõhustab meetmeid, et ennetada ebaseaduslikku lahkumist ja inimohvreid, vähendada survet liidu piiridele ja vastuvõtusuutlikkusele, võidelda inimsmugeldajate vastu ja suurendada tagasisaatmist; toonitab vajadust paremini kaitsta vähekaitstud inimesi smugeldamise ja inimkaubanduse võrgustike eest ning tegeleda kahjuliku mõjuga, mida avaldab rändajate ärakasutamine hübriidrünnakute osana, eelkõige venemeelsete jõudude ja Valgevene režiimi poolt;

136. tuletab meelde, et määruse (EL) 2021/1060 kohaselt peavad liikmesriigid ja komisjon tagama liidu vahendite rakendamisel põhiõiguste austamise ja Euroopa Liidu põhiõiguste harta järgimise;

137. võtab teadmiseks kontrollikoja järelduse, et Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi (2014–2020) tegevus olid rändajate tagasisaatmisel oodatust nõrgem; võtab samuti teadmiseks asjaolu, et kontrollikoda ja komisjon on ühel meelel, et selle valdkonna edukust mõjutasid eriti COVID-19ga seotud reisipiirangud; märgib ka, et 2023. aastal toetati Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondist tagasisaatmismeetmeid 29,8 miljoni euroga; on seisukohal, et komisjon peab tegema suuremaid pingutusi, et abistada liikmesriike ebaseaduslike piiriületustega tegelemisel ning kolmandate riikide kodanike tagasisaatmise ja seaduslike rändajate integreerimise edukal elluviimisel; ootab koondteavet selles valdkonnas tehtud edusammude kohta Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi (2014–2020) tegevuse järelhindamise käigus 2025. aastal; rõhutab, et komisjon peaks välistegevuse raames jätkama rände- ja varjupaigaalaste meetmete võtmist, sealhulgas Euroopa tiimi lähenemisviisi järgimist, suurendades samal ajal ka liidu siseasjade fondide programmitöö ja rakendamise läbipaistvust kolmandates riikides ning kaitstes Euroopa Parlamendi rolli;

Soovitused

138. palub komisjonil:

i) kontrollikoja soovitusi igati ja õigeaegselt arvestada ning jagada eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutavate institutsioonidega rände ja siseasjade peadirektoraadi läbivaadatud eelhindamise metoodikat, kui see on välja töötatud;

ii) jätkata liikmesriikide korraldus- ja auditeerimisasutuste toetamist mitmeaastase finantsraamistiku 2021–2027 vahendite kasutamise auditistrateegiate õigeaegsel viimistlemisel, pöörates erilist tähelepanu rahastamiskõlblikkusele ja hankeküsimustele ning kõigile muudele kontrollikoja korduvatele leidudele;

iii) võtta meetmeid, et parandada liidu rahastatavate meetmete tulemuslikkust mõjusa tagasisaatmise ja ebaseadusliku rände vastu võitlemise seisukohast, tagades samal ajal liidu õigusaktide ja liidu põhiväärtuste täieliku järgimise;

iv) võtta meetmeid, et suurendada liidu kulutuste tõhusust Euroopa Liidu välispiiride kaitsmisel ja haldamisel;

v) jälgida, abistada ja kontrollida selliste haldus-, operatiiv- ja õiguslike meetmete kiiret edenemist, mida liikmesriigid ja liidu asutused nõuavad, et uut rände- ja varjupaigalepet saaks hakata 2026. aastast täielikult rakendama;

vi) suurendada liidu siseasjade fondide programmitöö ja rakendamise läbipaistvust kolmandates riikides, kaitstes samal ajal Euroopa Parlamendi rolli liidu kulutuste demokraatliku kontrolli tagamisel;

vii) hinnata liidu eelarve täitmisel pidevalt põhiõiguste harta ja ELi lepingu artiklis 2 sätestatud liidu väärtuste järgimist kooskõlas finantsmääruse artikliga 6;

Julgeolek ja kaitse

139. märgib, et mitmeaastase finantsraamistiku rubriigi 5 „Julgeolek ja kaitse“ programmide eelarve oli 2023. aastal 1,4 miljardit eurot (0,7 % liidu eelarvekuludest), mis jagunes järgmiselt: 500 miljonit (38,4 %) Euroopa Kaitsefondile, 300 miljonit (19 %) sõjaväelisele liikuvusele, 200 miljonit (17,1 %) detsentraliseeritud asutustele, nimelt Euroopa Narkootikumide ja Narkomaania Seirekeskusele (EMCDDA), Europolile ja Euroopa Liidu Õiguskaitsekoolituse Ametile (CEPOL), 200 miljonit (13,1 %) Sisejulgeolekufondile ning 200 miljonit (12,4 %) tuumaohutuse, tuumajäätmete kõrvaldamise ja muude valdkondade jaoks;

140. märgib, et suur osa mitmeaastase finantsraamistiku rubriigi 5 kulutustest oli 2023. aastal ikka veel seotud selliste projektide lõpuleviimisega, mis kuulusid 2014.–2020. aasta finantsraamistiku alla; märgib, et 25 % Sisejulgeolekufondi 2014.–2020. aasta riiklikest

programmidest jäi 2023. aasta lõpus deklareerimata ning liikmesriigid esitavad viimased raamatupidamise aastaaruanded ja nende vahendite lõppmakse taotluse lõpetamispaketi osana hiljemalt 31. detsembriks 2024;

141. märgib murega, et rände ja piirihalduse jaotises selgitatud põhjustel ei saa kontrollikoda esitada eraldi hinnangut mitmeaastase finantsraamistiku rubriigi 5 „Julgeolek ja kaitse“ veamäära kohta ning kontrollikoda peab oma audititulemuste põhjal selle rubriigi kulusid suure riskiga kuludeks; palub seetõttu kontrollikojal esitada ka selle rubriigi hinnangulise veamäära; märgib, et komisjoni järelduse kohaselt oli julgeoleku ja kaitse valdkonna maksete vearisk 2023. aastal 0,5 %;

142. märgib, et komisjon ei ole nõustunud kontrollikoja soovitusega kontrollida ja dokumenteerida toetuste andmise menetluse käigus hoolikalt Euroopa ühendamise rahastu sõjaväelise liikuvuse toetuse taotluste tehnilisi aspekte ning et komisjon on seisukohal, et tema praegused protsessid juba tagavad selle kontrollimise, kas kahesuguse kasutusega taristuprojektid vastavad rahastamiskõlblikkuse tingimustele;

143. tuletab meelde äärmiselt ebastabiilset geopoliitilist olukorda liidu naabruses, mis on alates Venemaa Ukraina-vastase agressioonisõja algusest põhjustanud suuremaid julgeoleku- ja kaitseprobleeme, sealhulgas hübriidohte, ning seega suurendanud julgeolekusse, kaitsesse ja valmisolekusse investeerimise vajadusi; juhib tähelepanu asjaolule, et mitmeaastase finantsraamistiku rubriik 5, mis on pühendatud julgeolekule ja kaitsele, on kõigist mitmeaastase finantsraamistiku rubriikidest väikseim, ning peab kahetsusväärseks, et liidu praegune eelarve oma kodanike julgeoleku ja kaitse tagamiseks ei ole kooskõlas probleemidega, mida tuleb lühikeses või pikas perspektiivis lahendada; märgib, et 2023. aastal tulid liidu rahalised vahendid kaitsetööstuse toetamiseks üksnes Euroopa Kaitsefondist; tuletab meelde Euroopa Kaitsefondi rolli Euroopa tehnoloogiaalase oskusteabe toetamisel kujunemisjärgus ja lõhkuvate tehnoloogiate valdkonnas; väljendab heameelt selle üle, et Euroopa Kaitsefondi 2023. aasta projektikonkurssidele esitatud taotluste arv suurenes eelnenud aastaga võrreldes 72 %, mis näitab Euroopa kaitsetööstuse osalejate ja teadusorganisatsioonide suurt ja pidevalt kasvavat huvi Euroopa Kaitsefondi vastu ning suurt nõudlust rahastamise järele selles sektoris; märgib, et 2023. aasta projektikonkursside raames eraldas liit 1,15 miljardit eurot 61-le kaitsealasele teadus- ja arendusprojektile, mis läks 581-le juriidilisele isikule 26 liikmesriigist ja Norrast; märgib, et igas projektis osaleb keskmiselt 17 üksust kaheksast eri liikmesriigist ja Norrast; toonitab võrdsete tingimuste tähtsust piiriülese kaitsealase teadus- ja arendustegevuse alase koostöö toetamisel;

144. väljendab heameelt komisjoni meetmete üle, mille eesmärk on

suurendada kaitsesektori VKEde toetamist, ning hindab eelkõige asjaolu, et ELi kaitseinnovatsiooni kava (EUDIS), mis pakub mitmesuguseid vahendeid, mis on kohandatud VKEde toetamiseks kaitseökosüsteemis, hakkas täielikult toimima 2023. aastal ja sellele eraldati Euroopa Kaitsefondi eelarvest 224 miljonit eurot; tunnustab lisaks Euroopa Kaitsefondi VKEde lisatoetuse rolli kaitsevaldkonna tarneahelates väiksemate osalejate ja novaatorite juurdepääsu hõlbustamisel; märgib, et Euroopa Kaitsefondi 2023. aasta projektikonkurssidel moodustasid VKEd 42 % rahastamiseks välja valitud üksustest, mida on rohkem kui 2022. aastal (38,2 %), ning 18 % Euroopa Kaitsefondi projektikonkursside kaudu kättesaadavaks tehtavast rahastusest eraldatakse VKEdele;

145. tuletab meelde, et Euroopa Kaitsefondi eelkäija oli liidu kaitsealaste teadusuuringute ettevalmistav meede (PADR), mille eelarve oli 90 miljonit eurot, millest rahastati 2017.–2019. aastal projektikonkursside alusel valitud 18 teadusprojekti; märgib ühtlasi, et kontrollikoda märkis oma eriaruandes 10/2023 „Liidu kaitsealaste teadusuuringute ettevalmistav meede“, et liidul puudub endiselt Euroopa Kaitsefondi projektide pikaajaline strateegia, eelkõige mõju, täiendava teadus- ja arendustegevuse, tootmise, hangete ja muude aspektide osas; väljendab heameelt selle üle, et komisjon on kõik kontrollikoja soovitused heaks kiitnud ja kinnitanud, et nende elluviimine jätkub; väljendab sellega seoses heameelt selle üle, et komisjon võttis vastu Euroopa kaitsetööstuse strateegia (EDIS) ja seadusandliku ettepaneku, millega luuakse Euroopa kaitsetööstuse programm (EDIP), ning komisjoni võetud kohustuse üle Euroopa Kaitsefondi edasi arendada; on siiski mures, et liidu geopoliitilist tegelikkust arvesse võttes on kontrollikoja soovituste täielikku elluviimist oodata alles 2026. aastal;

146. tuletab meelde kontrollikoja eriaruandes 10/2023 esitatud tähelepanekuid selle kohta, et komisjoni inimressurss on piiratud ja sellega kaasneb Euroopa Kaitsefondi jaoks oht; märgib, et hinnatavate ettepanekute ja hallatavate projektide arvu kasv avaldab inimressurssidele märkimisväärset survet; võtab ka teadmiseks lähetatud riiklike ekspertide suure osakaalu (17 %) kaitsetööstuse ja kosmose peadirektoraadi töötajate hulgas 2023. aastal ning kaitsetööstuse ja kosmose peadirektoraadi kavatsuse võtta juurde töötajaid, valides ametnikke spetsiaalsete EPSO konkursside kaudu kosmose- ja kaitsevaldkonnas, mille reservnimekirjad valmisid 2023. aasta novembris;

147. võtab teadmiseks, et käimas on sõjaväelise liikuvuse tegevuskava 2.0 elluviimine, mille raames eraldatakse aastatel 2021–2027 Euroopa ühendamise rahastust kahesuguse kasutusega transporditaristu projektidele 1,74 miljardit eurot; märgib, et seni on liit kaasrahastanud 95 sõjaväelise liikuvuse projekti 21 liikmesriigis ning 94 neist projektidest on veel pooleli ja enamik neist viiakse eeldatavasti lõpule aastatel 2026–2027; märgib murega, et pärast

kolme 2021., 2022. ja 2023. aastal korraldatud projektikonkurssi on kogu Euroopa ühendamise rahastu praeguse programmitöö perioodi sõjaväelise liikuvuse rahastamispakett seega juba ammendatud; on seisukohal, et kuigi eelarve kiire kättesaadavaks tegemine, koondades summad 2022. ja 2023. aasta projektikonkurssidesse, vastas vajadusele võtta arvesse julgeolekuolukorra arengut Euroopas pärast Venemaa Ukraina-vastase agressioonisõja algust, tõi see samal ajal kaasa liidu rahastamise ebastabiilsuse ja ettearvamatuse, jättes rohkem kui nelja aasta pikkuse vahe, ilma et sõjaväelise liikuvuse projektikonkursside jaoks oleks kuni 2027. aasta järgse mitmeaastase finantsraamistikuni kahesuguse kasutusega taristuprojektide rahastamiseks kättesaadavaks tehtud rohkem liidu vahendeid; tuletab meelde kontrollikoja eriaruandes 04/2025 esitatud järeldusi, et tegevuskava ei põhinenud piisavalt kindlatel alustel ning et edusammud selle eesmärgi suunas, milleks on isikkoosseisu, varustuse ja vahendite kiire ja sujuv liikumine lühikese etteteatamisajaga ja suures mahus, on olnud ülesehituse puuduste ja rakendamist takistavate tegurite tõttu varieeruvad; märgib, et komisjon on seisukohal, et kahesuguse kasutusega transporditaristu koridoride tugevdamiseks on vaja võtta rohkem meetmeid, sealhulgas sellistes regulatiivsetes küsimustes nagu piiriülese liikumise loamenetlused; võtab teadmiseks kontrollikoja tähelepaneku, et komisjon ei olnud põhjalikult hinnanud selle eesmärkide ja sihtide saavutamiseks vajalikku kogurahastust; peab kahetsusväärseks, et 2023. aastal kulutati sõjaväelisele liikuvusele ainult 300 miljonit eurot, ja on mures selle pärast, et sõjaväelise liikuvuse rahastamispaketi alla kuuluvate projektikonkursside puhul oli taotluste esitamise määr neli korda suurem, mis näitab liikmesriikide ja projektide toetusesaajate suurenenud huvi;

148. väljendab sügavat muret komisjoni otsuse pärast jätkata algatuse „Rearm EU“ vastuvõtmist ilma Euroopa Parlamendiga eelnevalt konsulteerimata; peab kahetsusväärseks, et sellise otsusega eiratakse institutsioonilise tasakaalu põhimõtet ja õõnestatakse Euroopa Parlamendi rolli kaasseadusandjana strateegiliste ja eelarveprioriteetide kujundamisel; nõuab tungivalt, et komisjon hoiduks oluliste poliitikavahendite algatamisest, mis mõjutavad liidu finants- ja strateegilist struktuuri, tagamata Euroopa Parlamendi eelisõiguste täielikku austamist;

149. märgib, et Euroopa Parlament on kutsunud liitu ja selle liikmesriike üles kehtestama õigusraamistiku, mis võimaldab Venemaa liigitada terrorismi toetavaks riigiks;

Soovitused

150. palub komisjonil:

i) töötada võimalikult kiiresti välja Euroopa Kaitsefondi pikaajaline strateegia, tuginedes kaitsealaste teadusuuringute

ettevalmistava meetmega saadud kogemustele ja kontrollikoja soovitustele;

ii) tagada piisavad vahendid liidu kaitsekoostöö tõhustamiseks lühikeses perspektiivis 2026. aasta eelarveprojekti ja ekspertide õigeaegse värbamise kaudu ning keskpikas perspektiivis komisjoni ettepaneku kaudu järgmise mitmeaastase finantsraamistiku kohta;

iii) tugevdada veelgi sõjaväelist liikuvust liidus, suurendades märkimisväärselt rahastamist kahesuguse kasutusega transporditaristu koridoride parandamiseks ning võttes meetmeid, et kõrvaldada piiriülese sõjaväelise liikumise halduslikud, menetluslikud ja regulatiivsed tõkked, seades samal ajal liidu rahastamise puhul esikohale projektid, mis vastavad kõige paremini Euroopa praegusele ohupildile, võttes arvesse kontrollikoja eriaruandes 04/2025 esitatud leide ja soovitusi;

iv) võtta kooskõlas kontrollikoja soovitusega meetmeid, et tagada kahesuguse kasutusega sõjaväelise liikuvuse taristu projektide kriteeriumidega seoses nõuetekohane hoolsus;

Naabrus ja maailm

151. märgib, et mitmeaastase finantsraamistiku rubriigi 6 „Naabrus ja maailm“ programmide eelarve oli 15,2 miljardit eurot (7,4 % liidu eelarvest), mis jagunes järgmiselt: 63,4 % naabruspiirkonna, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrumendile „Globaalne Euroopa“, 16,4 % humanitaarabile, 16 % ühinemiseelse abi instrumendile (IPA III) ning 4,2 % muudele meetmetele ja programmidele; märgib, et rubriigi „Naabrus ja maailm“ maksete kogusumma ulatus 2023. aastal 15,2 miljardini, mis moodustab ligikaudu 8 % liidu kogukuludest, välja arvatud taaste- ja vastupidavusrahastu;

152. märgib, et kontrollikoda kontrollis 72 tehingust koosnevat valimit, kuid kuna see ei olnud mitmeaastase finantsraamistiku selle rubriigi kulutuste osas piisavalt esinduslik, ei saanud ta veamäära kohta hinnangut anda; arvestades, et kontrollikoja audititulemused näitavad, et tegemist on suure riskiga valdkonnaga (72 auditeeritud tehingust 37 ehk 51,4 % olid vigadest mõjutatud), palub kontrollikojal esitada selge hinnangu selle peatüki veamäära kohta; märgib, et kontrollikoda leidis 31 viga, millel oli finantsmõju liidu eelarvele ja mis olid seotud rahastamiskõlbmatute toetusesaajate, rahastamiskõlbmatute kulude, kandmata kulude ja avaliku hankereeglite rikkumisega – valdkonnad, mis võivad osutada kontrollimehhanismide ebausaldusväärse toimimise ohule;

153. märgib ühtlasi, et kontrollikoda avastas 19 õigus- ja finantssätete rikkumise juhtumit, millest ühelgi ei olnud otsest finantsmõju liidu eelarvele ning mis hõlmasid selliseid küsimusi nagu mitmeti

mõistetav kulueraldis, nähtavusreeglite mittejärgimine ja ebapiisav dokumentatsioon;

154. on mures, et kontrollikoda leidis olulisi nähtavusreeglite rikkumisi naabruspoliitika ja laienemisläbirääkimiste peadirektoraadi kaudse eelarve täitmise raames ELi poolt rahastatud projektis, mis puudutas 21,2 miljoni euro suurust rahalist toetust, mis sõlmiti rahvusvahelise organisatsiooniga projekti elluviimiseks eesmärgiga toetada idapartnerluse riike võitluses COVID-19ga; võtab teadmiseks kontrollikoja leiu, et enamik kontrollitud annetustõenditest ei sisaldanud märget selle kohta, et annetatud meditsiiniseadmeid rahastati ELi vahenditest; tuletab meelde, et liidu vahendite saajad peavad selgelt avalikustama asjaolu, et liit on nende elluviidavat projekti kaasrahastanud; võtab teadmiseks komisjoni vastused, et ta arutab ÜROga uusi teavitamis- ja nähtavussuuniseid, et vähendada nähtavusreeglite järgimisega seotud vigade ohtu;

155. väljendab muret selle pärast, et kontrollikoda leidis oma IT-auditis kasutajate juurdepääsu ja õiguste haldamise infosüsteemi OPSYS komponendi kohta kolm puudust, sealhulgas et i) rahvusvahelise partnerluse peadirektoraat ei olnud süsteemihalduritele ja standardkasutajatele juurdepääsuõiguste andmise ja äravõtmise menetlust ametlikult vormistanud; ii) neli juhtumit, kus standardkasutajatel oli ulatuslikum juurdepääsuõigus, kui neil tööks vaja läks, mis ei ole kooskõlas komisjoni IT-standarditega; ning et iii) rahvusvahelise partnerluse peadirektoraat ei hallanud kõiki teiste peadirektoraatide töötajatele kuuluvaid süsteemihaldurite kontosid; tunneb muret, et need puudused suurendavad nii süsteemile sobimatu juurdepääsu ohtu kui ka välistegevuse projektide rakendamiseks kehtestatud reeglite ja menetluste järgimata jätmist ning kahjustavad ka süsteemiprotsesside ja andmete terviklikkust;

156. märgib, et komisjon tõhustas teabevahetust rahvusvaheliste organisatsioonidega, et suurendada teadlikkust vajadusest tagada see, et kontrollikoja audiitorid saaksid liidu rahastatud projektide auditeerimisel täieliku juurdepääsu dokumentidele, ning et komisjon on toetanud algatusi dokumentidele juurdepääsu ja nende säilitamise küsimustele püsivate lahenduste leidmiseks; võtab siiski teadmiseks komisjoni kinnituse, et pingutustele vaatamata püsivad mõned dokumentidele juurdepääsu piirangud, mis tulenevad rakenduspartnerite kehtivatest õigusraamistikest ja mis lähitulevikus eeldatavasti ei muutu;

157. nõuab tungivalt, et komisjon tõhustaks ühinemiseelse abi rahastamisvahendist (IPA III) raha eraldamisel õigusriigiga seotud tingimuslikkusel põhinevat lähenemisviisi, et rahastamisvahend täidaks oma eesmärki valmistada läbirääkijariike tulemuslikult ette liidu liikmesriigiks saamise tingimuste täitmiseks; kordab oma üleskutset komisjonile rakendada kontrollikoja eriaruandes 01/2022 esitatud soovitusi, et tagada liidu finantsabi tegelik mõju õigusriigi

toetamisele Lääne-Balkani riikides, eelkõige töötades IPA III jaoks välja suunised toetuste ümbersuunamist ja tingimuslikkust käsitlevate sätete kohaldamiseks;

158. rõhutab, et liidu abiga ei tohiks mingil juhul otseselt ega kaudselt rahastada terrorismi, seega ei tohiks sellest toetada ühtegi Hamasiga seotud üksust ega muid terrori- või äärmusorganisatsioone; märgib sellega seoses, et on õiguspärane ja vajalik olla võimeline selgelt teadma ja tuvastama kõiki lõplikke Euroopa abi saajaid kolmandates riikides; rõhutab vajadust range kontrolli järele abi jaotamise ja kasutamise üle, et vältida vahendite väärkasutust;

159. märgib kahetsusega, et Euroopa Komisjon rahastas Gaziantepi islamistlikku teadus- ja tehnoloogiaülikooli, millel on tõendatud sidemed Hamasi terroriorganisatsiooniga; kutsub komisjoni üles tühistama kõik sidemed selle ülikooli ja teiste ülikoolidega, kellel on sidemed terroriorganisatsioonidega;

160. nõuab tungivalt, et komisjon kasutaks Palestiina elanikkonnale suurema toetuse ja humanitaarabi andmisel täiel määral ka usaldusväärseid partnereid, nagu Maailma Terviseorganisatsioon, Maailma Toiduprogramm, UNICEF või Punase Poolkuu eri organisatsioonid; tuletab meelde, kui oluline on, et komisjon tagaks väliseksperti de, kontrollikoja ja kogenud rahvusvaheliste partnerite sõltumatu kontrolli UNRWA üle;

161. märgib, et komisjon on viimastel kuudel teinud UNRWAga koostööd, et tõhustada organisatsiooni neutraalsusprotsesse ja kontrollisüsteeme kooskõlas ÜRO Sisekontrolli Teenistuse Büroo (OIOS) uurimistulemustega seoses organisatsiooni 19 töötaja väidetava osalemisega 7. oktoobri 2023. aasta rünnakus, ning jälgida, kuidas kohaldatakse esitatud UNRWA tegevuskava, mis käsitleb Prantsusmaa endise välisministri Colonna juhitud sõltumatu järelevalverühma soovituste rakendamist kontrolli ja järelevalve tugevdamiseks; märgib, et komisjon on hinnanud ümber liidu 2024. aasta rahastamisotsuse UNRWA kohta ning volinik Várhelyi ja UNRWA voliniku kindral Lazzarini vahel peetud kirjavahetuse tulemusel jõudis liit 2024. aasta aprillis kokkuleppele liidu tingimuslikus abis UNRWA-le, mis on seotud mitme vahe-eesmärgiga kolmes töösuunas, sealhulgas UNRWA töötajate taustakontroll, liidu tehtav audit ning sisejuurdluste ja eetikaosakonna büroo tugevdamine; märgib, et liidu abi taastati;

162. tuletab meelde, et Palestiina omavalitsus peab kõrvaldama järgmise kooliaasta alguseks kasutuselt kõik õppematerjalid ja kogu haridusliku sisu, mis ei vasta UNESCO standarditele, eelkõige sellised materjalid, mis sisaldavad antisemitismi, nagu see on määratletud liidu poolt heaks kiidetud Holokausti Mälestamise Rahvusvahelise Ühenduse klassifikatsioonis, vägivallale õhutamist, vaenukõnet ja terrorismi ülistamist; tuletab meelde varasemate

eelarve täitmisele heakskiidu andmist käsitlevate resolutsioonide sätteid; rõhutab, et liit peaks andma Palestiina omavalitsusele hariduse valdkonnas rahalist toetust tingimusel, et õpikute sisu on kooskõlas UNESCO standarditega, et kõik antisemiitlikud viited jäetakse välja ning vihkamisele ja vägivallale õhutamise näited kõrvaldatakse, nagu on korduvalt nõutud resolutsioonides, mis on lisatud eelarve täitmisele heakskiidu andmise otsustele; tuletab meelde liidu rahastatud Georg Eckerti instituudi aruande järeldusi, millest nähtub õpikutega seoses keeruline olukord; märgib, et liit ei rahasta Palestiina õpikuid ja et nende eest ei vastuta ka UNRWA, kes vaatab siiski kõik välja antud õpikud probleemse sisuga tegelemiseks läbi; võtab teadmiseks, et komisjon kontrollib hoolikalt, et selliste õppematerjalide koostamist, nende alusel õpetamist ja Palestiina lastele kättesaadavaks tegemist ei rahastataks otseselt ega kaudselt liidu vahenditest, pidades silmas ka ÜRO organisatsioonide poolt kättesaadavaks tehtavaid õppematerjale;

163. võtab teadmiseks, et naabruspoliitika ja laienemisläbirääkimiste peadirektoraat tunnistas oma 2023. aasta tegevusaruandes, et Kiievi projekte külastati korrapäraselt, kuid julgeolekupiirangud takistasid kohapealset järelevalvet ja projektikülastusi teistesse Ukraina piirkondadesse; märgib ühtlasi, et kuna Ukraina projektide piisavat järelevalvet on keeruline teha, esitas naabruspoliitika ja laienemisläbirääkimiste peadirektoraat oma 2023. aasta tegevusaruandes uuesti reservatsiooni, ning on võetud parandusmeetmeid, näiteks jälgitakse projektide elluviimisel tehtud edusamme dokumentide kontrolli, kauglahenduste ja teenuseosutaja kasutamise kaudu;

164. väljendab heameelt selle üle, et OLAF annab ametiasutustele sihipärast pettusevastast abi ja toetab Ukraina ühinemist liidu pettustevastase võitluse programmiga; märgib, et Ukraina rahastu raamlepingus, mis jõustus 2024. aasta juunis, on ette nähtud õiguslikult siduv kord rahastu vahendite haldamiseks, kontrollimiseks, järelevalveks, seireks, hindamiseks, aruandluseks ja auditeerimiseks, samuti meetmed õigusnormide rikkumiste, pettuste, korruptsiooni ja huvide konfliktide ennetamiseks, uurimiseks ja kõrvaldamiseks ning sätted OLAFi ja Euroopa Prokuratuuri rolli kohta; väljendab ka heameelt selle üle, et vastavalt Ukraina rahastu määruse artiklile 36 moodustas komisjon 2024. aasta juunis audiitornõukogu, mille ülesanne on aidata komisjonil hinnata Ukraina juhtimis- ja kontrollisüsteemide tulemuslikkust seoses rahastust eraldatud vahenditega ning võidelda Ukraina rahastust eraldatud liidu rahaliste vahendite halva haldamise vastu; kutsub komisjoni üles Euroopa Parlamenti audiitornõukogu tegevusest ja järeldustest korrapäraselt teavitama, et tagada nõuetekohane parlamentaarne järelevalve;

165. võtab murega teadmiseks hiljutised aruanded komisjoni rahastamisel Aafrika, Kariibi mere ja Vaikse ookeani piirkonna riikide

organisatsiooni (AKVRO) sekretariaadi kohta koostatud auditiaruande projekti järelduste kohta, milles viidatakse pettusekahtlustele, maksmata palkadele ja lisakohustustele; märgib, et teadete kohaselt eraldas komisjon 2023. aastal sekretariaadile 3,7 miljonit eurot ja püüab 2024. aasta märtsi seisuga sisse nõuda 3,6 miljonit eurot; palub komisjonil tagada täielik läbipaistvus ja aruandekohustus, anda auditiaruandele juurdepääs ning teavitada Euroopa Parlamendi liikmeid konkreetsetest võetud meetmetest;

166. kutsub komisjoni üles kooskõlas kontrollikoja arvamuses 03/2024 esitatud soovitustega integreerima uude mitmeaastast finantsraamistikku käsitlevasse seadusandlikku ettepanekusse välistegevuse tagatisega seotud soovitused, mis täiendavad komisjoni hinnangut, sealhulgas segarahastamise (toetuste) laialdasem kasutamine vähim arenenud riikides, ebakindlates või konfliktidest mõjutatud riikides ning aktiivne koostöö sidusrühmadega, näiteks kodanikuühiskonnaga;

167. on mures EFSD+ vahendite eraldamise pärast uue paindliku investeeringute toetamise rahastamispaketi raames, et toetada vähim arenenud riikide ning ebakindlate ja konfliktidest mõjutatud riikide prioriseerimise arvelt riike, kus Global Gateway investeeringuid on lihtsam teha; nõuab aruandlust nendes riikides eraldatud ja lepingutega kaetud EFSD+ rahaliste vahendite mahu kohta ning läbipaistvust selle kohta, kuidas peetakse piirkondlike mitmeaastaste sihtprogrammide eraldiste raames kinni vähim arenenud riikidele mõeldud eraldiste kvootidest;

168. tunnistab, et strateegia „Global Gateway“ on liidu kooskõlastatud vastus üleilmsetele probleemidele, kuid kordab, et avaliku ja erasektori investeeringuid koondavad meetmed peavad alati juhinduma õigusraamistikust, mis on sätestatud naabruspiirkonna, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrumendi „Globaalne Euroopa“ määruses, kestliku arengu tegevuskavas aastani 2030, ja partnerriikide vajadustest, millest on teatatud ausa ja võrdse dialoogi kaudu; tunneb muret strateegia „Global Gateway“ programmidega seotud vastuolude pärast; nõuab seetõttu strateegia „Global Gateway“ ja Euroopa tiimi algatustes suuremat läbipaistvust, demokraatlikku vastutust ning tugevaid järelevalve- ja hindamismehhanisme; nõuab, et loodaks tsentraliseeritud ja üldsusele kättesaadav platvorm, mida korrapäraselt ajakohastatakse, et täpsustada Global Gateway projekte, sealhulgas nende eesmärke, rahastamisallikaid, rakenduspartnereid ja oodatavaid tulemusi;

Euroopa Arengufond (EAF)

169. märgib, et tehingute korrektsuse auditeerimiseks kontrollis kontrollikoda 140 tehingust koosnevat valimit, mis esindas kõiki EAFide kulutusi; märgib lisaks, et see hõlmas 31 Aafrika jaoks mõeldud hädaolukorra usaldusfondiga seotud tehingut, 87 tehingut,

mille on heaks kiitnud 14 ELi delegatsiooni, [21] ja 19 komisjoni peakorteri poolt heaks kiidetud makset;

170. märgib murega, et 140 kontrollitud tehingust sisaldas vigu 62 (44,3 %) võrreldes 57 vigase tehinguga (40,7 %) 2022. aastal sama arvu kontrollitud tehingute puhul; rõhutab lisaks, et kontrollikoda kvantifitseeris 52 viga (2022. aastal 48 viga), mille alusel ta hindas eelarveaasta 2023 veamääraks 8,9 % (2022. aastal 7,1 %);

171. rõhutab murega, et kolm kõige levinumat liiki vigu eelarveaastal 2023 olid seotud kandmata kuludega (45 %; 2022. aastal 51 %), oluliste tõendavate dokumentide puudumisega (31 %; 2022. aastal 7 %) ja rahastamiskõlbmatute kuludega (23 %; 2022. aastal 24 %);

172. võtab teadmiseks komisjoni vastused kirjalikele küsimustele, mis esitati volinikele Jutta Urpilainenile ja Oliver Varhelyile, et 2023. aastal on ligikaudu 45 % vigadest tingitud ülemäärasest tasaarvestamisest, mis on tava, mille puhul kandmata kulud kajastatakse raamatupidamisarvestuses kantud kuludena ja on seetõttu ajutised, kuna pärast lõplikku tasaarvestamist neid enam ei eksisteeri; märgib lisaks, et nende ajutiste vigade vähendamiseks on komisjon palunud partneritel vaadata läbi oma aruandevormid, et tehtud kulutusi oleks lihtsam kindlaks teha, ning et rahvusvahelise partnerluse peadirektoraat lõi spetsiaalse töörühma, et kontrollida riskijuhtimisraamistiku abil asjaomaste organisatsioonide vastavust nõuetele; märgib samuti, et rahvusvahelise partnerluse peadirektoraat vaatab praegu läbi oma kontrollistrateegiat, mille eesmärk on ka teha kindlaks võimalused eelkontrollide tugevdamiseks ning parandada sambapõhise hindamise läbinud organisatsioonide aruandlust komisjonile; palub, et komisjon annaks eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutavale institutsioonile kõnealuste meetmete mõjust aru;

173. märgib, et rahvusvahelise partnerluse peadirektoraadi kontrollistrateegia käimasoleva läbivaatamise oodatavad tulemused hõlmavad finantsaruandluse ja ka tõhustatud eelkontrollide suuniste tugevdamist, et vältida vigu, sealhulgas ülemäärase tasaarvestamise puhul; kutsub komisjoni üles andma eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutavale institutsioonile aru läbivaatamise lõpuleviimisel võetud parandusmeetmetest;

174. tunneb muret selle pärast, et nagu ka eelnevatel aastatel, andis mõni rahvusvaheline organisatsioon dokumentidele vaid piiratud juurdepääsu (nt kirjutuskaitstud kujul), mis takistas kontrollikoja auditi kavandamist, tegemist ja kvaliteedikontrolli ning põhjustas viivitusi; märgib, et ÜRO üksustega arutati auditi- ja

---

21 Angola, Benin, Côte d’Ivoire, Fidži, Ghana, Guinea-Bissau, Keenia, Madagaskar, Malawi, Mauritius, Mosambiik, Gambia, Togo ja Uganda.

kontrolliküsimusi mitmel korral, sealhulgas ühise tehnilise referentsrühma koosolekute ning ELi ja ÜRO finants- ja haldusraamistiku lepingu töörühma raames; märgib lisaks, et komisjon teeb asjaomaste rahvusvaheliste organisatsioonidega koostööd ja on tihendanud nendega teabevahetust, mis on seotud kontrollikoja juurdepääsuga dokumentidele; julgustab, nagu ka eelmistel aastatel, komisjoni neid pingutusi suurendama;

175. rõhutab, et kontrollikoja hinnangul ei kujuta allesjäänud veamäära uuring endast kindlustandvat töövõttu ega auditit ning põhineb rahvusvahelise partnerluse peadirektoraadi koostatud allesjäänud veamäära metoodikal ja käsiraamatul; märgib, et rahvusvahelise partnerluse peadirektoraat on selgitanud, et allesjäänud veamäära uuring peaks olema allesjäänud vigade hinnangulise finantsmõju põhinäitaja, st sellega mõõdetakse sisekontrollisüsteemi nõuetekohast toimimist ja see näitab seega komisjoni korrektsioonivõimet; rõhutab, et nagu varasematelgi aastatel, tuvastas kontrollikoda uuringus teatavad piirangud; võtab lisaks teadmiseks kontrollikoja arvamuse, et nagu varasematelgi aastatel, võimaldab allesjäänud veamäära metoodika töövõtjal täielikult tugineda rahvusvahelise partnerluse peadirektoraadi kontrollide tulemustele, ning et tuginemine teiste audiitorite tööle on vastuolus allesjäänud veamäära uuringu eesmärgiga; toob esile kontrollikoja järelduse, et kui neid varasemaid kontrolle tehti Euroopa Komisjoni ja ÜRO finants- ja haldusraamistiku lepingu alusel, ei ole töövõtjal alati võimalik teha substantiivset lisakontrolli, kuna finants- ja haldusraamistiku leping piirab komisjoni kontrolliõigusi; toob esile komisjoni vastuse, milles tunnistati finants- ja haldusraamistiku lepingus sätestatud kontrollipiiranguid; nõuab tungivalt, et komisjon otsiks selle probleemi lahendamiseks toimivaid lahendusi;

176. tuletab meelde, et EAFide raames loodi kaks ELi usaldusfondi; tuletab meelde, et ELi usaldusfond Aafrika jaoks on eraldanud üle 5 miljardi euro, millest 88 % (4,4 miljardit eurot) tuli EAFist ja liidu eelarvest; taunib asjaolu, et Euroopa Parlamendi korduvatele nõudmistele vaatamata ei ole nende vahendite haldamise ja eraldamise protsess ikka veel läbipaistev; on mures kontrollikoja eriaruandes 17/2024 „ELi usaldusfond Aafrika jaoks. Uutest lähenemisviisidest hoolimata ei suunatud toetust piisavalt “ esitatud leidude pärast; märgib, et hoolimata uuenduslikust lähenemisviisist keerulises keskkonnas inimõigustega seotud riskide tuvastamiseks, ei käsitletud neid riske põhjalikult ja kontrollikoda leidis, et võimalike inimõigustega seotud riskide hindamine ei olnud põhjalik; tuletab meelde, et kontrollikoja andmetel ei ole komisjon suuteline tegema kindlaks kõige tõhusamaid ja tulemuslikumaid lähenemisviise ebaseadusliku rände ja sundrände vähendamiseks Aafrikas ning andma nende kohta aru; peab kahetsusväärseks, et uus järelevalvesüsteem koondab teavet kõigist ELi usaldusfondide projektidest, kuid selle puhul esineb probleeme andmete täpsusega; märgib, et liidu usaldusfond Aafrika jaoks kavatsetakse 2025. aastal

järk-järgult kaotada;

Soovitused

177. kutsub komisjoni üles tegutsema kontrollikoja järgmiste soovituste alusel:

i) seoses rakendussüsteemiga OPSYS formaliseerida ja tõhustada süsteemihalduritele ja tavakasutajatele juurdepääsuõiguste andmise ja nende äravõtmise menetlust, parandada uue tarkvara kvaliteeti ning eraldada selle valmiduse ja töökindluse parandamiseks vajalikke ressursse;

ii) tugevdada suuniseid ja kontrolle tagamaks, et kaudse eelarve täitmise raames lepinguid täitvad organisatsioonid, sealhulgas rahvusvahelised organisatsioonid, rahvusvahelised finantseerimisasutused ja riigiasutused, järgivad nähtavuse reegleid;

iii) tihendada jätkuvalt suhtlust rahvusvaheliste organisatsioonidega, et anda kontrollikojale täielik, piiramatu ja õigeaegne juurdepääs dokumentidele, mis on vajalikud tema ülesannete täitmiseks vastavalt ELi toimimise lepingule, ning mitte ainult kirjutuskaitstud kujul;

iv) kehtestada ebastabiilsetes ja konfliktipiirkondades piisavad eel- ja järelkontrollimeetmed, et tagada liidu rahasummade kasutamise nõuetekohane kontroll ja võimalused liidu rahaliste vahendite tagasi nõudmiseks;

v) võtta meetmeid, et parandada rahvusvahelistele organisatsioonidele tehtud eelmaksete tasaarvestamisel kasutatavaid kontrollisüsteeme;

vi) tugevdada enne kulude heakskiitmist tehtavaid eelkontrolle;

178. palub komisjonil ühtlasi teha järgmist:

i) teha rangelt järelevalvet kõigi olemasolevate mehhanismide kaudu ja koostööd UNRWAga, et tagada kõigi kokkulepitud meetmete rakendamine ja see, et UNRWA tegutseb täielikus kooskõlas humanitaarpõhimõtete ja neutraalsusega, sealhulgas tulevases ELi ja UNRWA ühisdeklaratsioonis ning tulevastes rahastamisotsustes liidu tingimusliku abi kohta;

ii) tagada, et kõigis liidu vahendeid hõlmavates lepingutes järgitakse täielikult kohaldatavaid liidu õigusakte, sealhulgas aruandekohustuse, läbipaistvuse ja usaldusväärse finantsjuhtimise põhimõtteid, ning et muu hulgas kontrollitakse, et ühegi alltöövõtja, füüsilise isiku, seminaridel ja/või koolitustel osaleja ega kolmandatele isikutele mõeldud rahalise toetuse saaja suhtes ei kohaldata liidu piiravaid meetmeid ning et ükski

neist ei ole seotud terrorismi rahastamise ega terroriaktide ning muude vaenutegude ega vaenu õhutamisega;

iii) suurendada geograafiliste piirkondade ja toetusesaajate tõenduspõhist suunamist ning parandada teatatud saavutuste täpsust seoses tulevaste arengumeetmetega, sealhulgas nendega, mida viiakse ellu naabruspiirkonna, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrumendi „Globaalne Euroopa“ kaudu;

Euroopa avalik haldus

179. märgib, et komisjon vastutab otseselt liidu üldise halduseelarve 59,1 % suuruse osa täitmise eest, mis vastab 7,2 miljardile eurole; märgib lisaks, et 70 % halduskuludest on seotud inimressurssidega, sealhulgas pensionidega, ning ülejäänud kulud hõlmavad peamiselt hoonete, seadmete, energia, side ja infotehnoloogiaga seotud kulusid; märgib rahuloluga, et ka 2023. aastal jõudis kontrollikoda järeldusele, et kuluvaldkonna risk on väike;

180. märgib, et 2023. aastal lahkus komisjonist 2 152 ametnikku peamiselt pensionile jäämise, ametist lahkumise või lepingu lõppemise tõttu; märgib, et see tähendab suhteliselt suurt voolavust, mis peaks andma komisjonile piisavalt võimalusi tegeleda püsiva geograafilise esindatuse tasakaalustamatusega kõigis talitustes;

181. julgustab komisjoni ja Euroopa Personalivaliku Ametit (EPSO) tagama, et vajalikud tehnilised süsteemid võetakse kasutusele võimalikult kiiresti ja et protsesse kiirendatakse, nii et komisjon ja teised ELi institutsioonid saaksid institutsioonide igat liiki töökohtade jaoks kõrgelt kvalifitseeritud ja motiveeritud kandidaatide valimisel tugineda EPSO-le;

182. tunnustab asjaolu, et naiste esindatus juhtivatel ametikohtadel suurenes 46,1 %-lt 2022. aasta detsembris 47,8 %-le 2023. aasta detsembris; julgustab komisjoni jätkuvalt keskenduma soolise tasakaalu tagamisele ja säilitamisele kõigil juhtimistasanditel;

183. märgib rahuloluga, et komisjon on rakendanud poliitikat, et parandada töö- ja eraelu tasakaalu ning töötajate heaolu, sealhulgas õigust olla mittekättesaadav; tunnustab samal ajal asjaolu, et vastu võeti uus ahistamise ennetamist ja selle vastu võitlemist käsitlev otsus, millega kehtestatakse usaldusküsimuste peanõuniku kui ahistamise vastu võitlemise võtmeisiku ametikoht; rõhutab vajadust tagada talle asjakohased vahendid, et ta saaks tulemuslikult täita arvukaid keerulisi ülesandeid;

184. tunnustab komisjoni edusamme sõimede töötajate institutsioonisiseseks muutmisel;

185. märgib rahuloluga, et komisjon avaldas ajakohastatud suunised, mis käsitlevad eetilisi standardeid Euroopa Komisjoni liikmete osalemiseks Euroopa Parlamendi valimistel, ja uued suunised komisjoni liikmete osalemiseks liikmesriikide tasandi valimiskampaaniates; tunnustab lisaks asjaolu, et 2023. aasta märtsis võttis komisjon vastu väga vajalikud rangemad reeglid lähetuste ja kolmandate isikute makstavate kulude kohta;

186. rõhutab vajadust tagada, et kõigil Luxembourgis asuvatel liidu institutsioonidel oleks võimalik leida töötajaid, olenemata töökoha ja karjääri liigist; märgib, et eriti madalama palgaastmega teenistujate puhul võib Luxembourg olla elukalliduse tõttu vähem atraktiivne; märgib, et 2025. aasta eelarvet käsitleva kokkuleppega on astutud esimene samm, kehtestades Luxembourgis asuvates liidu institutsioonides töötavatele madalama palgaastmega töötajatele spetsiaalse eluasemetoetuse;

187. märgib, et komisjonil on kaugeleulatuv eesmärk vähendada 2030. aastaks komisjoni üldist kontoripinda 25 % ja hoonete arvu 50 % võrreldes 2020. aastaga; märgib, et üldpind vähenes 2023. aastal veidi üle 83 000 m² ehk 11 % võrra; väljendab heameelt selle üle, et see eesmärk on oluline element komisjoni CO_2-neutraalsuse saavutamisel ja halduskulude vähendamisel; rõhutab, kui oluline on, et hoone- ja kontoriruumide arvu vähendamine ning sellest tulenev koostööruumide kasutuselevõtt ja muud olulised haldusmuudatused toimuksid tihedas koostöös töötajatega;

188. on mures suurte, sealhulgas kuni kuuekuuliste viivituste pärast, millega puutuvad kokku kõigi institutsioonide ametnikud institutsioonide ravikindlustusskeemi raames tervishoiukulude hüvitiste saamisel; on mures ka autoimmuunhaiguste, neuroloogiliste häirete, kroonilise obstruktiivse kopsuhaiguse, pikaajalise COVIDi, diagnoosimata ja harvikhaiguste all kannatavate ametnike ja parlamendiliikmete ebapiisava ravi pärast institutsioonide ravikindlustussüsteemi raames; märgib, et sageli ei hüvitata nende sümptomitega patsientidele nende diagnostilisi teste;

189. märgib, et ombudsman algatas 2023. aastal seoses komisjoniga 398 uurimist; märgib lisaks, et 2023. aastal sai komisjon 187 märkusteta lõpplikku otsust ja 17 haldusomavoli käsitlevat otsust; märgib murega, et ombudsman saab kodanikelt palju kaebusi komisjonilt taotletud dokumentidele juurdepääsul esinevate äärmuslike viivituste kohta, julgustab komisjoni püüdma kiirendada selliste taotluste menetlemist ja vähendada veelgi haldusomavoli käsitlevate otsuste arvu ning kehtestama selged reeglid juurdepääsu kohta igat liiki kirjalikele tekstidele, olgu need siis paberil või e-kirja, tekstisõnumite või mis tahes muus sellise teabevahetuse vormis, mis on osa komisjoni poliitika või otsustega seotud haldusmenetlusest; märgib, et üheksast komisjoniga seotud uurimisest, mille OLAF 2023. aastal lõpetas, anti seitsme puhul lõpetamisel soovitusi; kutsub komisjoni

üles tagama nende juhtumite järelmeetmete läbipaistvuse ja aruandekohustuse;

190. väljendab suurt muret komisjoniga seotud korruptsioonisüüdistuste pärast; peab samal ajal kahetsusväärseks, et esitatud väidete kohaselt võtsid komisjoni ametnikud vastu kingitusi riigilt, kellega liit pidas läbirääkimisi lepingu sõlmimiseks; rõhutab vajadust selge ja süstemaatilise lähenemisviisi järele tagamaks, et kõik OLAFi juhtumid, mis on seotud asjakohaste võimalike kuritegudega, edastatakse viivitamata Euroopa Prokuratuurile ja pädevatele riiklikele asutustele; kutsub komisjoni üles tugevdama asjakohaseid reegleid ja menetlusi, et tagada kõigi juhtumite range, korrektne ja tõhus käsitlemine;

191. märgib, et viimastel aastatel on vaid väga vähesed psühholoogilise ja seksuaalse ahistamise juhtumid tunnistatud sellisteks juhtumiteks, ning väljendab muret, et see võib viidata institutsionaalsele pimealale komisjonis, arvestades selle töötajate suurt arvu;

192. väljendab sügavat muret teadete pärast käimasoleva uurimise kohta, millesse on kaasatud endine õigusküsimuste volinik, kes väidetavalt osales oma ametiajal tundmatu päritoluga rahalisi vahendeid hõlmavas rahapesus; kutsub komisjoni üles tegema Belgia ametiasutustega täielikku koostööd ja selgitama kiiresti, kas see tegevus oli mingil viisil seotud tema ametikohustustega komisjonis;

193. kutsub komisjoni üles eelistama alalisi töötajaid väliskonsultantidele ja lepingulistele töötajatele, et tagada kvaliteetsed töötingimused ning vältida teadmiste ja kogemuste kaotsiminekut; nõuab, et peadirektoraadid, kus ametikohtade loetelus moodustavad suure osa riikide lähetatud eksperdid, muudaksid nende ametikohad ajutiste teenistujate ametikohtadeks, et tagada parem eksperditeadmiste säilitamine, toimivus ja talitluspidevus; nõuab lisaks, et välditaks ülesannete edasiandmist konsultatsioonifirmadele, kui asjakohast oskusteavet on võimalik leida asutusesiseselt;

194. märgib, et komisjon on viimastel aastatel tellinud mõjuhinnanguid üha enam asutusevälistelt äriühingutelt, mis tekitab muret võimalike huvide konfliktide pärast; kutsub komisjoni üles tugevdama sätteid, et vältida võimalikke huvide konflikte ja anda poliitikaga seotud teenuslepingute hankemenetlustega tegelevatele töötajatele paremaid suuniseid;

195. peab kahetsusväärseks Ungari valitsuse korraldatud väidetavat spionaaži OLAFi töötajate vastu uurimislähetuse käigus; nõuab jõuliste kaitsemeetmete kiiret kehtestamist, et kaitsta liikmesriikides lähetuses olevaid liidu institutsioonide töötajaid ja hoida ära rikkumisi;

196. väljendab heameelt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL)

2023/2841 [22] jõustumise üle; võtab teadmiseks küberturvalisuse investeeringud, sealhulgas 30 miljoni euro eraldamise komisjoni digiturvalisuse suurendamiseks; kutsub komisjoni üles tegema kõik endast oleneva küberturvalisuse kultuuri edasiarendamiseks, edendades koolitust ja suurendades teadlikkust liidu institutsioonis; rõhutab, kui oluline on jätkata piisaval määral investeerimist küberturvalisusse, et saavutada pikaajaline soovituslik eesmärk, st vähemalt 10 % kõigist IT-kulutustest;

197. väljendab jätkuvalt muret, et liidu kasvuhoonegaaside saastekvootidega kauplemise süsteemi registri ja tegevusmehhanismi turvalisust ja kaitset ohustavaid märkimisväärseid küberrünnete riske ei ole ikka veel piisavalt käsitletud; juhib tähelepanu, et seda küsimust on alates 2010. aastast rõhutatud iga-aastastes tegevusaruannetes, kusjuures igas aruandes on esitatud reservatsioone; märgib, et seda probleemi on taas toonitatud kliimameetmete peadirektoraadi 2023. aasta tegevusaruandes, milles tuuakse eelkõige välja, et süsteemi turvalisust ei ole endiselt suudetud esmatähtsaks pidada;

Euroopa koolid

198. märgib, et Euroopa koolide 2023. aasta kogueelarve oli 417,5 miljonit eurot, mida rahastati peamiselt komisjoni, teiste liidu institutsioonide ja liikmesriikide vahenditest ning lapsevanemate makstud tasudest; märgib lisaks, et peaaegu 80 % eelarvest kasutati personalikuludeks;

199. märgib rahuloluga, et kontrollikoda saab järeldada, et neil puudub teave, mis annaks alust arvata, et 2023. aasta konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne ei ole kõigis olulistes aspektides koostatud kooskõlas rahvusvaheliste avaliku sektori raamatupidamise standarditega;

200. märgib, et kontrollikoda leidis mõningaid süstemaatilisi või korduvaid puudusi maksetes ning nendega seotud personali- ja hankemenetlustes, sealhulgas teatavate personalimenetluste ja maksete korrektsust mõjutavate tõendavate dokumentide ebapiisav kontrollimine;

201. palub komisjonil eelkõige:

    i) tagada, et liidu institutsioonid saavad tugineda EPSO-le valikumenetluste ja töötajatega seotud muude menetluste

---

22 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. detsembri 2023. aasta määrus (EL, Euratom) 2023/2841, millega nähakse ette meetmed küberturvalisuse ühtlaselt kõrge taseme tagamiseks liidu institutsioonides, organites ja asutustes (ELT L, 2023/2841, 18.12.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/2841/oj).

tõhusal korraldamisel ja lõpuleviimisel, et pakkuda liidu institutsioonide vabadele ametikohtadele piisavalt kõrgelt kvalifitseeritud ja motiveeritud kandidaate;

ii) uurida kõiki võimalusi märkimisväärse geograafilise ja soolise tasakaalustamatuse korrigeerimiseks töötajate eri kategooriates;

iii) jätkata tööd meetmetega, millega tagatakse, et Luxembourgis asuvad liidu institutsioonid saavad jätkuvalt meelitada ligi kõrgelt kvalifitseeritud töötajaid igat liiki ametikohtadele;

iv) tagada, et koostööruumide kasutuselevõtt ja muud olulised haldusmuudatused toimuksid tihedas koostöös töötajatega;

v) tagada, et ravikindlustusskeemi kohaste hüvitamistaotluste menetlemiseks oleks rohkem töötajaid, parandada töötajate koolitust ja tagada taotluste kiiremaks menetlemiseks parem IT-tarkvara;

vi) näidata eeskuju, eelkõige haiguste puhul, mis ei ole tavapärast liiki, ja harvikhaiguste puhul; nõuab tungivalt, et komisjon laiendaks oma tehnilisi teadmisi ja nende juhtumite käsitlemist; nõuab tungivalt, et komisjon laiendaks hüvitatavate analüüside loetelu nii, et see hõlmaks ka muud liiki laboratoorseid analüüse, diagnostilisi protseduure ja uuringuid ning ravi; nõuab tungivalt, et komisjon teeks seda kiiremas korras;

vii) tagada liikmesriikides ja kolmandates riikides lähetustel osalevate liidu institutsioonide töötajate õiguste kaitsmiseks tugevate kaitsemehhanismide kiire kasutuselevõtt;

viii) toetada Euroopa koole, et nad rakendaksid võimalikult kiiresti kontrollikoja varasemate aastate soovitusi ja eelarveaastat 2023 käsitleva aruande soovitusi, milles palutakse koolidel süstemaatiliselt kontrollida lähetatud töötajatele makstavaid toetusi tõendavaid dokumente;

ix) koostada aruanne, milles analüüsitakse põhjusi, miks enamik ahistamiskaebusi (abitaotlusi) jäetakse komisjonis läbi vaatamata, enamik neist isegi ilma haldusuurimist algatamata, ning esitada soovitus ametliku menetluse sellise puuduliku toimimise parandamiseks;

x) tagada, et alates 2025. aastast järgneb ahistamisjuhtumitega seotud abitaotlustele juurdlus- ja distsiplinaarameti (IDOC) või OLAFi nõuetekohane haldusuurimine, tagamaks, et ahistajad võetakse vastutusele ja neid karistatakse proportsionaalselt nende väärteoga;

II PEATÜKK

Taaste- ja vastupidavusrahastu

Üldised märkused

202. märgib, et 2023. aastal vaadati läbi 27 taaste- ja vastupidavuskava ning et need läbivaatamised mõjutasid olemasolevate kavade rakendamise tempot, põhjustades viivitusi; märgib samal ajal, et liikmesriikide poliitilised prioriteedid võivad muutuda; märgib, et taaste- ja vastupidavuskavade läbivaatamise tingisid muu hulgas kõrgemad energiahinnad, kõrge inflatsioon ja tarneahela häired, mille on põhjustanud Venemaa provotseerimata agressioonisõda Ukraina vastu ja mõnel juhul loodusõnnetused; rõhutab, et taaste- ja vastupidavuskavade läbivaatamisest tingitud viivitused lisandusid olemasolevatele viivitustele, mida näitavad märkimisväärsed erinevused maksetaotluste kavandatud ajakava ja nende taotluste tegeliku edastamise vahel liikmesriikide poolt komisjonile; on jätkuvalt mures taaste- ja vastupidavuskavades kokku lepitud eesmärkide ja sihtide alarakendamise ning saavutamata jätmise pärast; rõhutab vajadust tõhusamate järelevalvemehhanismide järele, tagamaks, et viivitused ei mõjuta ebaproportsionaalselt olulisi projekte;

203. märgib, et reformide ja investeeringute vahel peaks olema selge temaatiline seos ning et teatavatel juhtudel võib riiklike taastekavade koostamise ning eesmärkide ja sihtide saavutamise vahel olla pikk vahe; peab kahetsusväärseks, et taaste- ja vastupidavusrahastu ülesehitus ei võimalda piisavat paindlikkust, et reageerida kiiresti tekkivatele kriisidele;

204. juhib suure murega tähelepanu kontrollikoja presidendi avaldusele, milles väidetakse, et ligikaudu pooled taaste- ja vastupidavusrahastu väljamaksetest ei jõudnud reaalmajandusse, ning küsib, kas teist poolt võidi kasutada kas korduvate eelarvekulude asendamiseks või selleks, et teenida liikmesriikidele suurenenud intressimääradest kasumit;

205. tuletab meelde, et taaste- ja vastupidavusrahastu on tulemuslikkusel põhinev ajutine taastevahend, st maksed sõltuvad riiklikes taaste- ja vastupidavuskavades sisalduvate reformide ja investeeringutega seotud eesmärkide ja sihtide rahuldavast täitmisest; rõhutab, et taaste- ja vastupidavusrahastu tulemuslikkust tuleb hinnata nii väljamaksete seisukohast kui ka sellest seisukohast, kas sellega suudetakse saavutada pandeemia tagajärgede käegakatsutav ja pikaajaline paranemine; tuletab meelde, et taaste- ja vastupidavusrahastu määruses puudub eesmärkide ja sihtide rahuldava täitmise määratlus; tuletab meelde, et igas riiklikus kavas tuleks tulemuslikult käsitleda kõiki Euroopa poolaasta raames kindlaks tehtud probleeme või suurt osa neist, eelkõige nõukogu

poolt vastu võetud riigipõhiseid soovitusi; märgib, et tänu taaste- ja vastupidavusrahastule on nende riigipõhiste soovituste osakaal, mille suhtes on edusamme tehtud, aastatel 2021–2023 suurenenud 17 %;

206. märgib, et 2023. aastal maksis komisjon välja kokku 75 miljardit eurot ja täiendavaid eelmakseid summas 7,1 miljardit eurot, suurendades väljamaksete kogusumma 2023. aasta lõpuks 220,8 miljardi euroni, millest 141,6 miljardit eurot moodustavad toetused (40 % taaste- ja vastupidavusrahastus toetusteks ette nähtud 357 miljardist eurost) ja 79,2 miljardit eurot laenud (27 % taaste- ja vastupidavusrahastus laenudeks ette nähtud 291 miljardist eurost); nõuab üksikasjalikke aruandlusnõudeid selle kohta, kuidas liikmesriigid vahendeid eraldavad, et vältida korduvate eelarvekulude asendamist ja tagada, et vahendid jõuavad ettenähtud toetusesaajateni;

Kontrollikoja tähelepanekud

207. märgib, et kontrollikoda esitas taaste- ja vastupidavusrahastu 2023. aasta kulude seaduslikkuse ja korrektsuse kohta märkustega arvamuse; tunneb muret selle pärast, et kontrollikoda jõudis järeldusele, et 2023. aastal tehtud 23-st taaste- ja vastupidavusrahastu maksest mõjutasid seitset makset kvantitatiivsed leiud ja et neist maksetest kuus olid olulisel määral vigadest mõjutatud; märgib, et kontrollikoja hinnangul on 2023. aasta raamatupidamise aastaaruandes heaks kiidetud taaste- ja vastupidavusrahastu kulud kõigis olulistes aspektides, välja arvatud kõnealused küsimused, seaduslikud ja korrektsed; märgib, et taaste- ja vastupidavusrahastu kulumudeli aluseks on komisjoni tehtavad eesmärkide ja sihtide hindamised; märgib, et 2023. aastal kontrollis kontrollikoda 23 toetusmakses sisalduvat 452 eesmärki ja sihti ning et ta ei esita taaste- ja vastupidavusrahastu kulumudeli olemuse tõttu veamäära, vaid hindab, et tema leidude minimaalne finantsmõju jääb olulisuse piirmäärast ülespoole; on veendunud, et liikmesriigid peaksid vastutama ka väljamaksete järel avastatud vigade eest;

208. väljendab sügavat muret selle pärast, et kontrollikoda ei saanud kontrollida taaste- ja vastupidavusrahastu ekslike või rahastamiskõlbmatute maksete tegelikku finantsmõju eesmärgi- ja sihipõhise hindamismudeli olemuslike piirangute tõttu; kutsub komisjoni üles töötama välja läbipaistvama vigade jälgimise metoodika, et vältida valesti eraldamist ja ebatõhusust;

209. märgib, et kontrollikoda auditeeris 2023. aasta toetustega seotud maksetaotlustes sisaldunud 542 eesmärgist 325 ja 135 sihist 127; peab kahetsusväärseks, et kontrollikoda on seisukohal, et neist 16 (2,4 % koguarvust) mõjutasid korrektsusega seotud probleemid; on mures asjaolu pärast, et kontrollikoda on seisukohal, et seitsme maksega seotud kuue eesmärgi ja sihi puhul ei olnud nõuded rahuldavalt täidetud ja et komisjon tegi vastavad maksed sellest

hoolimata; märgib, et kontrollikoja järeldused põhinevad ulatuslikul audititööl, ning peab kahetsusväärseks, et komisjon ei nõustu kontrollikoja mõne järeldusega; märgib, et kõiki taaste- ja vastupidavusrahastu makseid tuleb hinnata komisjoni poolt teada antud ja kohaldatava raamistiku alusel, milles tuleb võtta iga makse puhul arvesse ka majandus- ja rahanduskomitee arvamust ning komiteemenetluse raames liikmesriikide ekspertide tehtavat kontrolli; palub komisjonil tagada, et kõigi vaidlustatud maksete suhtes, mis on seotud ebarahuldavalt täidetud eesmärkide ja sihtidega, tehtaks sõltumatu väline hindamine, et suurendada üldsuse usaldust protsessi vastu; soovitab võtta kasutusele väljamaksete ja kulutuste reaalajas jälgimise süsteemid, et vältida taaste- ja vastupidavusrahastu ning mitmeaastase finantsraamistiku vahendite valesti eraldamist;

210. märgib eriti murelikult, et kontrollikoda on tuvastanud üheksa võimalikku rahastamiskõlbmatut eesmärki ja sihti, mis on seotud enne rahastamiskõlblikkuse perioodi alustatud projekti jätkamisega või korduvate riiklike eelarvekulude asendamisega; peab kahetsusväärseks, et taaste- ja vastupidavusrahastu määruses puudub selgus, ega nõustu komisjoni tõlgendusega, et rahastamiskõlblikkuse periood puudutab üksnes konkreetse projektiga seotud tööde alustamise kuupäeva, mitte ettevalmistus- või projekti kavandamise etapi algust; peab kahetsusväärseks, et sellise seisukoha tõttu lisati taaste- ja vastupidavuskavadesse enne taaste- ja vastupidavusrahastu rahastamiskõlblikkuse perioodi kavandatud meetmed, ja tunnistab, et kõik meetmed peavad vastama taaste- ja vastupidavusrahastu määruses sätestatud ulatuse, eesmärkide ja rahastamiskõlblikkuse tingimustele; kutsub komisjoni üles rakendama rangemaid kontrollimehhanisme, et vältida selliste olemasolevate projektide kaasamist, millel puudub taaste- ja vastupidavusrahastu raamistiku kohane lisaväärtus;

211. tuletab meelde, et taaste- ja vastupidavusrahastu vahendeid ei tohi kasutada korduvate eelarvekulude asendamiseks, välja arvatud igakülgselt põhjendatud juhtudel; on mures kontrollikoja järelduste pärast, mille kohaselt ei olnud mõningaid eesmärke ja sihte, millega korduvaid riiklikke eelarvekulusid asendati, taaste- ja vastupidavuskavades piisavalt põhjendatud;

212. märgib murelikult, et taasterahastu „NextGenerationEU“ laenud võivad 2026. aastaks enam kui kahekordistuda, samal ajal kui suurem osa tagasimaksetest lükatakse edasi tulevastesse mitmeaastastesse finantsraamistikesse; tuletab meelde, et taasterahastu „NextGenerationEU“ laenude tagasimaksmine peab algama enne 2027. aasta lõppu, kui sellel eelarvereal on taasterahastu rahastamiskulude katmiseks kasutamata assigneeringud, ja see peab olema lõpule viidud hiljemalt 2058. aastaks; märgib, et liidu eelarve riskipositsioon peaks võrreldes 2023. aastaga 2024. ja 2025. aastal suurenema ning seda peamiselt

taaste- ja vastupidavusrahastust antavate laenude tõttu; on mures, et turutingimuste võimalikud muutused võivad kaasa tuua suuremad laenukasutuse kulutused, mis taasterahastu „NextGenerationEU“ toetustega seotud võla puhul tuleb katta liidu eelarvest; on mures selle pärast, et seni puudub taasterahastu „NextGenerationEU“ ühise laenu tagasimakse kava ning et liidu võlg kasvab jätkuvalt ja suur osa sellest kasvust on tingitud ajutisest taasterahastust „NextGenerationEU“; on mures selle pärast, et suurenenud võlal ja sellega seotud suurematel intressikuludel on pikaajalised tagajärjed liidu fiskaalstabiilsusele, kuna see võib suurendada finantssurvet ja vähendada suutlikkust reageerida tulevastele probleemidele või investeerida peamistesse strateegilistesse valdkondadesse;

213. võtab teadmiseks kontrollikoja järelduse, et taaste- ja vastupidavusrahastust tehtud maksed olid 2023. aastal oodatust väiksemad; rõhutab, et kontrollikoda on kritiseerinud taaste- ja vastupidavusrahastu vahendite aeglast väljamaksmist ja kasutamist; tunneb muret kontrollikoja eriaruandes 13/2024 esitatud järelduste pärast, mille kohaselt on taaste- ja vastupidavusrahastu vahendite kasutuselevõtt edenenud mõningate viivitustega ning liikmesriigid ei pruugi olla võimelised taaste- ja vastupidavusrahastu rakendusperioodi lõpuks lõpule viima kõiki meetmeid, mille jaoks on märkimisväärne osa vahenditest juba välja makstud; samuti märgiti, et taaste- ja vastupidavusrahastu rakendusperioodi teine pool on keerulisem, kuna eesmärkide ja sihtide arv on suurenenud, toimub üleminek reformidelt investeeringutele, rakendamine on jõudnud edasijõudnud etappi ja suur osa meetmeid tuleb lõpule viia perioodi viimasel aastal;

214. märgib seevastu, et komisjoni andmetel kulgeb eesmärkide ja sihtide saavutamine üldjoontes graafikus, kuna 31. augustiks 2024 oli liikmesriikidele välja makstud üle 40 % olemasolevatest taaste- ja vastupidavusrahastu vahenditest, kusjuures toetuste väljamaksed ulatusid 48 %ni ja laenud veidi üle 30 %; märgib, et maksetaotluste tempo on alates 2023. aasta teisest poolest kiirenenud, kuna taaste- ja vastupidavuskavade läbivaatamine seoses REPowerEU peatükkide lisamisega viidi 2023. aastal lõpule;

215. võtab teadmiseks kontrollikoja eriaruandes 13/2024 esitatud järeldused, et vahendite aeglase kasutamise täiendavad põhjused olid muu hulgas meetmed, mis ei sobi taaste- ja vastupidavusrahastu ajakavaga, ning nende rakendamiseks kuluva aja (riigihangete korraldamiseks ja riigiabi käsitlevate õigusnormide järgimiseks) alahindamine, samuti ebakindlus seoses rakendusnormide ja nende rakendamisega, sealhulgas suuniste puudumine olulise kahju ärahoidmise põhimõtte ja selle järgimise kohta;

216. väljendab sügavat muret kontrollikoja tähelepaneku pärast, mis osutab püsivatele puudustele liikmesriikide kontrollisüsteemide rakendamisel, kuna see ohustab maksetaotluste aluseks olevate

täielike ja täpsete andmete kättesaadavust, juurdepääsu nendele taotlustele kontrolli eesmärgil ning liikmesriikide kontrollisüsteemide tulemuslikku toimimist, et kaitsta liidu finantshuve; tuletab meelde, et taaste- ja vastupidavusrahastu määruse kohaselt on liikmesriikide kontrollisüsteemidel keskne roll liidu finantshuvide tulemusliku kaitse tagamisel; nõuab tungivalt, et juhul kui liikmesriikide kontrollisüsteemides esineb endiselt puudusi, siis komisjon võtaks vajaduse korral otsustavaid ja kiireid meetmeid, sealhulgas määraks finantskorrektsioonid, ning kasutaks täielikult ära taaste- ja vastupidavusrahastu määruse sätteid;

217. väljendab muret kontrollikoja järelduste pärast, mis on esitatud eriaruandes 22/2024 „Topeltrahastamine ELi eelarvest. Kontrollisüsteemides puuduvad olulised elemendid, et leevendada suurenenud riski, mis tuleneb taaste- ja vastupidavusrahastu kuludega sidumata rahastamismudelis“; rõhutab, et liikmesriigid võivad teha ettepanekuid nn nullkuludega meetmete kohta, st meetmete kohta, millel hinnanguliselt ei ole taaste- ja vastupidavusrahastust rahastatavaid kulusid ja mille topeltrahastamist ei kontrollita üldse, kuna komisjon leiab, et meetmed, millele taaste- ja vastupidavusrahastu vahendeid ei eraldata, on sellest seisukohast riskivabad; võtab samuti murega teadmiseks kontrollikoja järeldused, et liikmesriikide seisukohast muudab mitme juhtimistasandi, sealhulgas riikliku, piirkondliku või kohaliku tasandi kaasamine koordineerimise ja järelevalve väga keeruliseks; väljendab muret selle pärast, et kontrollide tegemisel i) on nende olukord keeruline, sest kasutatakse erinevaid IT-vahendeid, mis ei ole sageli koostalitlusvõimelised, ja andmed on registreeritud tihti mittestandardsel viisil, mistõttu on andmebaasides tehtavad manuaalsed ristkontrollid ainus võimalus topeltrahastamise kontrollimiseks, ning ii) liikmesriikide kontrollisüsteemid sõltuvad suurel määral liidu vahendite saajate endi kinnitustest; märgib siiski, et kontrollikoda ei tuvastanud ühtegi topeltrahastamise juhtumit;

218. võtab teadmiseks komisjoni tähelepaneku, et taaste- ja vastupidavusrahastu määruse kohaselt on topeltrahastamine sõnaselgelt seotud eelarvekuludega ja seega ei saa topeltrahastamist olla, kui liikmesriik ei ole oma riiklikus kavas esitanud ühtegi konkreetse meetmega seotud kuluprognoosi; märgib, et komisjon rõhutab, et rahalise kuluta reformid ei suurenda rahastamispaketti, kuid on siiski olulised kriteeriumid komisjoni positiivse hinnangu andmiseks taaste- ja vastupidavuskavadele ning nende täielikuks rakendamiseks asjaomaste maksete puhul; juhib tähelepanu sellele, et komisjon tunnistas varsti pärast kontrollikoja kohapealset audititööd, et ta oli tuvastanud kaks esimest võimalikku topeltrahastamise juhtumit;

219. tuletab meelde, et taaste- ja vastupidavusrahastu määruse artiklis 9 on peamiste põhimõtetena sätestatud liidu programmidest ja vahenditest antavate vahendite täiendavus ja lisarahastamine; on

veendunud, et nende põhimõtete järgimiseks, kuid topeltrahastamise ohu vältimiseks ei tohiks lisada taaste- ja vastupidavuskavadesse samu meetmeid, mis on juba lisatud teistesse liidu rahastatavatesse riiklikesse kavadesse (nt ühtekuuluvus, põllumajandus jne), või neid põhjalikumalt kirjeldada, isegi kui nendega ei kaasne mingeid kulusid; rõhutab, et erineva rakendamismudeli tõttu võib taaste- ja vastupidavusrahastu ning muude liidu rahastamisvahendite topeltrahastamist olla raskem kindlaks teha, ning nõuab tungivalt, et komisjon oleks ka edaspidi valvas ja tegutseks ennetavalt igasuguse võimaliku topeltrahastamise olukorra kindlakstegemisel;

220. peab kahetsusväärseks piisavate kaitsemeetmete puudumist, mis aitaks vältida projektide topeltrahastamist nii taaste- ja vastupidavusrahastust kui ka muudest liidu rahastamisvahenditest; nõuab taaste- ja vastupidavusrahastu ning ühtekuuluvusvahendite, ühise põllumajanduspoliitika ja muude liidu rahastamisprogrammide automaatset ristkontrollisüsteemi, et tuvastada ja kõrvaldada topelttaotlused;

221. väljendab muret kontrollikoja järelduse pärast oma ülevaates 01/2023 „Ühtekuuluvuspoliitika ning taaste- ja vastupidavusrahastu kaudu eraldatav ELi rahastamine. Võrdlev analüüs“, et taaste- ja vastupidavusrahastu kulutustega seotud pettustest teatamisel puudub endiselt standardne lähenemisviis, mis hõlmaks koordineerimist ja koostööd liikmesriikide vahel, mis on kohustatud teatama pettusekahtlustest mitte integreeritud IT-süsteemis, vaid igale maksetaotlusele lisatud liidu vahendite haldaja kinnituses, kuigi liikmesriigid on teatanud juhtumitest ka muul viisil kui vahendite haldaja kinnituses; peab kahetsusväärseks, et puuduvad selged juhised selle kohta, millisel hetkel tuleks pettusekahtlusega juhtumist teatada, kas teatamiseks kehtib mingi künnis ning millist standardset teavet tuleks iga juhtumi ja võetud parandusmeetmete kohta esitada; toetab lisaks kontrollikoja poolt samas ülevaates 01/2023 komisjonile esitatud taotlust saada liikmesriikidelt küllaldane kindlus süsteemide tulemuslikkuse kohta pettuste, korruptsiooni ja huvide konfliktide ennetamisel, avastamisel ja kõrvaldamisel;

222. väljendab muret selle pärast, et 2023. aastal pidi komisjon kehtestama seitsmele liikmesriigile kümme täiendavat kontrollieesmärki, et kõrvaldada nende kontrollisüsteemides tuvastatud puudused; tuletab meelde ja toetab kontrollikoja hinnangut, et kontrollieesmärkide kehtestamine tähendas, et liikmesriikide süsteemid ei toiminud kavade rakendamise alguses täielikult, ohustades tõsiselt taaste- ja vastupidavusrahastu kulutuste korrektsust ja ELi finantshuvide kaitset;

223. peab kahetsusväärseks kontrollikoja eriaruande 26/2023 leidusid, et mitmes tervishoiupoliitikat sisaldavas taaste- ja vastupidavusrahastu samba poliitikavaldkonnas puudub vastav ühine näitaja edusammude

mõõtmiseks; on mures, et see takistab tervishoiupoliitikaga seotud eesmärkide ja sihtide saavutamisel tehtud edusammude nõuetekohast jälgimist ja mõistmist;

224. väljendab heameelt selle üle, et 2023. aastal õnnestus komisjonil vähendada võimalust, et taaste ja vastupidavuse tulemustabeli näitajaid tõlgendatakse vääralt, ning et tulemustabelis on põhjalikumalt arvesse võetud kontrollikoja soovitust parandada tulemustabelis kuvatavate andmete esitamist ja parandada selgitusi selle piirangute kohta, eelkõige selgitades paremini aluseks olevaid metoodikaid ja märkides asjakohasel juhul sõnaselgelt, et andmed on hinnangulised;

Audit ja kontroll

225. väljendab heameelt selle üle, et kontrollikoja soovituste ja saadud kogemuste põhjal avaldas komisjon 2023. aastal kolm metoodilist märkust, et selgitada taaste- ja vastupidavusrahastu määruse kohaldamist, sealhulgas raamistiku i) eesmärkide ja sihtide rahuldava täitmise hindamiseks ning ii) eesmärkide ja sihtide muutmisega seotud sätete kohaldamiseks, samuti metoodika, mille järgi määrata kindlaks peatatav summa juhul, kui eesmärk või siht ei ole rahuldavalt täidetud; võtab teadmiseks 19. juulil 2024 vastu võetud ajakohastatud suunised taaste- ja vastupidavuskavade kohta, milles esitatakse lisasuuniseid, et tagada kontrollide jätkuv piisavus topeltrahastamise ohu tuvastamiseks ja vältimiseks, ning taaste- ja vastupidavusrahastu raames tehtavate vähendamiste ja tagasinõudmiste metoodika kooskõlas taaste- ja vastupidavusrahastu määruse artikli 24 lõikega 8;

226. kutsub komisjoni üles suurendama järelauditite ja kohapealsete kontrollide arvu taaste- ja vastupidavusrahastust rahastatud projektide puhul, eelkõige suure riskiga sektorites, nagu digitaristu ja energeetika, kus varasemates liidu rahastamisprogrammides on kindlaks tehtud olulisi rikkumisi;

227. hoiatab, et olemasolevate projektide lisamine ja korduvate eelarvekulude asendamine taaste- ja vastupidavusrahastu raamistikus kahjustab täiendavuse põhimõtet, muutes rahastamisvahendi tegelikkuses liikmesriikide korraliste eelarvete varjatud rahastamise mehhanismiks, selle asemel et edendada tõelist kriisijärgset taastumist ja vastupidavust; nõuab kiiret läbivaatamist, et vältida taaste- ja vastupidavusrahastu eesmärgi edasist nõrgendamist;

228. toetab nii komisjoni kui ka liikmesriike suurema otsustavuse ülesnäitamisel taaste- ja vastupidavusrahastu vahendite kasutamisel esinevate õigusnormide rikkumiste avastamisel ja alusetult tehtud maksete tagasinõudmisel;

229. tunneb muret kontrollikoja vasturepliigi pärast, mille ta esitas komisjoni vastusele liidu tasandil antavas kindluses esineva lünga kohta seoses riigihanke ja riigiabi käsitlevate riigisiseste õigusnormide järgimisega; märgib, et komisjoni väitel hõlmab majandus- ja rahandusküsimuste peadirektoraadi antav kindlus liikmesriikide kontrollide tulemuslikkust riigihankeid ja riigiabi käsitlevate õigusnormide järgimise üle; rõhutab siiski, et kuigi majandus- ja rahandusküsimuste peadirektoraadi iga-aastases tegevusaruandes viidatakse komisjoni hinnangutele liikmesriikide kontrollide olemasolu ja tulemuslikkuse kohta, siis nende tulemuslikkuse kohta järeldust ei tehta; väljendab muret selle pärast, et kontrollikoja hinnangul piirab see oluliselt komisjoni kinnitava avalduse ulatust, mis tähendab, et komisjon ei anna ikka veel täielikku kindlust selle kohta, kas taaste- ja vastupidavusrahastu kulutused, mida komisjon otseselt haldab, vastavad reeglitele;

230. rõhutab, et viivitused taaste- ja vastupidavusrahastu vahendite väljamaksmisel ja kasutamisel ei aeglusta mitte ainult majanduse taastumist, vaid tekitavad ka märkimisväärse ohu, et taaste- ja vastupidavusrahastu perioodi lõpu poole tehakse viimasel hetkel halva kvaliteediga kulutusi; kutsub komisjoni üles tegema rangemaid vahehindamisi, et vältida kiirustamist põhimõttel „kasuta või kaota“, mis võib põhjustada raiskamist ja valesti eraldamist;

231. märgib suure murega, et liikmesriigid võivad oma lõplikest maksetaotlustest strateegiliselt loobuda, et vältida poliitiliselt tundlike eesmärkide ja sihtide täitmist, vältides seeläbi vajalikke, kuid ebapopulaarseid reforme; kutsub komisjoni üles kehtestama taaste- ja vastupidavusrahastu mittetäieliku rakendamise eest rahalised karistused, et vältida maksestruktuuriga manipuleerimist;

232. märgib, et komisjon ütles oma vastuses, et ta laiendas oma auditi töö ulatust taaste- ja vastupidavusrahastu määruses nõutust kaugemale, et kontrollida, kas liikmesriikides kehtestatud kontrollimenetlused annavad vajaliku kindluse selle kohta, et liikmesriigid kontrollivad korrapäraselt ja tulemuslikult vastavust riigihankeid ja riigiabi käsitlevatele õigusnormidele ning taaste- ja vastupidavusrahastu meetmete rahastamiskõlblikkust, kuid ei nõustu komisjoni arvamusega, et majandus- ja rahandusküsimuste peadirektoraadi iga-aastase tegevusaruande järeldused seda hõlmavad;

233. märgib murega, et nagu komisjon märkis oma 21. veebruari 2024. aasta taaste- ja vastupidavusrahastu vahehindamises, leiab enamik liikmesriike, et maksete peatamise metoodika jääb reformide puhul ebaselgeks, kuna komisjonile on metoodika rakendamisel antud kaalutlusõigus; nõuab tungivalt, et komisjon vaataks metoodika läbi, et vältida selle kohaldamisel topeltstandardeid;

234. märgib, et komisjoni siseauditi talitus tuvastas 2023. aastal tehtud taaste- ja vastupidavusrahastu maksetaotluste eelkontrolli auditis

väga olulise probleemi, mille kohaselt majandus- ja rahandusküsimuste peadirektoraat peaks koostöös taaste ja vastupidavuse rakkerühmaga edasi arendama ja ametlikuks muutma olemasolevaid suuniseid juhtudeks, kui majandus- ja rahandusküsimuste peadirektoraat nõuab, et liikmesriigid võtaksid seoses auditi ja kontrolli eesmärkidest tulenevate meetmetega lisakohustusi, eelkõige et suunistes tuleks kindlaks määrata i) kuidas majandus- ja rahandusküsimuste peadirektoraat peaks jälgima liikmesriigi võetud kohustuse ametliku kinnituse täitmist; ii) kriteeriumid, mille alusel määratakse kindlaks tähtajad, mille jooksul liikmesriigid peavad oma kohustused täitma, ning iii) seosed kohustuste raamistiku, taaste- ja vastupidavusrahastu määruse kohaste eesmärkide ja sihtide hindamise raamistiku ning rahastu kohaste eesmärkide ja sihtidega seotud meetmete muutmise vahel;

235. märgib, et komisjon kontrollib liidu finantshuvide kaitset käsitlevate auditite käigus, et liikmesriikidel on selge ja kodifitseeritud protsess pettuse, korruptsiooni, huvide konflikti ja topeltrahastamise juhtumite edastamiseks kõigile pädevatele asutustele, sealhulgas asjakohasel juhul Euroopa Prokuratuurile;

236. väljendab muret selle pärast, et kontrollikoda teatas oma aastaaruannetes, et 2023. aasta lõpu seisuga oli Euroopa Prokuratuuril taaste- ja vastupidavusrahastu meetmete rakendamiseks kasutatud vahenditega seoses 206 aktiivset menetlust, mille võimalik hinnanguline kahju oli üle 1,8 miljardi euro (seoses nii riikliku kui ka liidu rahastamisega); märgib, et need 206 pooleliolevat uurimist puudutavad kümmet liikmesriiki ning umbes 75 % ulatuses üht kindlat liikmesriiki; on mures selle pärast, et 2023. aasta lõpuks ei olnud liikmesriikide liidu vahendite haldaja kinnitustes teatatud ühestki avastatud pettusekahtluse juhtumist, mis tähendab, et liikmesriigid ise ei teatanud ühestki Euroopa Prokuratuuri pooleliolevast juhtumist, mis tekitab kahtlusi liikmesriikide suutlikkuses pettusi avastada ja nende vastu võidelda; rõhutab, et kuigi ühtegi uurimist ei ole veel lõpule viidud, kinnitavad Euroopa Prokuratuuri esitatud arvandmed, et taaste- ja vastupidavusrahastus esineb pettuseoht ning et need seavad kahtluse alla liikmesriikide liidu vahendite haldajate kinnituste usaldusväärsuse seoses avastatud pettustest teatamise ja võetud parandusmeetmetega; nõuab pettuste avastamise mehhanismide kiiret tugevdamist, sealhulgas kõigi ulatuslike taaste- ja vastupidavusrahastu projektide puhul kohustuslikku pettuseriski hindamist; kutsub komisjoni üles tagama, et Euroopa Prokuratuuril on piisavad vahendid taaste- ja vastupidavusrahastu kuludega seotud pettusejuhtumite uurimiseks, võttes arvesse uurimiste arvu suurenemist ja suurt hinnangulist kahju;

237. hoiatab, et liikmesriikide endi teatatud taaste- ja vastupidavusrahastu pettusejuhtumite arv on endiselt märkimisväärselt väike, mis annab eksitava pildi finantsalasest

usaldusväärsusest;

238. peab äärmiselt kahetsusväärseks läbipaistvuse puudumist taaste- ja vastupidavusrahastu vahenditega seotud pettustest teatamisel ning nõuab, et kõik liikmesriigid täidaksid standardseid aruandluskohustusi ja kasutaksid rikkumisjuhtumite haldamise süsteemi (IMS);

239. tuletab meelde, et finantsmääruses, mille uuesti sõnastatud versioon (edaspidi „uuesti sõnastatud finantsmäärus“) jõustus 30. septembril 2024, nähakse ette, et varajase avastamise ja menetlusest kõrvalejätmise süsteemi kohaldamisala laiendatakse eelarve jagatud täitmisele ja otsesele täitmisele juhtudel, kui eelarvet täidetakse koos liikmesriikidega, alates 1. jaanuarist 2028 vastu võetavate või rahastatavate programmide suhtes; kutsub komisjoni üles tegutsema kõige tõsisemate menetlusest kõrvalejätmise aluste põhjal, et liidu finantshuve paremini kaitsta;

240. märgib, et selleks, et vähendada komisjoni ja kontrollikoja erineva tõlgenduse võimalust, on komisjon taaste- ja vastupidavusrahastu rakendamist käsitleva 2024. aasta aruande II ja III lisas avaldanud käsituse mõistete „meetmete alguskuupäev“ ja „korduvate riiklike eelarvekulude asendamine“ kohta, mida kasutatakse eesmärkide ja sihtide erinevate tõlgenduste puhul; kordab komisjonile oma üleskutset jätkata kontrollikojaga koostööd, et lähendada eesmärkide ja sihtide tõlgendamist nii palju kui võimalik;

Rakendamine ja mõju

241. nõuab tungivalt, et komisjon minimeeriks riske, et liikmesriigid võivad otsustada viimase maksetaotluse osi või kogusummasid mitte vastu võtta, vältides seeläbi viimaste eesmärkide ja sihtide täitmist ning seades ohtu taaste- ja vastupidavuskavade üldise rakendamise; on äärmiselt mures lisariskide pärast, mis kaasnevad meetmete tagasipööramisega pärast taaste- ja vastupidavusrahastu kestust, ning nõuab tungivalt, et komisjon tagaks lõppmaksete tegemisel, et selliseid olukordi ei tekiks;

242. rõhutab, et komisjoni taaste- ja vastupidavusrahastut käsitleva 21. veebruari 2024. aasta vahehindamise kohaselt rõhutasid liikmesriigid vajadust võtta taaste- ja vastupidavuskavade läbivaatamiseks kasutusele rohkem vahendeid, kui algselt kavandatud, ning et tulemuspõhise lähenemisviisi tõhusust vähendavad kava muudatuste jaoks ette nähtud liiga keerulised menetlused, milles ei tehta vahet suurtel või väiksematel muudatustel ja mis nõuavad muudatuste tegemiseks nõukogu heakskiitu;

243. rõhutab, et taaste- ja vastupidavusrahastu kontrollimiseks ja auditeerimiseks peaksid liikmesriigid kehtestama korruptsiooni, pettuste ja huvide konfliktide ennetamise, avastamise ja

kõrvaldamise korra ning et komisjon peaks tegema eesmärkide ja sihtide hindamiseks järel- ja süsteemiauditeid; rõhutab, et endiselt valitseb teatav segadus seoses kontrollikoja rolliga, kuna ta on välja töötanud strateegia (strateegia 2021–2025), et täita taasterahastu „NextGenerationEU“ ning taaste- ja vastupidavusrahastu kohaseid kohustusi, kuid mõned liikmesriigid peavad seda strateegiat tarbetuks kattuvuseks ja halduskoormuseks; on mures selle pärast, et komisjon tunnistas nii taaste- ja vastupidavusrahastu 21. veebruari 2024. aasta vahehindamises kui ka taaste- ja vastupidavusrahastu 10. oktoobri 2024. aasta aastaaruandes, et liikmesriikide kõigi tasandite ametiasutused pidasid auditi- ja kontrollimenetlusi liiga keeruliseks ning et liikmesriigid kaebasid riiklike ametiasutuste, komisjoni ja Euroopa Kontrollikoja auditite kattumise üle; toetab täielikult kontrollikoja tööd seoses taaste- ja vastupidavusrahastuga; väljendab heameelt selle üle, et komisjon on tunnistanud ja nõustunud, et kontrollikojal on taaste- ja vastupidavusrahastu suhtes täielik auditeerimisvolitus, mis on üks Euroopa Parlamendi eelarve täitmisele heakskiidu andmise aluseid taaste- ja vastupidavusrahastu vahendite osas; soovitab liikmesriikidel Euroopa Kontrollikojaga koostööd teha;

244. on mures selle pärast, et komisjoni 10. oktoobri 2024. aasta aruandes taaste- ja vastupidavusrahastu rakendamise kohta rõhutati liikmesriikide haldusasutuste sisenemiskulusid ning vajadust rohkema lihtsustamise järele; märgib komisjoni aastaaruande põhjal, et rahastamisvahendi ülesehitusega seoses viitasid liikmesriigid vahehindamisel kombineeritud kohustustele, mis on seotud i) eesmärkide ja sihtide täitmise tõenditega, ii) rangete aruandlusnõuetega, näiteks ühiste näitajate ja kaks korda aastas esitatavate andmetega; ning iii) auditi- ja kontrolliraamistikuga; tuletab meelde, et liikmesriikide arvates on vaja kontrolli- ja auditimenetlusi lihtsustada, tagada osalejate vahel parem koordineerimine ja vältida mitmekordseid kontrolle; märgib ka komisjoni taaste- ja vastupidavusrahastu 2024. aasta aruande põhjal, et mõned riiklikud ametiasutused osutasid ka sellele, et komisjon on eesmärkide ja sihtide hindamisel paindumatu ning et taaste- ja vastupidavuskavade läbivaatamise menetlused on jäigad ja ressursimahukad;

245. märgib, et üks taaste- ja vastupidavusrahastu eesmärke on aidata liikmesriikidel rakendada ambitsioonikaid reforme ja investeeringuid, et nende majandus ja ühiskond muutuksid kestlikumaks ja vastupidavamaks ning oleksid rohe- ja digipöördeks paremini valmis; toob murega esile kontrollikoja eriaruandes 15/2024 esitatud järelduse, milles rõhutatakse, et liikmesriikide esitatud andmed ei ole asjakohased, kvaliteetsed ega võrreldavad ning andmed ei ole piisavad, et hinnata kliimamuutustega kohanemisel tehtud edusamme liikmesriikides, sillutades seega teed võimalikule rohepesule; väljendab muret selle pärast, et taaste- ja vastupidavusrahastust võib saada rahastamisvahend, mille kaudu

esitada tavapäraseid kulusid pealiskaudselt „keskkonnahoidlikena“; julgustab komisjoni võtma taaste- ja vastupidavusrahastu raames kasutusele mehhanismi, mille abil jälgida investeeringute keskkonnamõju ja tagada kooskõla liidu kliimaeesmärkidega;

246. rõhutab taaste- ja vastupidavusrahastu mõju liidu ettevõtjatele, sealhulgas VKEdele; märgib, et taaste- ja vastupidavusrahastust on antud VKEdele 78 miljardit eurot otsetoetust, mis moodustab 12 % taaste- ja vastupidavusrahastu kogukuludest, ning et laiemad meetmed, millest ettevõtjad kasu saavad, moodustavad 152 miljardit eurot (23 % taaste- ja vastupidavusrahastu kogukuludest); märgib, et taaste- ja vastupidavusrahastu kaudu on toetust saanud 2,75 miljonit VKEd, mis on ligikaudu 11 % kõigist liidus tegutsevatest VKEdest; rõhutab, et digiteerimise algatustest on kasu saanud peaaegu 600 000 ettevõtjat ning rohepöörde projektidele, sealhulgas taastuvenergiale ja vesinikule, on eraldatud 5,2 miljardit eurot;

247. rõhutab murega, et piiriüleste projektide hõlbustamine ei ole edenenud; taunib asjaolu, et hoolimata mitme tähtsate ühishuviprojektidega seotud meetme lisamisest taaste- ja vastupidavuskavadesse ning piiriüleste meetmete lisamisest REPowerEU peatükkidesse ei edendanud rahastu riiklik juhtimine piisavalt piiriülest koostööd; nõuab kindlalt, et liidu rahastamine peaks olema paremini seotud liidu ühiste eesmärkide saavutamisega ja looma ELi lisaväärtust;

248. rõhutab, et komisjoni 10. oktoobri 2024. aasta aruandes taaste- ja vastupidavusrahastu rakendamise kohta tunnistati, et liikmesriikide piirkondlikud ja kohalikud omavalitsused, kodanikuühiskonna organisatsioonid, sotsiaalpartnerid ja muud asjaomased sidusrühmad ei ole riiklike taaste- ja vastupidavuskavade ettevalmistamisse ja rakendamisse piisavalt kaasatud; nõuab nende tihedat kaasamist riiklike taaste- ja vastupidavuskavade rakendamisse kohapeal;

249. nõuab tungivalt, et komisjon ei kiidaks heaks taaste- ja vastupidavuskavade sellist läbivaatamist, millega võib kaasneda kavandatud reformide või investeeringute kohandamine taaste- ja vastupidavuskavadele sobivaks, kui need ei vasta taaste- ja vastupidavusrahastu määruse tingimustele; märgib, et iga läbivaatamise eesmärk peaks alati olema lisaväärtuse loomine ja koostoime suurendamine;

Läbipaistvus

250. tuletab meelde, et kuigi liikmesriigid ei ole kohustatud avaldama lõplike vahendite saajate kohta kõiki andmeid, nõutakse Euroopa

Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) 2023/435, [23] millega muudetakse taaste- ja vastupidavusrahastu määrust, et liikmesriigid avaldaksid teabe 100 lõpliku vahendite saaja kohta, kes saavad taaste- ja vastupidavusrahastust rahalisi vahendeid kõige rohkem; väljendab heameelt selle üle, et 10. oktoobril 2024 avaldas komisjon taaste- ja vastupidavusrahastu 2024. aasta aruande osana spetsiaalse lisa, et anda rohkem selgust selle kohta, mida mõeldakse taaste- ja vastupidavusrahastu määruse kohaste lõplike vahendite saajate mõiste all ning millises ulatuses tuleb 100 suurima lõpliku vahendite saaja kohta andmeid avaldada; väljendab suurt muret selle pärast, kuidas komisjon tõlgendab taaste- ja vastupidavusrahastu raames mõistet „lõplik vahendite saaja“, kuna sageli on lõplikud vahendite saajad loetletud ainult ministeeriumi tasandil, ning et kirjeldused on ebamäärased, kusjuures mitmeid näiteid on peaaegu kõigis liikmesriikide esitatud loeteludes; kordab oma nõudmist, et 100 suurima lõpliku vahendite saaja loetelu sisaldaks tegelikku füüsilist isikut või üksust, kes on rahaülekannete ahela viimane lüli, ning et see avaldataks üldsusele kättesaadavas andmebaasis, et suurendada vastutust ja võimaldada sõltumatut järelevalvet, järgides samal ajal liidu andmekaitse õigusraamistikku; on mures, et vastasel juhul oleks taaste- ja vastupidavusrahastu vahendite mõju mõõtmine ja kodanikele nende nähtavuse tagamine problemaatiline, kuigi võetakse arvesse ka taaste- ja vastupidavusrahastu tulemustabelit ja projektide kaarti; rõhutab, et kui komisjon keeldub jätkuvalt täieliku läbipaistvuse tagamisest, peab Euroopa Parlament kaaluma kõiki olemasolevaid meetmeid nõuete täitmise tagamiseks, et vältida sarnase tõlgenduse kohaldamist muude finantsnormide läbipaistvussätete suhtes;

251. tuletab komisjonile meelde, et taaste- ja vastupidavusrahastu määruse sätteid ja mõtet tuleb rangelt järgida ning et suuniste või muude sisedokumentide vastuvõtmine peab olema täielikult kooskõlas kaasseadusandjate läbirääkimiste tulemustega; on veendunud, et seda ei ole aga tehtud, kuna komisjon võttis vastu sätted, mis on seotud lõpliku vahendite saaja mõiste tõlgendamisega komisjoni suunistes taaste- ja vastupidavuskavade kohta kava „REPowerEU“ kontekstis;

252. märgib, et kui taaste- ja vastupidavusrahastu lõplikke vahendite saajaid ei ole võimalik kindlaks teha, ohustab see tõsiselt liidu vahendite läbipaistvust ja jälgitavust ning seega liidu finantshuvide kaitset;

---

[23] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. veebruari 2023. aasta määrus (EL) 2023/435, millega muudetakse määrust (EL) 2021/241 riiklike taaste- ja vastupidavuskavade REPowerEU peatükkide osas ning määrusi (EL) nr 1303/2013, (EL) 2021/1060 ja (EL) 2021/1755 ning direktiivi 2003/87/EÜ (ELT L 63, 28.2.2023, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/435/oj).

253. tuletab meelde, et andmete kogumiseks, programmide järelevalveks ja hindamiseks on vaja tugevat IT-taristut ning et korraldusasutused ja toetusesaajad on nõutava teabe taseme ja muude riigisiseste süsteemidega dubleerimise suhtes kriitilised; märgib, et erinevalt ühtekuuluvuspoliitikast juhtis kontrollikoda taaste- ja vastupidavusrahastu raames tähelepanu eri struktuuridele ja lähenemisviisidele, mida kasutavad riiklikud järelevalveasutused ja mida võib pidada vähem usaldusväärseks, kuna nende antav teave on erinev ja jätab ruumi potentsiaalselt suurele hulgale vigadele; rõhutab sellega seoses, et tsentraliseeritud koostalitlusvõimelised süsteemid hõlbustavad tõhusat andmekogumist ja aruandlust, killustatud süsteemid aga toovad esile vajaduse ühtlustatud lähenemisviiside järele;

254. väljendab heameelt selle üle, et uuesti sõnastatud finantsmäärusega kehtestatakse horisontaalsed meetmed liidu tasandi tsentraliseeritud veebisaidi (finantsläbipaistvuse süsteem) loomiseks, mis hõlmab kõiki liidu rahaliste vahendite saajaid, ning märgib, et selle veebisaidi eesmärk on kõrvaldada praegune killustatus, suurendada läbipaistvust ja hõlbustada vahendite saajate avalikku kontrolli; märgib, et alates järgmisest (st 2027. aasta järgsest) mitmeaastasest finantsraamistikust peab komisjon kasutama tsentraliseeritud veebisaidi jaoks läbipaistvuse eesmärgil andmekogumis- ja riskihindamisvahendis Arachne salvestatud asjakohaseid andmeid ning et kooskõlas andmekaitsenormidega sisaldab veebisait ainult avalikke andmeid, nt asjakohaseid andmeid vahendite saajate, töövõtjate, alltöövõtjate ja toetusesaajate kohta; rõhutab lisaks, et kõigil liikmesriikidel on kohustus anda komisjonile juurdepääs nendele andmetele, mis edastatakse Arachnesse automatiseeritud vahendite abil; peab kahetsusväärseks, et Arachne kasutamine ei ole liikmesriikide jaoks kohustuslik;

255. märgib, et riiklike taaste- ja vastupidavuskavade eesmärgid ja sihid tuleb määruse artikli 18 lõike 4 ja artikli 20 lõike 5 kohaselt saavutada 31. augustiks 2026; tuletab meelde, et komisjon peab tegema tihedat koostööd iga liikmesriigiga, et kiirendada rakendamist kohapeal, sealhulgas andes korrapäraseid suuniseid ja taotluse korral tehnilist abi, et kavade rakendamisele kaasa aidata; kordab oma muret selle pärast, et pärast taaste- ja vastupidavusrahastu kasutusiga on võimalik eesmärke ja sihte muuta, ning nõuab tungivalt, et komisjon selliseid olukordi ennetaks;

256. kutsub komisjoni üles lükkama tagasi kõik sellised taaste- ja vastupidavuskavade läbivaatamise taotlused, mille eesmärk on vähendada kava üldist eesmärki või kõrvaldada taaste- ja vastupidavuskavadest olulised struktuurireformid, ning seadma taaste- ja vastupidavuskavades prioriteediks riigipõhiste soovitustega seotud meetmete lõpuleviimine; kutsub lisaks komisjoni üles suurendama tehnilist abi liikmesriikidele, kes on taaste- ja vastupidavusrahastu rakendamisel maha jäänud;

Soovitused

257. kutsub komisjoni üles võtma arvesse kontrollikoja aastaaruandes ja sellega seotud eriaruannetes esitatud soovitusi ning väljendab heameelt selle üle, et komisjon on neist enamikuga nõus; kutsub komisjoni üles neid rakendama ja teavitama eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutavat institutsiooni rakendamise edenemisest;

258. kutsub komisjoni üles andma kontrollikojale võimalikult kiiresti täieliku juurdepääsu uuele taaste- ja vastupidavusrahastu aruandlusvahendile FENIX;

259. palub komisjonil ühtlasi teha järgmist:

i) hoolikalt tasakaalustada liikmesriikidele ja tulevaste tulemuspõhiste vahendite saajatele kehtestatud auditeerimis- ja kontrollinõudeid neile pandud halduskoormusega, säilitades samal ajal piisaval tasemel kontrolli ja auditeerimise, mis tagaks liidu finantshuvide kindla kaitse;

ii) jälgida tähelepanelikult eesmärkide ja sihtide jätkuvat täitmist, eelkõige seoses auditi, järelevalve ja kontrolliga, ning tagada piisav järelevalve varem saavutatud eesmärkide ja sihtide võimaliku muutmise üle;

iii) kasutada liikmesriikide kontrollisüsteemide kontrollimise tulemusi selleks, et teha nende tulemuslikkuse kohta selge järeldus, ja võtta kõik asjakohased meetmed;

iv) luua komisjonis kinnitava avaldusega seoses liikmesriikide jaoks ühtne kontaktpunkt, millele kontrollikojal on juurdepääs, ilma et see seaks liikmesriikidele lisatõendite esitamise kohustuse;

v) registreerida süstemaatiliselt kõik taaste- ja vastupidavusrahastu vahendeid mõjutavad õigusnormide rikkumised ja pettused ning neid jälgida;

vi) kohaldada järjepidevalt ja täpselt taaste- ja vastupidavusrahastu määruse lõplike vahendite saajatega seotud sätteid, vaadates läbi oma suunised taaste- ja vastupidavuskavade kohta kava „REPowerEU“ kontekstis, ning teavitada liikmesriike lõpliku vahendite saaja mõiste õigest kohaldamisest; kutsub komisjoni üles esitama ettepanekud, milles nõutakse, et liikmesriigid avaldaksid andmed kõigi lõplike vahendite saajate kohta;

vii) ühtlustada oma kontrolli eesmärkide ja sihtide saavutamise üle ühtse auditi põhimõtte rakendamise kaudu, mis võimaldaks vähendada halduskoormust, konsolideerida komisjoni ja kontrollikoja auditikohustusi ning koordineerida auditite ajakava ja nõudeid, et vältida kattuvaid ning topeltkontrolle ja -auditeid,

tagades samal ajal liidu finantshuvide täieliku kaitse;

viii) toetada liikmesriike IT-süsteemide tõeliselt koostalitlusvõimeliseks muutmisel, et hõlbustada tõhusat andmekogumist ning eri valitsusasutuste ja ametite aruandlust ja teabevahetust, et minimeerida topeltrahastamise ohtu, teha aktiivselt asjaomaste andmebaaside vahelist ristkontrolli ning suhelda liikmesriikidega nende haldussuutlikkuse teemal, et vältida topeltrahastamist; võtab sellega seoses teadmiseks positiivsed näited, mis esitati 2024. aasta oktoobris toimunud ELi taaste ja vastupidavuse rahastamisvahendite läbipaistvust ja jälgitavust käsitleval kontrollikoja konverentsil;

ix) teha tihedat koostööd liikmesriikidega, et tagada eelkõige struktuurset laadi või riigipõhiste soovitustega seotud eesmärkide ja sihtide täielik ja hoolikas rakendamine ning see, et taaste- ja vastupidavuskavade läbivaatamist ei kiideta heaks juhtudel, mil eesmärkide ulatust on vähendatud või olulisi meetmeid nõrgendatud; vältida nii palju kui võimalik taaste- ja vastupidavuskavade läbivaatamist, mis võib kujutada endast kavandatud meetmete kohandamist taaste- ja vastupidavuskavadele sobivaks, kui need meetmed ei vasta taaste- ja vastupidavusrahastu määruse tingimustele;

x) kohaldada rangelt taaste- ja vastupidavusrahastu määruse sätteid, sealhulgas neid, milles käsitletakse maksete peatamist või summade tagasinõudmist, eelkõige juhul, kui liidu finantshuvide kaitse ei ole tagatud;

xi) kohaldada väga rangelt osaliste maksete metoodikat, sealhulgas struktuurimeetmete ja riigipõhiste soovituste rakendamisega seotud meetmete puhul;

xii) töötada välja metoodika, mis põhineb andmete kvaliteedil ja võrreldavusel, et hinnata liikmesriikides rohe- ja digipöörde edenemist ning nende käegakatsutavat kasu;

xiii) tagada, et liikmesriigid kohaldavad hoolikalt taaste- ja vastupidavusrahastu nähtavust käsitlevaid sätteid, veendudes, et rahastu kaudu rakendatavate meetmete puhul on asjakohaselt märgitud, et neid rahastab liit;

xiv) pakkuda liikmesriikidele tehnilist abi, haldustuge ja nõu nende haldussuutlikkuse suurendamiseks, sealhulgas korraldades taaste- ja vastupidavusrahastu rakendamise mitteametliku eksperdirühma korrapäraseid kohtumisi, et arutada tehnilisi aspekte ja julgustada riiklike ametiasutuste vahel heade tavade vahetamist;

xv) analüüsida taaste- ja vastupidavuskavade läbivaatamise ettepaneku korral põhjalikult uusi ja olemasolevaid meetmeid

ning seda, kas need asendaksid korduvaid eelarvekulusid või oleksid vastuolus taaste- ja vastupidavuskavade muude rahastamiskõlblikkuse tingimustega;

xvi) pakkuda liikmesriikidele koolitust ja tuge haldussuutlikkuse suurendamiseks, sealhulgas erioskuste ja -teadmiste alast koolitust ning parimate tavade näiteid;

xvii) jätkata kontrollikojaga koostööd, et lähendada eesmärkide ja sihtide tõlgendamist nii palju kui võimalik;

xviii) kasutada kontrollikoja soovitusi, mille ta on andnud taaste- ja vastupidavusrahastuga seotud töö käigus, ja rahastu rakendamisel saadud kogemusi järgmise mitmeaastase finantsraamistiku struktuuri, sealhulgas liidu tulevaste tulemuspõhiste vahendite kavandamisel;

xix) tugevdada tulevaste tulemuspõhiste vahendite kavandamist, tagades tihedama seose väljamaksete ja rakendamisel tehtud edusammude vahel;

xx) tagada, et taaste- ja vastupidavuskavade tulevane läbivaatamine ja üldine rakendamine toimuks tihedas koostöös kohalike ja piirkondlike omavalitsuste ning muude asjaomaste sidusrühmadega ja nendega konsulteerides, et maksimeerida taaste- ja vastupidavuskavade mõju;

xxi) analüüsida tulemuspõhistes vahendites esinevaid puudusi ja kõrvaldada need uute programmide kavandamisel tulevikus;

xxii) tugineda järgmises mitmeaastases finantsraamistikus eri valitsusasutuste ja ametite vahelisele kõrgetasemelisele koostalitlusvõimele ja andmevahetusele, et hõlbustada tõhusat andmete jagamist ja reaalajas ajakohastamist mitmel platvormil eesmärgiga võimaldada jälgida kattuvaid projekte ning minimeerida topeltarvestuse ja topeltrahastamise ohtu.